

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**KURUMSAL YÖNETİMİN İŞLETMELERİN FİNANSAL
RAPORLARININ KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ: KAYSERİ'DE
FAALİYET GÖSTEREN BÜYÜK ÖLÇEKLİ İŞLETMELERDE
BİR ARAŞTIRMA**

Yüksek Lisans Tezi

Tuğba PINAR

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Şükran GÜNGÖR TANÇ

İşletme Anabilim Dalı

Nevşehir

Eylül-2014

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**KURUMSAL YÖNETİMİN İŞLETMELERİN FİNANSAL
RAPORLARININ KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ: KAYSERİ'DE
FAALİYET GÖSTEREN BÜYÜK ÖLÇEKLİ İŞLETMELERDE
BİR ARAŞTIRMA**

Yüksek Lisans Tezi

Tuğba PINAR

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Şükran GÜNGÖR TANÇ

İşletme Anabilim Dalı

Nevşehir

Eylül-2014

Bütün hakları saklıdır.

Kaynak göstermek koşuluyla alıntı ve gönderme yapılabilir.

© Tuğba Pınar, 2014

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Tuğba PINAR

KILAVUZA UYGUNLUK ONAYI

“Kurumsal Yönetimin İşletmelerin Finansal Raporları Kalitesi Üzerine Etkisi: Kayseri’de Faaliyet Gösteren Büyük Ölçekli İşletmelerde Bir Uygulama” adlı yüksek lisans tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Kılavuzu’na uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Tez Danışmanı

Tuğba PINAR

Yrd. Doç. Dr. Şükran GÜNGÖR TANÇ

İşletme Anabilim Dalı Başkanı V.

~~Doç. Dr. Keleş~~ KARACAÖZLÜ

Yüksek Lisans Tezleri için "Kabul ve Onay" Sayfası

Yrd. Doç. Dr. Şükran GÜNGÖR TANÇ danışmanlığında Tuğba PINAR tarafından hazırlanan "Kurumsal Yönetimin İşletmelerin Finansal Raporlarının Kalitesi Üzerine Etkisi: Kayseri'de Faaliyet Gösteren Büyük Ölçekli İşletmelerde Bir Araştırma" adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

18/09/2014

JÜRİ:

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Şükran GÜNGÖR TANÇ

Üye

: Yrd. Doç. Dr. Anilhan Güllü

Üye

Yrd. Doç. Dr. F. ALİŞEVİN GİTENAK.

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 23.09.2014 tarih ve 2014.37.450 sayılı Kararı ile onaylanmıştır.

23.09.2014

Doç. Dr. Alper ASLAN
Enstitü Müdürü

ÖZET

KURUMSAL YÖNETİMİN İŞLETMELERİN FİNANSAL RAPORLARININ KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ: KAYSERİ'DE FAALİYET GÖSTEREN BÜYÜK ÖLÇEKLİ İŞLETMELERDE BİR ARAŞTIRMA

Tuğba PINAR

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Eylül 2014

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Şükran GÜNGÖR TANÇ

İşletmeler, belirli amaçlara ulaşmak için kurulurlar ve bu amaçlarına ulaştıkları sürece faaliyetlerine devam ederler. İşletmelerin genelde kuruluş amaçları kâr elde etmektir. İşletmeler gerek kârlılığı, gerek topluma hizmet etmeyi, gerekse sürekliliği amaç edinmiş olsun, hedeflerine ulaşabilmek için belirli bir örgüt yapısına ihtiyaç duyar.

İşletmelerin günümüzde kaliteli ve verimli bir şekilde hedeflerine ulaşabilmesi profesyonel bir yönetim anlayışına bağlıdır. Buda ancak kurumsal yönetim anlayışı ve bu anlayışın uygulanması ile mümkündür. Kurumsal yönetim günümüzde artık hemen hemen bütün orta ve büyük ölçekli, hatta aile işletmelerinde bile kullanılmaktadır.

Kurumsal yönetim bir işletmenin bütün bölümleri özellikle muhasebe bölümünü yakından etkilemektedir. Kurumsal yönetim ilkeleri ve işletmelerin finansal raporları arasında yakından bir ilişki vardır. İşte bu çalışmada da kurumsal yönetimin işletmelerin finansal raporları kalitesi üzerine etkisinin ölçülmesi esas alınarak, çeşitli ifadeler kullanılıp Kayseri'de faaliyet gösteren büyük ölçekli işletmelere uygulanmıştır. Bu uygulamaya katılan katılımcıların ifadelerine verdiği yanıtlara göre kurumsal yönetim ve kurumsal yönetim ilkelerinin işletmelerin finansal raporlarının kalitesi üzerine etki düzeyleri ölçülmüş, değerlendirilmiştir ve sonuçlara göre kurumsal yönetim ile finansal raporlama arasında pozitif bir ilişkiye ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal Yönetim, Finansal Raporlama, Mali Tablolar

ABSTRACT

THE EFFECT ON THE QUALITY OF CORPORATIONS FINANCIAL REPPORT OF CORPORATE MANAGEMENT: AN APPLICATION ON LARGE SCALE CORPORATIONS IN KAYSERI.

Tuğba PINAR

Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Social science sinstitution

Business department master'sdegreethesis September 2014

Advisor: Prof. Dr. Şükran GÜNGÖR TANÇ

Businesses are created with a specific aim and will operate until that specific aim is reached. The general aim of businesses is making profit. Businesses need the presence of organizational structures for every instance like: making profit, as helping the society, as well as the continuity of the business.

A professional management is needed for a business to reach the specific aim that is set up with high quality and efficient business, and this is only possible with corporate governance and the application of this understanding. This corporate management is used by almost all medium and large scaled businesses.

Corporate management affects all divisions and especially the division of accounting.

There is a close relationship between corporate management principles and the financial reports of businesses. In this theses, different expressions have been used on large scale businesses in Kayseri for the effect of corporate management on the financial reports quality of businesses. The level of impact on financial reports with corporate management and the principles of corporate management are tested with the answers of participants involved in this application and is evaluated at the same time. The results that corporate management has a positive effect on financial report have been reached.

Keywords: Corporate management, Financial reporting, Financial Statements

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	iv
TEŞEKKÜR.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	x
KISALTMALAR.....	xi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KAVRAMSAL AÇIDAN KURUMSAL YÖNETİM

1.1.Kurumsal Yönetim Kavramı.....	4
1.1.1.Kurumsal Yönetimin Ortaya Çıkışı.....	13
1.1.2.Kurumsal Yönetimin Önemi ve Amacı.....	19
1.1.2.1. Şirket Skandalları.....	20
1.1.2.2.Finansal Krizler.....	21
1.1.2.3. Globalleşme ve Uluslararası Sermaye Hareketlerinin Hız Kazanması .	21
1.1.2.4. Özelleştirme.....	22
1.1.3.Kurumsal Yönetimin Şirketler Açısından Önemi.....	23
1.2. Kurumsal Yönetimin İlkeleri.....	26
1.2.1.Kurumsal Yönetim İlkelerini Oluşturan Ana Unsurlar.....	30
1.2.1.1.Adillik.....	31
1.2.1.2.Sorumluluk.....	33
1.2.1.3.Şeffaflık.....	35
1.2.1.4.Hesap Verebilirlik.....	38
1.2.2. Pay Sahipleri.....	40
1.2.3. Menfaat Sahiplerinin Rolü.....	42

1.3. Dünya’da ve Türkiye’de Kurumsal Yönetim.....	43
1.3.1.Dünyada Kurumsal Yönetim.....	46
1.3.2. Türkiye’de Kurumsal Yönetim	47

İKİNCİ BÖLÜM

KURUMSAL YÖNETİMİN İŞLETMELERİN FİNANSAL RAPORLARININ KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ

2.1. Finansal Raporlama Kavramı.....	49
2.1.1. Finansal Raporlamanın Amaçları	50
2.1.2. Finansal Raporların Sınırları	58
2.1.3.Finansal Raporlamanın Bilgi Kullanıcıları Açısından Önemi	60
2.1.4.Finansal Raporlarda Şeffaflık ve Açıklık	62
2.1.5.Finansal Raporlamanın Geleceği.....	63
2.2. Finansal Raporlar	64
2.2.1. Dönem Sonu Finansal Durum Tablosu	66
2.2.2.Döneme Ait Kâr veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu.....	66
2.2.3. Döneme Ait Özkaynak Değişim Tablosu.....	66
2.2.4. Döneme Ait Nakit Akış Tablosu	67
2.3. Finansal Raporların Genel Özellikleri	67
2.3.1. Fayda –Maliyet İlişkisi	70
2.3.2.Önemlilik.....	70
2.3.3.Muhasebe Bilgilerinin Niteliksel Özellikleri.....	71
2.3.3.1.Anlaşılabilirlik	71
2.3.3.2.İhtiyaca Uygun Olma.....	72
2.3.3.3.Geri Besleme ve Tahmin Değeri	73
2.4. Finansal Tablolarda Yer Alan Bilgilerin Taşınması Gereken Özellikler.....	73
2.4.1.Uygunluk	74
2.4.2.Zamanlılık	75

2.4.3. Güvenilirlik	75
2.4.4. Kanıtlanabilirlik.....	76
2.4.5. Tarafsızlık.....	76
2.4.6. Karşılaştırılabilirlik ve Tutarlılık.....	76
2.4.7. Önemlilik.....	77
2.4.8. Şeffaflık	78
2.4.9. Anlaşılabilirlik.....	78
2.5. Finansal Raporlama ve Kurumsal Yönetim	78
2.5.1. Hileli Finansal Raporlamanın Engellenmesinde Kurumsal Yönetimin Rol ve Sorumlulukları	80
2.5.1.1. Kurumsal Yönetimin Rol ve Sorumluluğu	82
2.5.1.2. Kurumsal Yönetimin Etkinliği Bağlamında Ele Alınan Bazı Faktörler .	83
2.5.1.3. HFR' nin Engellenmesinde Kurumsal Yönetimin Rolü	84
2.5.2. Kurumsal Yönetimin Finansal Raporların Güvenilirliğinin Artırılmasındaki Rolü.....	86
2.5.3. Finansal Raporların Güvenirliliğinin Artırılmasında Kurumsal Yönetim Mekanizmalarının Kullanılması	88

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KURUMSAL YÖNETİMİN İŞLETMELERİN FİNANSAL RAPORLARININ KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ: KAYSERİ'DE FAALİYET GÖSTEREN BÜYÜK ÖLÇEKLİ İŞLETMELER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

3.1. Araştırmanın Amacı	89
3.2. Araştırmanın Kapsamı	90
3.3. Araştırmanın Kısıtları.....	91
3.4. Araştırmanın Yöntemi.....	91
3.4.1. Araştırma Sonucu Elde Edilen Bulgular	92
3.4.2. Araştırmaya İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi	93
3.5. Veri Analizinde Kullanılan İstatistiksel Teknikler	100

3.5.1. Korelasyon Analizi.....	100
3.5.2. Ölçeklerin Güvenilirlik ve İç Tutarlılık Ölçütü Değerleri.....	101
3.6. Korelasyon analizi.....	103
3.7. Regresyon Analizi: Kurumsal iletişim Faktörlerinin Finansal Raporlara etkisinin Regresyon analizi ile modellenmesi.....	104
3.7.1. <i>Hesap Verebilirlik</i> faktörünün finansal raporlar’a etkisinin modellenmesi.....	104
3.7.2. <i>Adillik-Eşitlik</i> Faktörünün Finansal Raporlar’a Etkisinin Modellenmesi.....	105
3.7.3. <i>Kamuyu Aydınlatma-Şeffaflık</i> Faktörünün Finansal Raporlar’a Etkisinin Modellenmesi.....	106
3.7.4. <i>Sosyal Sorumluk</i> Faktörünün Finansal Raporlar’a Etkisinin Modellenmesi.....	106
3.7.5. <i>Müşteri Odaklılık</i> Faktörünün Finansal Raporlara Etkisinin Modellenmesi.....	107
3.8. Hipotezlerin değerlendirilmesi.....	108
SONUÇ	110
KAYNAKÇA	112
EKLER	117
ÖZ GEÇMİŞ	121

TEŞEKKÜR

Tezimin her aşamasında, literatür taramasında, akademik yaşamımın başlangıcından bu yana bana yol gösteren kıymetli hocam Yrd. Doç. Dr. Şükran GÜNGÖR TANÇ'a, yüksek lisans programına başlamamda, bu çalışmanın hazırlanmasında, tezimin her aşamasında bana yol gösteren ve teşvik eden kıymetli hocam Prof. Dr. Şevki ÖZGENER'e, evlendiğim günden bu güne kadar her konuda, özellikle yüksek lisans programına başlamamdaki maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen canım eşim Ertuğrul PINAR'a ve bana bu günlerimde küçücük yürekleri ile en büyük moral ve azmi veren kızım Ela ve oğlum Eymen'e ve Nevşehir yollarında beni yalnız bırakmayan değerli kardeşim Onur'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.1.	Araştırma Sonucu Elde Edilen Demografik Özellikler	93
Tablo 3.2.	Kurumsal Yönetim İlkelerinin Önem Düzeylerine İlişkin Ortalama ve Standart Sapmalar	95
Tablo3.3.	Kurumsal yönetimin İşletmelerin Finansal Raporlarının Kalitesi Üzerine Etkisi İle İlgili Önem Düzeylerinin Ölçülmesi	99
Tablo 3.4.	Korelasyon Değerleri İçin Bir Sınıflama	102
Tablo 3.5.	Cronbach's Alpha Değerleri İçin Bir Sınıflama	102
Tablo 3.6.	Kurumsal İletişim Ölçeği ve Finansal Raporlara Etki Ölçeği güvenilirlik değerleri tablosu.....	103
Tablo 3.7.	Kurumsal iletişim faktörleri ile Finansal raporlar arasında korelasyon analizi.....	104
Tablo 3.8.	Finansal Raporların Hesap Verebilirlik Üzerine Etkisinin Regresyon Katsayıları Tablosu	105
Tablo 3.9.	Finansal Raporların Adillik-Eşitlik Üzerine Etkisinin Regresyon Katsayıları Tablosu	106
Tablo 3.10.	Finansal Raporların Kamuyu Aydınlatma-Şeffaflık Üzerine Etkisinin Regresyon Katsayıları Tablosu.....	107
Tablo 3.11.	Finansal Raporların Sosyal Sorumluluk Üzerine Etkisinin Katsayıları Tablosu.....	108
Tablo 3.12.	Finansal Raporların Müşteri Odaklılık Üzerine Etkisinin Regresyon Katsayıları Tablosu	108

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
BIST	: Borsa İstanbul
CEO	: Chief Executive Officer
HFR	: Hileli Finansal Raporlama
IASC	: Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu
İMBK	: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
OECD	: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
PCOB	: Kamu Üst Gözetim Kurumu
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
SRI	: Stanford Araştırma Enstitüsü
TKYD	: Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği
TÜSİAD	: Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği
UFRS	: Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
XBRL	: Extensible Business Reporting Language

GİRİŞ

Kurumsal yönetim, en geniş anlamda, işletmelerin yönlendirildiği ve kontrol edildiği sistem olarak tanımlanabilir ve esasen işletmenin yönetimi, yönetim kurulu, hissedarları ve diğer çıkar grupları arasındaki ilişkiler dizisini içerir. Kurumsal yönetim işletmenin amaç ve hedeflerinin saptandığı ve bunlara erişebilmek için performansı izleme araçlarının belirlendiği yapıyı ortaya koyar (Çakıldaş, 2013, s.2).

Kurumsal yönetimin temel işlevi işletmelerin belirli kurallar çerçevesinde finansal piyasalardan fon sağlayabilmelerini, faaliyetlerini etkin bir şekilde kuruluş amaçlarına uygun olarak gerçekleştirebilmelerini, faaliyet gösterdikleri sektör ve ülkenin hukuki düzenlemeleri tarafından kendilerine yüklenen yükümlülükleri işletme ortaklarının, piyasa katılımcılarının ve toplumun beklentilerini karşılayabilecek şekilde kanunlara ve düzenlemelere uygun olarak yerine getirmesidir.

Kurumsal yönetim kamu ve özel sektörlerin, siyasi iktidarların uluslar arası kuruluşların ve ilgili kişilerin son yıllarda üzerinde çokça durdukları bir konu haline almıştır.

Kurumsal yönetim ilkeleri işletmelerin yönetim ve faaliyetlerine katılan tüm tarafların hukukunu dengeli bir şekilde göz önünde tutan ve bu hukukun gereklerini hâkim kılmanın faydalarını savunan bir akılcı sistemdir. Diğer bir ifadeyle çoğulcu bir yönetim ve adil bir paylaşımın hayata geçirilmesi ısrarı, temiz, kaliteli yönetim ve denetim şeklidir.

Sermaye piyasası kurulu tarafından hazırlanan kurumsal yönetim rehberi ilkelerinde kamunun aydınlatılması ve şeffaflık ilkelerine de yer verilmektedir. Rehberde

kamuyu aydınlatma ilkesi çerçevesinde, işletmelerin pay sahiplerine yönelik olarak bilgilendirme politikası oluşturmaları ve politikaların bütününe sadık olarak periyodik finansal tablo ve raporlarda yer alacak bilgileri doğru bir şekilde kamuoyuna açıklamaları öngörülmektedir.

SPK tarafından aracı kurumların hesap planına, finansal raporlamalarına ve sermaye yeterliliğine ilişkin farklı zamanlarda yapılan söz konusu düzenlemeler, zamanının gerektirdiği farklı ihtiyaçlara cevap veren düzenlemeler niteliğindedirler. Ancak, söz konusu düzenlemelerin birbiri ile uyumsuzluk gösteren ve/veya güncel gelişmelere göre revize edilmeyen hükümleri finansal bilgilerin anlaşılabilir, ihtiyaca uygun, güvenilir ve karşılaştırılabilir olma niteliklerini zarara uğratmaktadır. Dolayısıyla, aracı kurumların sermaye piyasası mevzuatına tabi ortaklıklardan ve diğer sermaye piyasası kurumlarından farklılık arz eden faaliyetleri, varlık ve kaynak yapıları, kârların kaynakları dikkate alınarak tüm düzenlemelerin birlikte etkin işleyişi sağlanmalıdır. Aracı kurum muhasebe sisteminin aracı kurumların finansal durumu, faaliyet sonuçları ve finansal durumlarındaki değişimleri UFRS''lere uygun olacak şekilde anlaşılabilir, ihtiyaca uygun ve güvenilir olarak yansıtılabilmesini sağlamak üzere gözden geçirilmesi ve aracı kurumlar için UFRS''lere uygun özel finansal tablo formatları önerilmektedir. İyi kurumsal yönetim, iyi finansal raporlamaya bağlıdır. Yönetim kurulu ve yatırımcılar doğru kararlar alabilmek için, doğru bilgiye ihtiyaç duyarlar yöneticiler ve yatırımcılar kendileri ile ilgili doğru bilgiler talep ettikleri zaman, iyi kurumsal yönetim finansal raporlamayı geliştirir.

Bu kapsamda kurumsal yönetim ve işletmelerin finansal raporları arasındaki ilişkiyi araştırmak ve sonuçlarını açıklamak üzere çalışmamızın birinci bölümünde kurumsal yönetim ve kurumsal yönetim kavramlarını, ikinci bölümde finansal raporlar, finansal raporların özellikleri, sınırları, kalitesi, kurumsal yönetim ve

finansal raporlar hakkında bilgiler verilmiş, üçüncü bölümü oluşturan son bölümde ise; kurumsal yönetimin işletmelerin finansal raporlarının kalitesi üzerine etkisini inceleyen bir araştırma ve sonuçlarına yer verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KAVRAMSAL AÇIDAN KURUMSAL YÖNETİM

Bu bölümde çalışma konusu ile ilgili temel kavramlar açıklanarak, çalışmanın kavramsal çerçevesinin oluşturulması amaçlanmıştır. Çalışma konusu “ Kurumsal Yönetimin İşletmelerin Finansal Raporlarının Kalitesi Üzerine Etkisi: Kayseri’de Faaliyet Gösteren Büyük Ölçekli İşletmelerde Bir Araştırma” olmakla birlikte bu bölümde kurumsal yönetim kavramı, kurumsal yönetimin ortaya çıkışı, kurumsal yönetimin önemi ve amacı, kurumsal yönetimin işletmeler açısından önemi, kurumsal yönetim ilkeleri, Dünya’da ve Türkiye’de kurumsal yönetim kavramları hakkında detaylı bilgiler verilerek kurumsal yönetimin önemi ve gerekliliği üzerinde durulmuştur. Günümüz işletmeleri açısından kurumsal yönetimin önemi açıklanmaya çalışılmıştır.

1.1.Kurumsal Yönetim Kavramı

Kurumsal yönetim işletmelerde, bir yandan ekonomik ile sosyal hedefler arasında, diğer yandan işletme topluluğunun hedefleri ile içinde çalışan kişilerin özellikle yöneticilerin hedefleri arasında dengenin kurulmasını sağlamak amacıyla alınabilecek önlemlerden ve bu önlemlerin, kullanılmasını zorunlu kıldığı, insan kaynakları, cihazlar, yöntem ve prosedürlerin tamamından meydana gelmektedir (Pamukçu, 2011).

Bu kapsamda kurumsal yönetim, ortaklarca işletme yöneticilerinin hizmetine verilen varlıklar ve değerlerin etkin sonuç verecek biçimde kullanılmasını ve yöneticilerin bu kullanım biçimi ile alınan sonuçlar hakkında ortaklara (ve aslında tüm topluma) hesap verecek durumda bulunmalarını amaçlayan bir sistemler

bütünüdür. Bu özelliğiyle kurumsal yönetim, dar anlamda bir işletmenin, ortaklarıyla ilişkilerini düzenleyen sistemler topluğu, geniş anlamda da işletme ile toplumun ilişkilerini düzenleyen sistemler bütünü olarak açıklanabilir.

Kurumsal yönetim kavramı herhangi bir ticari yapının mali değerini maksimize etmesi için gereken bütün düzenlemelerdir. Bu düzenlemeler kanunen ve ahlaken en uygun şekilde o işletmenin sahipleri, çalışanları ve hissedarları için en uygun olmalıdır.

Genel bir görüşe göre 1930' lu yıllardaki Amerika'daki büyük ekonomik buhranın en temel nedeni kurumsal yönetimin yanlış kararlar alması bu olayı tetiklemiştir. Bu büyük olay 1933 yılındaki anayasa mahkemesinin Frenkestayin canavarı ve şeytani işler yapmaya kabiliyetli diyerek kınamasıyla sonuçlanmıştır. Bu genel görüş 1934 yılında menkul kıymetler borsasının kurulmasına neden olmuştur. 1970'li yıllarda birçok ticari skandal patlak vermiş ve bu ahlaki olmayan uygulamalar bütün büyük Amerikan şirketlerine sıçramıştır. Menkul kıymetler borsası bu olayları araştırmış ve sonuçta yasal olmayan birçok ticari ilişkileri ortaya çıkarmış. Menkul kıymetler borsası bu şirketleri suçlamıştır veya suçlarını itiraf ettirerek yanlış kurumsal yönetim örneklerini ortaya koymuştur (Shil,2008,ss. 22-23).

Kurumsal yönetim kavramı iş dünyasında ve bilim dünyasında son yıllarda en çok tartışılan konulardan biri olmuştur. Bu kavramın özünde şirketlerin hissedarlarına ve diğer menfaat sahiplerine en yüksek yarar sağlayacak biçimde yönetilmeleri amaçlanmaktadır. Kurumsal yönetim özellikle yatırımcı ve toplum güveninin sağlanmasında en önemli rolü oynamaktadır (Pamukçu, 2011, ss. 133-148).

İşletmeler hem pay sahiplerine hem de işletme ile ilgili diğer kişi ve kurumlara, finansal ve finansal olmayan bilgileri sunmakla yükümlüdürler. İlgililere sunulan bilgilerin açık, kolay anlaşılır ve erişilebilir olması son derece önemlidir. Bu nedenle işletmeler, yatırımcıların güvenini elde etmek ve koruyabilmek amacıyla kurumsal yönetim anlayışı şartlarını oluşturmak ve geliştirmek durumundadırlar. Şeffaflığın ve kamuoyu aydınlatmalarının geliştirilmesi ekonominin her kesimini ilgilendirdiğinden kurumsal yönetim anlayışında en temel hukuk olarak ele alınmaktadır (Pamukçu, 2011,ss.133-148).

Kurumsal yönetim, işletmelerin, hak sahipleri ve kamuoyunun menfaatlerine zarar vermeyecek şekilde, mali kaynakları ve insan kaynaklarını kendine çekmesini, verimli çalışmasını ve bu sayede de hissedarları için uzun dönemde ekonomik kazanç yaratarak istikrar sağlamasına olanak sağlayan kanun, yönetmelik ve gönüllü özel sektör uygulamalarıdır.

Kurumsal yönetim sistemi, işletmenin faaliyetlerinde kâr elde etmesi ve bu kârı onlara dağıtması gibi geleneksel yapıların temel görevlerinin yanı sıra, söz konusu topluluğun haklarını da gözeten bir zihniyettir. Diğer bir taraftan kurumsal yönetimin işletmelere sermaye sağlayanların yatırımlarından ne kadar getiri elde ettikleri, işletme yöneticilerine yatırım yapmak amacıyla teslim ettikleri sermayenin çalınmaması veya kötü yatırımlarda kullanılmaması ve yöneticilerin kontrol edilmesi gibi konularla meşgul olmaktadır.

Kurumsal yönetim, bir işletmenin hak sahipleri ve kamuoyunun çıkarlarına zarar vermeyecek şekilde, mali kaynakları ve insan kaynaklarını üzerinde toplaması verimli çalışmasını ve bu sayede de hissedarları için uzun dönemde ekonomik kazanç meydana getirerek istikrar sağlamasını mümkün kılan kanun, yönetmelik ve ilgili gönüllü özel sektör uygulamalarının birleşimidir (Sönmez ve Toksoy, 2011, s. 54).

Kurumsal yönetim, bir işletmenin idare ve kontrol edilmesine etki eden süreçler, gelenekler, politikalar, kanunlar ve kurallar toplamıdır. Kurumsal yönetim aynı zamanda paydaşlar arasındaki ilişkileri ve yönetilen kurumun hedeflerini kapsar. Kurumsal yönetim çok yönlü bir konudur. Kurumsal yönetimin önemli bir bölümünü hesap verebilme, temsili görev ve denetleme ve kontrol mekanizmaları oluşturur. Bu anlamda herhangi bir kurumsal yönetim sisteminde yer alan bireyler, o sistemin tüm paydaşlarının çıkarları ve iyiliği için oyunun kurallarına uymak zorundadırlar (Alacaklıoğlu, 2009, s. 47).

Kurumsal yönetimin önemli noktası ise; işletmelerde yönetim kuralları işletme üst yönetimi, çalışanlar, hâkim ortaklar, küçük hissedarlar ve diğer menfaat sahiplerinin çıkarlarını buluşturur ve gerekli kontrol ve dengeyi oluşturur.

Uluslararası alanda çoğunlukla kabul gören bir görüşe göre kurumsal yönetim kısa tanımı ile işletmelerin öncelikle hissedar haklarının gözetilerek yönetilmesidir

Kurumsallaşma, sürekliliği şahısların varlığına bağlı olmayan bir sistem oluşturmaktadır. Her olguda olduğu gibi kurumsal yapılarda da sistemi oluşturan belli başlı unsurlar ilişki halinde olmalı, sağlıklı bir işleyiş kurulmalıdır.

Kurumsallaşma kavramı denildiğinde; genellikle işletme kavramı akla gelmekte olup, aile işletmelerinde kurumsallaşma denildiğinde ise birincisi “aile ilişkilerinin kurumsallaşması” diğeri ise “işletme kurumsallaşması” olarak farklı iki boyutta ele alınmaktadır. Bu durumda kurumsallaşma ve kurumsal yönetim kavramları ayrı ayrı tanımlandığında; organizasyon teorisi olarak kurumsallaşma, organizasyonların yapı ve davranışlarının sadece pazar koşulları tarafından değil aynı zamanda kurumsal nitelikteki baskılar, bekleyişler ve inançlar tarafından da etkilendiği söylenmektedir (Sönmez ve Toksoy, 2011, s.56).

Kurumsal yönetim aslında bir risk yönetimidir. Bu riski en aza indirmede elimizdeki en önemli güçlerden bir tanesi mali raporlardır. İyi kurumsal yönetimin temel prensipleri adillik, sorumluluk, hesap verebilirlik ve şeffaflıktır.

Amerikan Sermaye Piyasası Eski Başkanı Arthur Lewitt'in dediği gibi, "Eğer bir ülkede işletmelerin kötü yönetildiğine dair bir kanı varsa sermaye başka ülkelere kaçar, eğer yatırımcılar, o ülkedeki işletme yönetimini yeterince şeffaf bulmuyorsa sermaye başka ülkeye kaçar, eğer bir ülkede doğru muhasebe standartları ve şeffaf raporlama yoksa sermaye başka ülkelere kaçar, dolayısıyla şirketlerin münferit olarak iyi olması yeterli değildir. Çünkü sonuçlar bütün şirketleri etkiler (Manisalı, 2004, s. 1).

Uluslararası alanda birçok ülke ve işletmeler tarafından ilk kez kabul edilen Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) prensiplerinden kurumsal yönetişim aynı şekilde kurumsal işletmelerin yönetildiği ve idare edildiği sistem olarak tanımlanmaktadır. Kurumsal yönetim yapısı kurum içindeki yönetim kurulu, idareciler, pay sahipleri ve diğer paydaşlar olarak kabul edilen farklı gruplar arasındaki hakların ve görevlerin dağılımını belirlemektedir. Bu yapı aynı zamanda kurum hakkında verilecek kararlarla ilgili kural ve prosedürleri de belirlemektedir. Bu yapı şirket hedeflerinin belirlenmesini, bunlara ulaşacak araçların yaratılmasını ve performansın değerlendirilmesini sağlamaktadır (OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri, 1999).

OECD, kurumsal yönetimi; işletmelerin yönlendirildiği ve kontrol edildiği sistem olarak tanımlamış ve işletmenin yönetimi yönetim kurulu hissedarları ve diğer çıkar grupları arasındaki ilişkiler dizisini içerdiğini belirtmiştir. Kurumsal yönetim, işletmenin amaç ve hedeflerinin saptandığı ve bunlara erişebilmek için performansı izleme araçlarının belirlendiği bir yapıyı ortaya koyar. Kurumsal yönetim, makro

ekonomik politikalarından, ürün ve faktör piyasalarındaki rekabet düzeyine kadar işletmelerin faaliyetlerini biçimlendiren bir dizi unsurdan oluşan daha geniş bir ekonomik çerçevenin içinde yer almaktadır. OECD kurumsal yönetim komitesine göre kurumsal yönetim, en geniş anlamda işletmelerin yönlendirildiği ve kontrol edildiği sistem olarak tanımlanabilir ve esasen şirketin yönetimi, yönetim kurulu, hissedarları ve diğer çıkar grupları arasındaki ilişkiler dizisini içerir (Gürbüz ve Ergincan,2004, ss. 5-6).

Kurumsal yönetim işletmelerin nasıl ve kimler tarafından yönetileceği ve kontrol edileceği ile bağlantılıdır. Genel müdür, yönetim, pay sahipleri ve çalışanlar gibi farklı tarafların işletmenin yönü ve performansı konusunda karar verme sırasında aralarındaki ilişkileri düzenleyen kurumsal yönetimi gelirini işletmenin kârlılığı ile sağlayan aile ile diğer paydaşların aynı yönde düşüncelerini de sağlamaktadır. “Kurumsal yönetim, işletmenin yönetim hiyerarşisindeki “bilgi saptırıcı” eğilimleri azaltmayı hedeflerken, piyasalar işletmelerin kendi karşılaştırmalı üstünlüklerini değerlendirerek üretim faaliyetinde bulunmasını, kâr etmesini sağlar. Bu sistemin işlemesi için bilginin doğru üretilmesi ve aktarılması gerekir.

Yönetimde, kontrol ve sahipliğin aynı kişide ya da aynı aileye dâhil kişilerde birleşmesi, işletmeyi kurumsallaşmadan uzaklaştırıcı bir etkidir. Bu anlamda kurumsal yönetim profesyonel ve aile dışından bireylerin işletme içinde görev üstlenmeleri ve sistematik bir yönetimin sağlanmasını benimser. Bu anlamda değerlendirildiğinde; kurumsallaşma ve kurumsal yönetim birbirini tamamlayan olgulardır. Operasyonel işlerin daha doğru bir şekilde, işlemesini amaçlayan kurumsallaşma ise; amaçlara uygun bir örgüt yapısı oluşturması, iş görev ve

tanımlarının belgelenmesi, iç yönetmeliklerin oluşturulması, yetki ve sorumlulukların dağıtılarak profesyonel bir yönetime geçilmesi gibi unsurlar üzerine değinir.

Ancak; kurumsallaşma mutlaka profesyonel yöneticilerle çalışma zorunluluğu anlamına da gelmemelidir. İş yeri sahibinin ya da aile bireylerinin işleri çok iyi şekilde bilmeleri ve yönetmeleri durumunda herhangi bir sorun olmamakla birlikte sorun; işi iyi bilmeyen kişilerin sadece aile ferdi diye işletmede özellikle önemli görevlerde istihdam edilmeleridir. Gerçek ortaklıkların, farklı kişilerin bir araya gelerek yetenek ve sermayelerini birleştirmeleri ve birbirlerinin zayıf yönlerini kapatarak, güçlü yönlerini pekiştirmek suretiyle geliştikleri gerçeğinden hareket edildiğinde, aynı aile bireylerinin güçlü ve zayıf yönlerinin birbirleriyle benzerlik teşkil etmesi, işletmenin gelişimi ve verimliliği açısından olumsuz sonuçlar doğurabilecek hususlar içine girebilir (Sönmez ve Toksoy,2011, s. 56).

Kurumsal yönetim; en geniş anlamda işletmelerin yönlendirildiği ve kontrol edildiği bir sistem olarak tanımlanmakta ve işletmelerin çıkar grupları arasındaki ilişkiler dizisini içermektedir (Yılmaz ve Alkan, 2009, s.729).

Bir işletmenin, yönetim kontrolü ve performansına odaklanan kurumsal yönetim, işletmenin sahipliği ile yönetim arasındaki ilişkiler sistemini temsil eder (Gürbüz ve Ergincan, 2004, s. 216).

Kurumsal Yönetim; işletme yönetiminde, iş süreçlerinde ve paydaşlarla ilişkilerde, eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk yaklaşımıyla şirket faaliyetlerinin etkinlik ve verimliliği, raporlama güvenilirliği, yasal düzenlemelere uygunluk, paydaşların hak ve çıkarlarının korunması için güvence sağlayan yaklaşım ve ilkelerin ifadesi olarak, şirket ve kurumların varlıklarının sürekliliğini hedeflemektedir (Türkiye İç Denetim Enstitüsü 1995).

Kurumsal yönetim, işletme amaç ve hedeflerinin belirlendiği ve bunlara ulaşabilmek için performansı izleme araçlarının belirlendiği yapıyı ortaya sunar. Başka bir ifadeyle, işletmenin yönetimi, yönetim kontrolü ve performansına odaklanan kurumsal yönetim, işletmenin sahipliği ile yönetim arasındaki ilişkiler sistemini ifade eder.

Kurumsal yönetim, anonim ortaklıkların idaresinde ve faaliyetlerinde kâr elde etme ve pay sahiplerine dağıtma ana unsuru ve gayesini taşıyan geleneksel yapıların yanı sıra, gerek hissedarların gerekse yöneticilerin menfaatlerini gözeten, aynı zamanda diğer çıkar sahiplerinin haklarının ortaklık çalışanları, müşteriler, alacaklılar, fon sağlayanlar ve devleti önemseyen bir anlayıştır.

Kurumsal yönetim, bir kurumun faaliyetleri esnasında bir değer yaratması, bu değer yaratma süreci içinde yer alan tarafların sürece en etkin ve verimli iştirak etmeleri ve bunun sonucunda ortaya çıkan değerın hakkaniyete uygun bir şekilde paylaşılmasını teminat altına alacak mekanizmaların oluşturulması, kontrolü ve muhafazasıyla ilgili bir kavramdır (Cansızlar, 2003).

Aile işletmeleri konusu ile ele alındığında; aile anayasasının oluşturulması, aile yönetim ilişkilerinin belirlenmesi, paydaş olan ve olmayan, yönetimde olan ve olmayan aile üyelerinin çıkarlarının koordine edilmesi, aile konseyinin oluşturulması, çatışma yönetimi sistematigi oluşturulması, haleflik planı yapılması, hissedar sözleşmesi hazırlanması gibi konular ön plana çıkmaktadır. Bu konular birer canlı organizma kabul edilen şirketlerin devamlılığını sağladığı gibi aile şirketlerinin varlıklarını gelecek kuşaklara devretmelerine de olanak sağlamaktadır.

Kurumsallaşma “aile dışından yönetici tedariki ile halledilen bir hamle değil, kurumsal yönetim aslında şirketlerde mal sahipleri ve yönetim arasındaki ayrıca da

mal sahiplerinin menfaatini kollayan bir sistem kurmayı amaçlamaktadır” (Sönmez ve Toksoy,2011, ss. 56-57).

Kurumsal yönetim, ekonominin ve onu oluşturan işletmelerin güç kazanması ve işletmelerde israfın, yolsuzlukların, rüşvetin, kayıt dışılığın önlenmesi ile ilgilidir. Bu amaca ulaşabilmek için işletmelerin, sahiplerinin, yönetim kurullarının ve yöneticilerinin toplum güvenini sağlamaları ve işletmelerin ömrü boyunca bu güveni korumaları gerekir. Bu güveni sağlayabilmek için işletmelerin (Aysan, 2007, ss. 86);

- Şeffaf
- Topluma hesap verebilir olmaları ve
- Dürüst kişilerce yönetilmeleri gereklidir.

Bir işletmede uygulanabilecek kurumsal yönetim sistemi, isteyen işletmelere toplum güveninin sağlanması için gerekli olan hukuk, muhasebe ve ahlak kurallarının özelliklerini ve niteliklerini inceleyen ve işletmelerde uygulanabilir yöntem ve tekniklerini geliştiren bir uğraşı alanıdır; ekonomi bilim dalını da ilgilendirir; fakat en çok işletmecilik dalında incelenmekte ve işletmelerde uygulanmaktadır. İşletmelerin Kurumsal Yönetim sistemi, “işletme ilgilileri” (menfaat sahipleri, çıkar sahipleri) ne, işletmeyle ilgili:

- Güvenilir (işletme gerçeklerini aynen ve doğru biçimde yansıtan),
- Yeni
- Kolay elde edilebilir (bilgiye gerektiği zamanda, fazla uğraşmadan ulaşılabilir ve bir bakışta anlaşılabilir),
- Kolay kullanılabilir (uygun biçimde, tarihsel ve işletmeler arası karşılaştırmaları kolaylaştıran),
- Kolay anlaşılabilir (fazla uğraştırmadan karar vermeyi sağlayan) olmalı ve bilgilerin dönemselsel olarak sunulmasını sağlayabilmelidir.

İşletmenin kurumsal yönetim sistemi, bir açıdan işletmenin ilgililerine sunulan, finansal bilgilerin sağlanmasını güven altına alan kurallar topluluğudur. Bu amaca ulaşmak için işletmelerle ilgili olarak üç düzeyde, yukarıdaki özellikleri taşıyan finansal bilginin yaratılması ve topluma açıklaması gerekir. Toplum içinde bir finansal bilgi üretim sistemini yaratabilmek için üç düzeyde önlem alınmalıdır (Aysan, 2007, s. 89):

1. İşletme, muhasebe ilke, kural ve uygulamaları
2. İş dalları muhasebe ilke ve kuralları
3. Uluslararası ve ulusal muhasebe ilke kuralları ve uygulamaları ‘ekonomik denetim düzeni.

Yukarıda sunulan tüm düzeydeki kuralların “iyi” ve “güvenilir” olmaları, kurumsal yönetim sistemlerinin iyi işlemesi için bir zorunluluktur. Özetle söylemek gerekirse, kurulabilecek kurumsal yönetim sistemlerinin amaçlara uygun biçimde işletilebilmesi için, dünyada ve ülkelerde “iyi” muhasebe ilke ve kurallarının geliştirilmiş olması, işletmelerin kendi finansal bilgi sistemlerinin de bu kurallara uygun olarak iyileştirilmesinin sağlanması çok önemlidir. Ülkede iyi finansal bilgi açıklama kurallarının, geliştirilmiş olması, işletmenin topluma açıklayacağı bilginin biçim ve kapsamının iyileştirilmesini ve işletmenin topluma hesap vermesini sağlar ve kolaylaştırır. Bu durumda işletme bu kurallara uyunca, iyi bir hesap verme düzenine de sahip olmuş bulunacaktır (Aysan, 2007, ss. 86-87).

1.1.1. Kurumsal Yönetimin Ortaya Çıkışı

Kurumsal yönetim kavramı ilk olarak Adam Smith’in 1776 tarihli “Ulusların Zenginliği” adlı eserinde “Anonim şirket yöneticilerinin, kendi kazandıkları paradan ziyade başkalarının parasının yönetici olması nedeniyle bu parayı aynı titizlikle gözetmeleri beklenemez. Böyle bir şirketin yönetiminde israf ve ihmal, az veya çok

daima hakim olur” ifadeleri yer almaktadır. 1932 yılında Berle ve Means’in “Modern Kurum ve Özel Mülkiyet” adlı eserinde ortaya attıkları tespit Adam Smith’inkine çok benzemektedir. Berle ve Means mali olmayan en büyük 200 Amerikan şirketinde hisse senedi sahibi olanların bu şirketlerde küçük paylara sahip yatırımcılar olduklarını saptamışlardır. Bu durum sonucunda küçük hissedarların şirketin yönetimini denetlemeleri sonucu elde edecekleri ek getiri de az olacaktır. Sonuç olarak şirketin mutlak hakimiyeti paydaşlarda değil şirket yöneticilerinde olacaktır (Sönmez ve Toksoy, 2011, ss. 59-60).

İşletmelerde yöneticilik ve sahipliğin birbirinden ayrılması ile ortaya çıkan “asıl vekil çatışması”, kurumsal yönetimin çözüm bulmaya çalıştığı en temel sorunun kökenini oluşturmaktadır. Bununla birlikte, aile şirketlerinde kurumsal yönetimin sorunu; dış yatırımcı yokluğunda yalnızca “kuvvetli yönetici ortaklar”, yoğunlaşmış ortaklı şirketlerde ise sorun; “güçlü blok hissedarlar” ile “zayıf azınlık hissedarlar” arasındadır (Arı, 2008, s. 45-46).

Yatırımcı haklarının yasalarla güçlü bir şekilde korunduğu ortamlarda; yatırımcıların risk çeşitlendirmesinden vazgeçerek “yoğunlaştırılmış yatırım” yapmaları için akılcı bir neden kalmadığı düşünüldüğünden, bu durum, “ yayılmış mülkiyet”in ortaya çıkmasına neden olabilir. Yatırımcılar servetlerinin sadece küçük bir kısmını şirkette tuttukları için denetim maliyetleri oransal olarak yüksek duruma gelmekte, çok ortaklı şirketlerde yöneticilerin gücü artmaktadır (Gürbüz ve Ergincan, 2004, ss. 11-12).

Kurumsal yönetim kavramı 19. Yüzyıldan bu yana Avrupa, ABD ve Japonya’da kullanılmaktaysa da özellikle 1980’li yıllarda önemi daha da artmaya başlamıştır. Devletçi ekonomilerin yavaş yavaş terk edilerek piyasa ekonomisinin uygulandığı ve özel sektör kuruluşlarının ekonomide yerlerini ve paylarını

güçlendirmeye başlamaları ile yönetilen fon miktarlarında da artışlar olmuştur. Buna ek olarak işletmeler arası rekabetin ve sermayenin hareketliliğinin bir diğer ifade ile dolaşım hızının gelişen teknoloji ile birlikte artması, küreselleşme ve özellikle ABD ve Avrupa ülkelerinde yaşanan şirket skandalları kurumsal yönetimin ortaya çıkma nedenleri içerisinde gösterilebilir.

Aysan'a göre "Kurumsal yönetim modeli" 1997 yılı sonunda Uzakdoğu'da başlayan, 1998 ve 1999 yıllarında Dünya'ya yayılan, 1998 yılında Rusya, Brezilya ve öteki bazı ülkelerin moratoryum ilan etmelerine neden olan Dünya Ekonomik Bunalımından sonra geliştirilmekte olan teknikler topluluğudur." Şekil 1'de de görülebileceği gibi şirketlerin kaynak talebinin artan fon arzı ile karşılanması ortaklıkları doğurunca işletmeye fon aktaranların kâr etme isteği, hissedarların ise işletmenin değerinin yükselmesi yönündeki talepleri özellikle halka açık işletmelerde kurumsal yönetimi zorunlu kılmıştır (Toksoy ve Sönmez, 2011, s. 60).

Dünya'daki gelişmelere paralel olarak sermaye birikimlerindeki artışların üretilen farklı finansal ürünler aracılığıyla değerlendirilmesi ve teknolojik gelişmeler ile tüm dünyaya yayılma imkanına kavuşması ekonomik büyümenin temelini oluştururken, son yaşanan finansal krizle, aslında denetlenmemesi durumunda zararlı sonuçlar doğurabileceğini de göstermiştir.

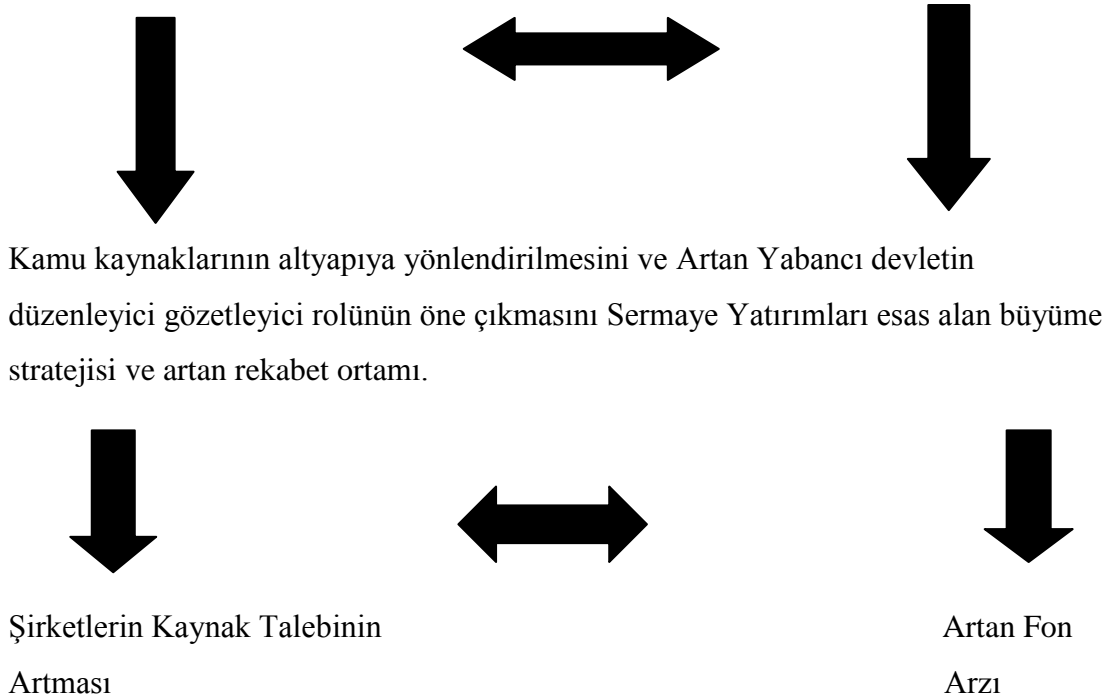
Tarihte şirketlerin ortaya çıkmasıyla eş zamanlı olarak, ülkelerin görevli birim ve yetkilileri tarafından; ortaklıkların yapılarını ve ilişkilerini düzenleyen hukuki esas ve kaidelere ait çalışmalar da başlatılmıştır. Kurumsal yönetim uygulamaları, gelişmiş ülkelerde 20.yy'ın başından itibaren önem kazanmış ve 1990'lardan itibaren ise; tüm dünyada OECD, Dünya Bankası ve uluslararası ekonomik faaliyetlerin diğer unsurlarının etkisiyle yaşamsal bir özellik haline gelmiştir.

Bugünkü anlamda kurumsal yönetim kavramı ilk olarak, İngiltere'de SirAdrian Cadbury başkanlığındaki bir komite tarafından 1992 de hazırlanan ve kısaca "Cadbury Raporu" olarak da adlandırılan Rapor (The Cadbury Committee Report: Financial Aspects of Corporate Governance) ile anılmaya başlamış ve gündemde yerini almıştır.

1997-1998 döneminde yaşanan Asya krizi kurumsal yönetim ilkelerine ait düzenlemelerin yapılmasının mecburi bir ihtiyaç olduğunu ortaya koyan olaydır. Ve bu kriz kurumsal yönetim ilkelerinin şekillenmesini, belli derece netleşmesini hatırı sayılır bir şekilde etkilemiştir.

OECD tarafından hazırlanan ve "Millstein Raporu" olarak da bilinen Rapor Improving Competitiveness and Access to Capital in Global Markets sonrası OECD 1999 da kurumsal yönetim standartlarına ilişkin bir takım kurallar oluşturulmuştur.

Liberal İktisat Politikaları Küreselleşme

Şekil 1: Finans Sektörüne Önem Kazandıran Gelişmeler (Saygılı, 2013, s.15).

Ekonomik krizler ve büyük şirket skandalları ortaya çıktığı dönemlerde kurumsal yönetim anlayışına daha fazla önem verildiği görülmektedir. Bilinen ilk yönetim hatası olarak tarihe geçen ve 1700'lerde yaşanan "South SeaBubble", İngiltere'de yeni yasa ve düzenlemelerin temelini oluşturmuştur. ABD'de Kurumsal Yönetim iş dünyasına güven unsurunu getirmek amacıyla ilk kez 1929 krizi sonrasında gündeme gelmiştir. Bireysel ve kurumsal yatırımcılar, hissedarlar yöneticiler, finansal piyasalar ile finansla ilgili kişi ve kurumların gündemlerinin ilk sırasını 1990'lı yıllarda almış olan Kurumsal Yönetim, her geçen gün önemini artırmaktadır (Gürbüz ve Ergincan, 2004, s. 5).

Enron ve WorldCom gibi finansal raporlama skandalları sonrasında ABD'de Kurumsal Yönetim ile ilgili atılan en önemli adım 2002 yılında Sabnes-Oxley Yasası'nın yürürlüğe girmesidir. Bu gelişmelere paralel olarak Almanya'da da Kurumsal Yönetim İlkeleri uygulanması yasal zorunluluk haline gelmiş, Japonya'da şirketler hukuku gözden geçirilerek kurumsal yönetim anlamında yeniden düzenlenmiş, Rusya'da ise kurumsal yönetim ilkeleri belirlenerek kamuoyuna sunulmuştur. Benzer şekilde; Singapur, Hong Kong, Güney Kore gibi ülkelerde de Kurumsal Yönetim ile ilgili yeni düzenlemeler yapılmıştır. Dünyadaki bu gelişmelere paralel olarak Türkiye'de de kurumsal Yönetim ile ilgili düzenlemeler ve uygulama zorunlulukları getirilmiştir (Arı, 2008, s.45).

Son yaşanan finansal kriz ile hem yönetim açısından hem de finansal açıdan sistemli çalışan işletmelerin ayakta kalabildikleri gözlenmiştir. Bir başka deyişle; "İşletmelerin yönetim kalitesinin finansal durumlarının yanında yeni bir kriter olarak öne çıkması ve yönetim kalitesinin öneminin gitgide artması sonucunda iyi yönetim kavramının içeriği sorgulanmaya başlanmıştır." Bu kapsamda kurumsal yönetim kavramının tartışmaya açtığı belli başlı konular(Sönmez ve Toksoy, 2011, ss. 61-62);

- Yönetim kurulu üyelerinin kendi içinde icracı-icracı olmayan ve bağımsız-bağımsız olmayan şekilde gruplara ayrılması,
- Yönetim kuruluna bağlı denetim komitesi gibi komitelerin kurulması ve komitelerin çalışma esasları,
- Ortakların haklarının özellikle de azınlık konumundaki ortakların haklarının geliştirilmesi, yapısal değişikliklerde ve önemli kararlarda etkinliklerinin artırılması,
- Yönetim kurulu üyelerinin ücret ve diğer mali haklarının belirli bir politikaya bağlanması,
- Mali tabloların uluslararası standartlara göre hazırlanması, uzman, bağımsız ve tarafsız denetçilerce uluslararası standartlara göre denetlenmesi,
- Şirketler hakkında kamuoyunun detaylı olarak aydınlatılması ve şeffaflığın artması,
- Şirketlerin tüm menfaat sahipleri için değer yaratmaya çalışması şeklinde sıralanabilir.

Kurumsal yönetim anlayışına her geçen gün önem verilmesinin en başta gelen nedenleri arasında; uluslararası sermaye hareketlerinin, hisse senedi sahipliğinin ve sermaye piyasaları arasındaki rekabetin artması şeklinde açıklanabilir. Günümüzde şirketlerin devamlılığının sağlanmasının en önemli koşullarından biri de; şirketin Kurumsal Yönetim yapısının oluşturulmasının gerekliliğidir. Gelişmiş ülkelerin yasal düzenlemelerinin çoğu kurumsal yönetim uygulamalarını içermesi ve yatırımcı haklarını büyük ölçüde koruyabilmesi nedeniyle, gelişmekte olan piyasalarda kurumsal yönetimin firma performansı üzerine etkisi, gelişmiş ülkelere oranla daha güçlü olacağını belirtmektedirler. İşletmelerin başarısı için çalışanlar arasında oluşturulması gerekli olan “amaç birliği”, etkin kurumsal yönetimin sağlanması ile,

diğer menfaat sahiplerini de kapsayacak şekilde genişletilerek, işletme çalışanları ile diğer menfaat sahiplerinin çıkar çatışmaları ortadan kaldırılabilecektir (Arı, 2008, s.46).

1.1.2.Kurumsal Yönetimin Önemi ve Amacı

Kurumsal yönetime gösterilen ilgi son zamanlarda oldukça artmış durumdadır. Amerika'daki ve İngiltere'deki yakın geçmişte yaşanan yönetim skandalları, sektörel şirketlerde güveni sarsan bir krize neden olmuştur. Bu bağlamdan, kurumsal yönetim kelimesi finansal ve ekonomik anlamda bir kelime olmaktan çıkarak ayrıca esnafları, emeklilik fonlarından faydalananları, her derecede çalışanları, Chief Executive Officer (CEO)'ları ve bakanları da ilgilendiren bir tanım olmuştur.

Kurumsal yönetim, modern yönetim biliminin savunduğu ilkelerin kendiliğinden zaman içerisinde hayata geçirilmesinden ziyade, ortaya çıkan finansal krizler ve şirket skandallarına bir çözüm olarak zorunlu bir teklifle gündeme gelmiştir (Aktan, 2006, s.11).

Kurumsal yönetimin önemli bir olgu haline gelmesinin ardındaki temel sebep, küreselleşme sonucunda dünya ile bütünleşme çabasıdır. Küreselleşme ile birlikte şirketlerin faaliyetlerini zamanında, doğru ve eksiksiz bir şekilde kamuoyuna duyurmasının gerekliliği artmıştır. Son yıllarda yaşanan finansal skandallar da şirketlerin faaliyetlerinin noksan ve yanıltıcı bir biçimde kamuoyuna aktarılmasından kaynaklanmaktadır. Bu durum sonucunda şirketlerin kamuoyu önündeki güveni sarsılmaya başlamıştır. Yatırımcıların bütün olarak sermaye piyasalarına olan güveninde azalmaya sebep olmuştur. Sarsılan güvenin tekrardan kazanılması gayesiyle kurumsal yönetim anlayışı doğmuştur (Dinç ve Abdioğlu, 2009, s.159).

Kurumsal yönetimin amacı, kapitalizmin içinde bulundurduğu kâr elde etme yüzdesi ile oluşabilen ve topluma zarar verebilecek sapmaları kontrol altında tutmaktır. Aksi takdirde globalleşme sebebiyle bir ülkede veya büyük bir şirkette meydana gelen krizin etkisi ulusal boyutları aşmakta uluslararası düzeyde bir etki yaratmaktadır.

Şirketlerin kontrol altında tutulması amacıyla uygulanan kurumsal yönetim anlayışının, şirketler ve ülke bakımından önemli faydaları vardır. Kurumsal yönetimin kalitesinin yüksek seviyelerde olması şirketlere düşük sermaye maliyeti, finansman olanakları ile likidite artışı, krizleri kolay atlatabilme ve sermaye piyasasından dışlanmama gibi faydalar sunmakta iken ülke açısından ise ülke imajının iyileştirilmesi sermayenin yurt dışına çıkışının engellenmesi, yabancı sermaye yatırımlarının fazlalaşması, ekonominin ve sermaye piyasalarının rekabet gücünün artması, krizlerden daha az zarar görülmesi kaynakların daha etkin kullanılması, refahın artırılması ve sürdürülmesi gibi önemli katkılar sağlayabilmektedir (Binici, 2011, s. 6).

Kurumsal yönetim nasıl ortaya çıkmış ve neden önem kazanmıştır? Kurumsal yönetimin önem kazanmasına neden olan faktörleri birkaç ana başlık altında özetlemek mümkündür. Sırasıyla söz konusu faktörleri inceleyelim.

1.1.2.1. Şirket Skandalları

Özellikle 1990'lı yıllarda ardı ardına ortaya çıkan şirket skandalları kurumsal yönetime olan ihtiyacı arttırmıştır. ABD'de Enron ve World Com, İtalya'da Parmalat, Hollanda'da Ahold ve Çin'de Yanguangxia skandalları gözleri bir anda şirket yönetim ve denetimlerine çevirmiştir.

Bu muhasebe skandalları kurumsal yönetime olan ilgiyi artırmış ve kurumsal yönetim son yıllarda önem verilen ve sık sık tartışılan bir konu haline gelmiştir.

ABD’de meydana gelen Enron, World Com, Andersen, Adelphia, Xerox, Tyco, Global Crossing şirket ya da muhasebe skandalları kurumsal yönetimin yalnızca az gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomilerinin değil gelişmiş piyasa ekonomilerinin de ilgi alanı olmaya devam edeceğini göstermiştir (Aktaş, 2005, s. 2).

1.1.2.2.Finansal Krizler

Finans piyasalarının entegrasyonu neticesinde ortaya çıkan global finansal krizler pek çok ülkeyi ve pek çok şirketi etkileyebilmektedir. Hisselerin yayılması ya da kreditorlerin çoğalması denetim ihtiyacını ortaya çıkarmakta ve kurumsal yönetim anlayışını uygulamaya zorlamaktadır. Bu ihtiyaç kriz dönemlerinde daha da artmaktadır. Özetle, kurumsal yönetim, finansal krizlere karşı daha dayanıklı bir şirket yapısı öngörmektedir (Aktan, 2006, s. 11).

Diğer bir sebep ise, gelişmekte olan ekonomiler ve gelişen piyasalarda yaşanan finansal krizdir. Bu durumda, kurumsal yönetim anlayışının gelişmediği özellikle küçük ortaklı şirketlerin kriz ortamlarında daha çok zarar görmelerine ve daha sonraki aşamalarda ise bunların sermaye piyasalarına yatırım yapmamalarına neden olmaktadır (Şehirli, 1999, s. 11).

1.1.2.3. Globalleşme ve Uluslararası Sermaye Hareketlerinin Hız Kazanması

Uluslararası pazarların gelişmesi ve piyasaların büyümesi sonucunda, bu küçük ortaklı şirketler büyüme ihtiyacı hissetmişlerdir. Giderek büyüyen şirketlerin gereksinim duydukları sermayeyi ortaklık vasıtasıyla üçüncü kişilerden temin etme yoluna gitmişlerdir. Sermaye ortaklığı bulunan üçüncü kişilerin menfaatlerinin korunması, bu şirketlerin denetlenmesi zorunluluğunu ön plana çıkarmıştır. Şirketlerin bu düzenlemeleri sistemli bir biçimde yapabilme ihtiyaçları karşımıza kurumsal yönetim kavramını çıkartmaktadır (Dinler, 2009, s. 1).

Globalleşme dolayısıyla uluslararası sermaye hareketlerinin hareketlilik kazanması neticesinde kurumsal yatırımcılar yatırım yaptıkları ülkede ve yatırım yapacakları şirkette daha fazla güven ve istikrar aramaya başlamışlardır. Günümüzde yatırımcılar hisse senedi yatırımı yaparken sadece kendi ülkelerindeki şirketler ile sınırlı kalmamakta, dünyanın her köşesindeki yatırım araçları ile ilgilenmektedirler. Bu durumun gelişen piyasalara etkisi ise, verimliliğin, yatırımların, gelirin ve ihracatın artması ile finans piyasalarının derinleşmesi, gelişen piyasalara uluslararası sermaye akışının hızlanması olmaktadır. Diğer taraftan artan uluslararası ekonomik bağımlılık, gelişmekte olan piyasaların uluslararası fon kaynakları ve portföy yatırımları ile piyasalardaki dalgalanmalara karşı hassaslaşmasına sebep olmaktadır.

Dolayısıyla şirketler, uzun vadeli ve yatırımının karşılığını almak konusunda çaba içerisinde olan sermayeyi kendilerine çekebilmek için güvenilir ve genel kabul görmüş kurumsal yönetim düzenlemeleri yapmak durumundadırlar. Ayrıca yatırımcılar denizaşırı ülkelerdeki şirketlere uzun vadeli yatırım yapabilmek için güven unsurunu ön planda tutmakta, yatırım yapmadan önce “oyunun kuralları” nı anlamak istemektedir. Bu durum, kurumsal yönetimin önem kazanmasına neden olan faktörlerin başında gelmektedir (Aktan, 2006, ss. 11-12).

1.1.2.4.Özelleştirme

Çağımızda yaşanan hızlı değişim ve gelişim süreci işletme yönetiminde yeni yaklaşımların doğuşuna sebep olmuştur. Kurumsal yönetim anlayışı da bu süreçte ortaya çıkmış yaklaşımlardan bir tanesidir. Ulusal ekonomilerin büyümesi, uluslararası ekonomik ilişkilerin gelişmesi, uluslar arası sermaye akışkanlığının artması, şirket hissedarlarının işletme yönetimindeki etkinliklerinin azalması, şirket yönetim kurulları ve özellikle kurul içinde baş yönetici (CEO) unvanını taşıyan yöneticilerin verdikleri kararların öneminin artması gibi etkenler, kurumsal yönetim

kavramının doğuşunda etkili olmuştur. Kurumsal yönetimin bu kadar önemli bir konu haline gelmesinin nedenleri ise ortaklık yönetimlerindeki başarısızlıklar, suiistimler, gelişen piyasalarda yaşanan finansal krizler, özel sektörün artan rolü, ülkelerin ekonomik olarak birbirlerine olan bağılıklarının artması ve ortaklıkların içinde buldukları yeni rekabet şartlarıdır. Bu gelişmeler sonrasında kurumsal yönetim, bütün dünyada, uluslararası teşkilatlarda tartışılmaya başlanmış, ülkeler, şirketler ve ilgili tüm kuruluşlar, kendileri için en doğru ve en iyi kurumsal yönetim biçimini aramaya başlamışlardır (Dinç ve Abdioğlu, 2009).

1980'li yıllardan itibaren tüm dünyada yaygınlaşan özelleştirme uygulamaları kurumsal yönetimin önem kazanmasında dolaylı olarak etkili olmuştur. Kamu mülkiyetinde olan kamu teşebbüslerinin özel mülkiyete geçmesinin ardından finans piyasalarına sermaye tedariki için yönelmeleri ve şirket evliliklerine yönelmeleri kurumsal yönetim ilkelerinin önem kazanmasına neden olmuştur (Aktan, 2006, s. 12).

1.1.3.Kurumsal Yönetimin Şirketler Açısından Önemi

Finans literatüründe son on yıldır yer almakta olan iki konu; Sosyal Sorumluluğa Dayalı Yatırım ve Şirket Sürdürülebilirlik Raporlamasıdır. Bunlar kurumsal yönetimin şirketler açısından önemini ortaya koyan iki önemli kavramdır.

Şirket ile toplum arasındaki ilişki son yıllarda yatırım gündeminde baskın bir yer tutmaktadır. Yatırım kararlarında kişisel değerler yanında toplumun değerlerini de dikkate almak sosyal sorumluluğa dayalı yatırım olarak tanımlanmaktadır.

Kurumsal yönetim ve Stanford Araştırma Enstitüsü (SRI)yatırımcının finansal ihtiyaçlarını ve yatırımın toplum üzerindeki etkisini bütün olarak dikkate almaktadır.

SRI konularındaki gelişmeler finansal piyasalarda da şirket sürdürülebilirlik raporu olarak adlandırılan daha ileri bir raporlama şeklinin benimsenmesine yol

açmıştır. Şirketlerin faaliyetlerinin, ürünlerinin ve hizmetlerinin ekonomik, çevresel ve sosyal yönlerine odaklanan şirket sürdürülebilirlik raporu, sadece finansal raporlama standartlarını değil, aynı zamanda finansal olmayan raporlama standartlarını da içermektedir.

Finansal olmayan raporlama standartları, işletme stratejileri ve hedefleri, insan kaynaklarının ve markaların değeri, işletmenin yönetim uygulamaları ve örgüt yapılanması konularındaki standartları içermektedir. İşletme Sürdürülebilirlik Raporunun, önümüzdeki yıllarda düzenleyiciler, uygulayıcılar ve akademisyenler arasında önemli bir tartışma konusu olacağı çok açıktır (Aktan, 2006, ss. 42-43).

İşletme sosyal sorumluluğu ve sürdürülebilirlik kavramları, şirketin vizyonunu göstermekte, pay sahipleri arasında güven ruhunu artırmakta ve böylece bu iki kavram işletmelerin sağlıklı gelişimi ve büyümesini desteklemektedir. Günümüzde, şirket ortaklık yapılarında bireysel yatırımcıların payı artmaktadır. Artan uluslararası portföy çeşitlendirmesi ve dünyanın bir çok yerinde meydana gelen finansal krizler göz önüne alındığında, kurumsal yatırımcıların daha iyi kurumsal yönetim uygulamaları talep etmeleri şaşırtıcı değildir. Yatırımcıların yatırım risklerini ölçmek için daha fazla bilgi talep etmeleri nedeniyle, şirketler her zamankinden daha fazla finansal bilgi açıklama baskısı altındadır. Daha detaylı ve daha sık bilgi sayesinde yatırımcılar kendilerini daha güvende hissetmektedir.

İyi kurumsal yönetim uygulamaları hem şirketler hem de ülkeler için önemli avantajlar sağlamaktadır. İşletmeler açısından baktığımızda, yüksek kalitedeki kurumsal yönetim; düşük sermaye maliyeti, finansal kapasite ve likidite artışı, artan kredibilite ve krizlerin daha kolay üstesinden gelme anlamını taşımaktadır. Bu nedenle kurumsal yönetim, pay sahipliğinin ve oy haklarının güvencesini, kamunun tam aydınlatılmasını ve şirket birleşmeleri, iştirak veya varlık satışı gibi önemli

değişikliklere ilişkin kararlara katılımı ifade etmektedir. Ayrıca, işletme çalışanları ve borç verenler gibi diğer menfaat sahipleri de iyi kurumsal yönetimden fayda sağlayacaktır (Aktan, 2006, ss. 42-43).

Diğer taraftan, ülke açısından değerlendirdiğimizde, iyi kurumsal yönetim; ülke imajının iyileşmesi, yerli fonların yurt dışına çıkışının önlenmesi, yabancı doğrudan yatırımların artması, sermaye piyasaları ve ekonominin rekabet gücünün artması, krizlerin daha az hasarla atlatılması, kaynakların daha etkin dağılımı ve daha yüksek bir refah seviyesine ulaşılması anlamına gelmektedir. Ayrıca, iyi kurumsal yönetim, sürdürülebilir büyümenin teminine ve ülke riskinin azaltılmasına yardımcı olmaktadır.

Kurumsal yönetim ilkelerinin güçlü olması sermaye piyasalarının gelişimine katkı yapmakta, özellikle küçük ve orta ölçekli şirketler başta olmak üzere şirketlerin kaynaklara erişimini kolaylaştırmakta, araştırma ve teknolojik yenilik faaliyetlerini artırmakta ve işletmenin örgütlenme biçimini değiştirmek suretiyle işletmelerin verimliliklerini artırmaktadır.

İşletmelerin kurulması ve faaliyet göstermesi aşamalarında oluşabilecek belirsizlikler azaltılarak risk primi düşürülmekte ve böylelikle işletmelerin kaynak temin etmeleri kolaylaştırılmaktadır. Düşük maliyetle finansman kaynağı bulabilen şirketler daha hızlı büyümek suretiyle şirket paydaşlarının faydalarını azamileştirme imkânı sağlamaktadır.

Kurumsal yönetim ilkeleri işletmelerin belirli kurallar çerçevesinde faaliyet göstermesini sağlayarak şirketin verimliliğinin artmasını sağlamak ve işletmelerin paydaşlarını korumaktadır. Dünyadaki uygulamalara bakıldığında kurumsal yönetim ilkelerini uygulayan işletmelerin daha düşük sermaye maliyetiyle performanslarını artırdıkları, krizlere daha hızlı tepki verebildikleri, kaynaklarını daha etkin

kullandıkları, yabancı sermayeyi çekebildikleri, böylelikle ekonomik büyümenin de hızlandığı gözlemlenmektedir. Türkiye’de hisse senetleri borsada işlem gören görmeyen tüm şirketler, yakın zamanda revizyona tabi tutulacak olan Türk Ticaret Kanununa uymak zorundadır. Bu kanunda yapılacak değişiklikleri içeren taslak metinde, kurumsal yönetim konusunu ilgilendiren pek çok husus bulunmaktadır. Bunlar arasında: yönetim kurulu üyelerinin nitelikleri tanımlanmış, azınlık hakları güvence altına alınmış, vekaleten oy kullanmaya ve elektronik oylamaya yönelik ilkeler belirlenmiş, genel kurulların internet aracılığı ile yapılmasına izin verilmiş, faaliyet raporlarında ve şirket web sayfalarında bulunması gereken asgari hususlar tespit edilmiş, denetçilerin bağımsız denetim şirketi veya yeminli mali müşavirlerden oluşması zorunluluğu getirilmiştir (Aktan, 2006, ss. 43-44).

1.2. Kurumsal Yönetimin İlkeleri

Dünya piyasalarında oldukça hızlı ve önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Bu gelişmeler ve ortaya çıkan yenilikler karşısında piyasalarımızın rekabet gücü her zamankinden daha büyük önem taşımaktadır. Ülkemizin kalkınmasında sermaye piyasalarımızın beklenen fonksiyonlarını yerine getirmesini sağlayabilmek için dünyadaki gelişmelerin yönünün çok iyi belirlenmesi gerekmektedir.

Ülke sınırlarını fiziksel olarak sürdürseler de, dünyanın giderek küçüldüğü ve sınırların önemsizleştiği artık herkes tarafından kabul edilmektedir. İletişim teknolojilerinin gelişmesi ile artık fonlar bir piyasadan diğerine, saniyeler içerisinde yer değiştirebilmektedir. Diğer taraftan, her seviyede devletler ve uluslararası finans kuruluşları işbirliğine gitmekte, uluslar arası örgütler kurulmakta ve birçok alanda uluslararası standartlar oluşturulmaktadır.

Günümüzde şirketler ve hatta devletler artık finansman imkanları konusunda kendi iç pazarları ile sınırlı kalmamakta, uluslararası alanda dünya sermaye

hareketlerinden pay kapma savaşı her geçen gün hızlanmakta, yatırımcıların seçenekleri gün geçtikçe genişlemekte, fonların ve yatırımcıların gittikçe uluslararası bir nitelik kazanması, beraberinde birçok yeniliği getirmektedir. Bu gelişmelere paralel olarak, karşılaşılan sorunlar ve düzenlenmesi gereken konular ise giderek karmaşıklaşmaktadır (SPK, 2005, s. 1).

Kurumsal yönetim ilkeleri anlamında dünyada birçok çalışma yapılmaktadır. Ancak bu çalışmalar ülkenin içinde bulunduğu şartlar, sermaye piyasasının gelişmişlik düzeyi ve şirket uygulamaları açısından farklılık arz etmektedir. İşletmeler kurumsal yönetim ilkeleri açısından diğer ülkelerle uyum içerisinde olması bakımından zorlanır. Özellikle Türkiye açısından Avrupa ülkeleri ile kurumsal yönetim açısından yakınlık önemlidir. Bu nedenle SPK kurumsal yönetim ilkelerini dört başlık altında toplamıştır (Karamustafa, 2009, ss. 100-119).

Finansal krizlerin ve işletme skandallarının arkasında yatan önemli nedenlerden birinin kötü yönetim olduğu görüşü, iyi bir kurumsal yönetim kavramının önemini ortaya çıkarmıştır. Uluslararası alanda bu konuya büyük önem verilmeye başlanmış ve yatırım kararlarında, finansal performans kadar önemli bulunan kurumsal yönetimin kalitesi gözetilir hale gelmiştir.

Yapılan ampirik çalışmalar, uluslararası yatırımcıların, şirketlerdeki kurumsal yönetim uygulamalarını en az finansal performansları kadar önemli bulduklarını; yatırım kararlarının alınmasında bu konunun reform ihtiyacı olan ülkeler için daha önemli olduğunu düşündüklerini ve iyi kurumsal yönetim uygulamalarına sahip şirketler için daha fazla fiyat ödemeye hazır olduklarını göstermektedir (SPK, 2005, s. 2).

İyi kurumsal yönetim uygulamalarının şirketler ve ülkeler açısından önemli yararları bulunmaktadır. Bir ülkenin kurumsal yönetim ortamını, ülkenin içinde

bulunduğu genel şartlar, sermaye piyasasının gelişmişlik düzeyi ve şirket uygulamaları belirlemektedir. Ülke ile ilgili faktörler genel olarak, ekonomik durum, finansal ortam, rekabetin yoğunluğu, bankacılık sistemi, mülkiyet haklarının gelişmişliği ve benzeri faktörlerden oluşmaktadır. Sermaye piyasası ile ilgili faktörler ise; piyasaya ilişkin düzenlemeler ve piyasanın alt yapısı, piyasa likiditesi, gelişmiş bir yatırımcı topluluğunun varlığı ve başta muhasebe standartları olmak üzere, uluslararası standartların uygulanma düzeyi oluşturmaktadır.

İşletme uygulamalarında öne çıkan konular ise; finansal ve finansal olmayan bilgilerin kamuoyunu açıklanması, pay sahiplerinin eşitliği, yönetim kurullarının uygulamaları, yönetim kurullarının bağımsızlığı ve bunlara sağlanan maddi menfaatler, sermaye yapısı, halka açıklık oranları, hisse senetlerinin likiditesi, menfaat sahiplerinin alınan kararlara katılım düzeyi, işletmelerin çevre duyarlılığı ve sosyal sorumluluk düzeyidir (SPK, 2005, s. 2).

Kurumsal yönetim alanında dünyada birçok çalışma yapılmış ve yapılmaktadır. Bu çalışmalar her ülke için geçerli tek bir kurumsal yönetim modelinin olmayacağını önemle vurgulamaktadır. Buna göre oluşturulacak model ülkeye özgü koşulları da dikkate almalıdır. Ancak bununla birlikte genel kabul gören tüm uluslararası kurumsal yönetim yaklaşımlarında, eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk kavramları olmazsa olmaz kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır (SPK, 2005, ss. 2-3).

Herhangi bir şirketin hisse senetlerini satın almadan önce ya da kredi kararı vermeden önce, ilgili şirketlerin kurumsal yönetim uygulamaları ve kalitesi incelenmektedir. McKinsey tarafından yapılan araştırma; uluslararası alanda yatırım yapmak isteyen yatırımcıların kararlarını etkileyen en önemli faktörün ilgili yerde uygulanan kurumsal yönetim ilkeleri olduğunu ortaya koymuştur. Bu nedenle, uzun

vadeli sermayeyi uygun şartlarda kendilerine çekmek isteyen şirketler ya da ülkeler; güvenilir ve genel kabul görmüş kurumsal yönetim ile ilgili düzenlemeler yapmak zorundadırlar. Gürbüz ve Erginçan (2004), Türkiye’de kurumsal yönetim düzeyi hakkında fikir edinmek amacıyla İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB-30) dahil şirketler üzerinde yapılan ampirik çalışma, halka açıklık oranı arttıkça daha ileri düzeyde kurumsal yönetim ilkeleri uygulamanın da arttığı sonucuna ulaşılmıştır

Başarılı Kurumsal Yönetim uygulamalarının tüm dünya ülkelerinde yaygınlaştırılması, kıt olan dünya kaynaklarının etkin kullanımına katkı sağlayacaktır. Güvenilir finansal bilgi, bilgi kullanıcılarının finansal raporlamadan temel beklentisidir. Bilgiye güvenilirlik özelliği kazandırmanın yolu kurumsal yönetim ilkelerinin benimsenerek uygulanmasıdır. Bu açıdan bakıldığında Kurumsal Yönetim ilkelerine uyan şirketlerin üretmiş oldukları finansal bilgilerin güvenilir olarak algılanma olasılıklarının artacağı beklenmektedir. Bu ilkeler birçok ülke tarafından yasalarla desteklenerek uygulanma zorunlulukları da getirilmiştir (Arı, 2008, s. 46).

Kurumsal yönetim anlayışının tek bir standart uygulama biçimi olmayıp ülkeden ülkeye uygulamalarda farklılıklar oluşabilmektedir. Bu farklılıklar ülkede yaşanan ekonomik ve toplumsal değişime ve bu değişime bağlı olarak ortaya çıkan değerler ve ilkelere göre şekillenmektedir. Kurumsal yönetim konusunda başlayan tartışmalar uluslar arası alanda bir literatürün oluşmasını sağlamıştır. Bu literatürün oluşmasında, kod (code), kodex (codex), rehber (guidelines) gibi çeşitli adlar altında oluşturulan ilkeler ve prensipler, oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Bununla birlikte küresel çerçevede kurumsal yönetim genel kabul görmüş dört ana ilke etrafında şekillenmektedir (Dinç ve Abdioğlu, 2009).

1.2.1.Kurumsal Yönetim İlkelerini Oluşturan Ana Unsurlar

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü Kurumsal Yönetim Komitesine göre kurumsal yönetim; şirketlerin yönlendirildiği ve kontrol edildiği sistem olarak tanımlanabilir ve esasen şirketin yönetimi; yönetim kurulu, hissedarları ve diğer çıkar grupları arasındaki ilişkiler dizisini içerir. Kurumsal yönetim, şirketin amaç ve hedeflerinin saptandığı ve bunlara erişebilmek için performansı izleme araçlarının belirlendiği yapıyı ortaya koyar.

Şirketlerin hem iç, hem de dış çevresindeki çıkar gruplarının taleplerine karşı duyarlı ve sorumlu olması kaçınılmazdır. Bu sorumluluk beraberinde, şirket faaliyetleri hakkında tarafların açık ve periyodik bir biçimde bilgilendirilmesini yani şirketlerin hesap verme yükümlülüğünü doğurmaktadır (Aydın, 2010).

Farklı kurumlar ve araştırmacılar tarafından kurumsal yönetime ait bu güne kadar birbirine yakın ve benzer çok sayıda tanım yapılmışken kurumsal yönetimin tanımlanma işi kesin ve son şekliyle bitmiştir denilemez. Yani bu kavramın farklı yönlerini daha fazla ön plana çıkaran değişik tanımlarla karşılaştığımız zamanlar olacaktır.

Global olarak kurumsal yönetimin genel bir standarda tanımının olmadığı ekonomistler, yasal uzmanlar ve analistler tarafından ortaya atılan bir görüşür. Bunun sebebi olarak şirketlerin çözmesi ve halletmesi gereken bir çok ciddi sorun olmasıdır. Buda toplumu ve ekonomiyi genel olarak etkilemektedir.

Bütün ülkeler için geçerli tek bir kurumsal yönetim tanım ve modeli olmayacağı tabiidir. Ancak bu realite, kurumsal yönetimin olmazsa olmaz belli başlı ana unsurlara sahip olmadığını göstermez. Bu alanda çalışmakta olan bütün kuruluşlar tarafından ana unsurlar;

- Adillik

- Sorumluluk
- Şeffaflık
- Hesap Verebilirlik

olarak kabul edilmiştir. Söz konusu unsurların şimdi kelime anlamlarını açıklanmıştır (Aydın, 2010).

1.2.1.1.Adillik

Bu ilke temel olarak yönetme hakkının eşit ve belli bir metot içinde olmasıdır. Bu metot içinde küçük hisse sahipleri ve yabancı ortaklarda aynı muamele görmelidir. Bir hak ihlali olduğunda herkese bilgi edinme fırsatı verilmelidir (Shil,2013, pp. 185-189).

Şirket yönetiminin bütün hak sahiplerine karşı eşit davranmasını ifade etmektedir. Bu ilke, azınlık hissedarlar ve yabancı ortaklarda dahil olmak üzere bütün hissedar haklarının korunmasını ifade etmektedir. Bu ilkeye göre; kurumsal yönetim çerçevesi, hissedarlık haklarını korumalı ve bu hakların kullanılabilmesini kolaylaştırmalıdır. Kurumsal yönetim ile hissedarlara eşit muamele yapılması güvence altına alınmalıdır. Bütün hissedarlar haklarının ihlali halinde yeterli telafi ya da tazminat elde etme imkânına sahip olmalıdır (Pamukçu, 2011, s. 135).

Pay sahiplerinin hakları ve pay sahiplerinin eşit işleme tabi olması konularını düzenlemektedir. Bu ilkede, pay sahiplerinin bilgi alma ve inceleme hakkına, genel kurula katılım ve oy kullanma hakkına, kâr payı alma hakkına ve azınlık haklarına ayrıntılı olarak yer verilmekte, ayrıca pay sahipliğine ilişkin kayıtların sağlıklı olarak tutulması ve payların serbestçe devri ve satışı konuları ile pay sahiplerine eşit işlem ilkesi ele alınmaktadır (Dinç ve Abdioğlu, 2009).

Bu ilkeye göre şirkette azınlık ve yabancı hissedarlar da dahil olmak üzere tüm ortaklara eşit muamele yapılmalıdır. Oy hakkındaki her türlü değişiklik hissedarın oylamasına sunulmalıdır. Ayrıca genel hissedarlar toplantısının işlem ve usulleri, bütün hissedarların adil muamele görmelerini sağlamalıdır. İçeriden bilgi ticareti ve benzeri işlemler yapmak yasaklanmalıdır. Öte yandan, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticiler, maddi bir menfaat doğurucu veya şirketi etkileyen işlemlerini kamuoyuna açıklamalıdır (Aktan, 2006, s. 17).

Adillik ve eşitlik ilkesi her şeyden önce hissedarların belirli bazı haklarının kabulü anlamına gelir. Şirket hissedarlarının haklarını birkaç ana başlıkta toplamak mümkündür:

Temel Ortaklık Hakları

- Genel kurullara katılım ve oy kullanma,
- Azınlık haklarını kullanma,
- Kâr payı alma,
- Ortaklık hakkında düzenli ve zamanında bilgi alma,
- Hissedar bilgilerinin sağlıklı olarak tutulması,
- Hisselerin herhangi bir sınırlama olmaksızın devri,

Bilgi Alma Hakkı

- Kamuoyunu aydınlatmanın bilgilendirme politikası çerçevesinde yapılması,
- Hissedarlar arasında ayırım yapılmaması,
- Hisse senedi değerini etkileyen bilginin kamuya açıklanması,
- Açıklamaların zamanında, doğru, anlaşılabilir, düşük maliyetle kolay erişilebilir ve eşit bir biçimde kamunun kullanımına sunulması,

Temel Yatırımcı Hakları

- Zamanında ve düzenli olarak şirket hakkında açıklayıcı bilgi elde etme,

- Genel kurul toplantılarına etkin katılma ve oy kullanma,
- Yönetim kurulu üyelerinin seçiminde etkinlik (birikimli oy, vb.)
- Şirketin kararlarından pay alma
- Şirket yapısındaki önemli değişikliklere ilişkin kararlara katılma ve yeterli

şekilde bilgilendirilme vs. (Aktan, 2006,s.17).

Şirket yönetiminin bütün hak sahiplerine karşı eşit davranmasının ifadesidir. OECD kurumsal yönetim ilkeleri, adillik ilkesini aşağıda belirtilen iki ana noktada odaklanarak daha geniş şekilde incelemektedir. Kurumsal yönetim çerçevesi, hissedarlık haklarını korumalı ve bu hakların kullanılabilmesini kolaylaştırmalıdır (Aydın, 2010, s. 33).

Bu madde hissedarları, mülkiyetin sahibi olarak tanımaktadır. Bu ilke, yönetim kurulu üyelerinin seçimi, önemli birleşme ve satın alma işlemlerinin onaylanması gibi kritik şirket kararlarına hissedarların katılım haklarını da tanımaktadır.

Kurumsal yönetim çerçevesi, azınlık ve yabancı hissedarlar da dâhil, bütün hissedarlara eşit muamele yapılmasını güvence altına almalıdır. Bütün hissedarlar haklarının ihlali halinde yeterli telafi ya da tazminat elde etme imkânına sahip olmalıdır. Bu maddeye göre hukuki çerçeve, şirket varlıklarının yanlış kullanımı halinde azınlık hissedarları; hâkim hissedarlar, yöneticiler ve yönetim kurulu üyelerinin istenmeyen işlemlerine karşı koruyan yasaları içermelidir (Binici, 2011, s.11).

1.2.1.2.Sorumluluk

Kurumsal yönetim çerçevesi, paydaşların haklarını yasalarda ve ikili anlaşmalarda belirtildiği şekilde tanımalı, servet ve yeni iş alanları sağlamada şirketler ve paydaşlar arasında etkin işbirliğini ve mali açıdan güçlü işletmelerin

ayakta kalmasını teşvik etmelidir. Bu madde, şirketlerin hissedarları için değer sağlarken toplumsal değerleri yansıtan kanun ve düzenlemelere uyum gösterecek şekilde faaliyet göstermesini ifade etmektedir (Aydın, 2010).

Hissedarların işletme içindeki oynadıkları yönetimin rolüdür. Bu roller kanunen verilmiştir. Bu şirketleri ve diğer şirket hissedarlarını zenginlik ve is yaratmada cesaretlendirmelidir (Shil, 2013, pp.185-189).

Ancak, kurumsal yönetim ilkeleri, genel olarak kanunların sorumluluk açısından minimum standartları oluşturduğunu, gerçek anlamda sorumlu şirket davranışının ise yasal zorunlulukların ötesine geçilerek yerine getirilebileceği vurgulamaktadır (Aydın, 2010).

Kurumsal yönetim ilkeleri bu doğrultuda, çalışanların yönetime katılımını teşvik edici mekanizmaların geliştirilmesini önermekte ve bütün paydaşların kaygılarını yönetim kuruluna iletebilmesi için gerekli ortamın sağlanmasının önemi vurgulanmaktadır. Ayrıca, kurumsal yönetim ilkelerinde alacaklıların hakları üzerinde de durulmakta; etkili bir iflas çerçevesi ve alacaklı haklarının etkin bir şekilde icraya konulmasının altı çizilmektedir.

Şirketin tüzel kişiliğinin, şirket yönetim kurulunun ve yöneticilerinin karar ve eylemlerinin ilgili mevzuata, toplumsal ve etik değerlere uygunluğunun sağlanması anlamına gelmektedir. Şirket faaliyetlerinden, karar ve tercihlerden birinci derecede yönetim kurulu sorumludur. Bu bakımdan, iyi bir şirket yönetimi için yönetim kurulunun sorumluluklarının doğru şekilde belirlenmesi önem taşımaktadır (Aktan, 2006, s. 12).

Bu ilkede şirket adına yapılan faaliyetlerin mevzuata, ana sözleşmeye ve şirket içi düzenlemelere uygunluğunu ve bunların denetlenmesi gerektiğini ifade etmektedir. Şirket yönetim kurulu ile tepe yönetiminin görevlerinin ve

sorumluluklarının açık bir şekilde tarif edilmesi de bu ilke de önem kazanmaktadır. Şirket yönetimini hissedarlar adına denetlemekle yükümlü yönetim kurulu, şirketin faaliyetlerini yönetecek bir tepe yöneticisi seçmek ve gerekirse yapılan performans değerlemesi sonucunda görevine son verme yetkisine sahiptir. Sorumluluk ilkesinde işletme paydaşları için değer yaratırken, toplumsal değerleri yansıtan kanunlara ve bazı düzenlemelere uygun şekilde faaliyette bulunmayı ifade etmektedir. Günümüzde işletmelerin sadece hissedarlarına karşı sorumlu olmayıp, yasalara ve topluma karşı da birtakım sorumluluklarının bulunması, işletmenin faaliyetlerinin toplumsal kurallara ve ahlaki değerlere de uygun olması gerekliliğini ortaya koymaktadır (Sönmez ve Toksoy, 2011).

İşletme yönetiminin tüzel kişiliği adına yaptığı tüm faaliyetlerin ilgili mevzuata, esas sözleşmeye, şirket içi düzenlemelere, toplumsal ve etik değerlere uygunluğunu ve bunun desteklenmesini ifade eder (Pamukçu,2011).

Kurumsal yönetim ilkeleri, yönetim kurulunun etkin gözetimi ve yönetim kurulunun şirket ve pay sahiplerine karşı sorumluluğu konusunda şirkete stratejik bir rehber olma özelliğindedir. Yönetim kurulunun sorumluluklarını yerine getirmede yönetim kurulu üyelerinin tarafsızlığı ve bağımsızlığı son derece önemlidir (Aktan, 2006, s. 14).

1.2.1.3.Şeffaflık

Bu ilke konuşulan dilin son derece sade ve anlaşılabilir olmasıdır. Kuralların ve işlemlerin şeffaf olmasıdır ancak işletmenin finansal işlemlerinin kesinlikle dışarıya bildirilmemesidir. Yapılan bütün işlemler hisse sahiplerinin çıkarını ve hakkını koruyacak şekilde olmalıdır (Shil, 2013, pp.185-189).

Kurumsal yönetim çerçevesi, şirketin mali durumu, performansı, mülkiyeti ve idaresi dâhil olmak üzere şirketle ilgili bütün maddi konularda doğru ve zamanında yeterli açıklama yapılmasını sağlamalıdır.

Şeffaflıkla kastedilen; ihtiyaç duyulan bilgilerin eş zamanlı eksiksiz, anlaşılır. Uluslar arası muhasebe standartlarına uygun olarak ortaya konmasıdır. Yine şeffaflık mali krizlere düşmeme ve genel krizlerden en az etkilenmeyi sağlayan bir faktördür. Şeffaflık ilkesi, yalnızca faaliyet sonrasında değil, faaliyetin gerçekleştirilmesi sırasında ve öncesinde de geri bildirim sağlanmasına yönelik olanakların geliştirilmesine ait düzenlemeleri teşvik etmektedir.

Kurumsal yönetimin dört temel ilkesinden biri olan şeffaflık, son yıllarda sermaye piyasalarında önemini artırmıştır. Şeffaflığın işletme düzeyinde benimsenmesi, yatırımcı haklarının korunması ve kamu güveninin kazanılması için bir gerekliliktir. İşletmeler uluslararası alanda kabul görmüş ilkeleri ve rehber niteliğindeki prensipleri izleyerek, kurumsal şeffaflık derecelerini artırmaktadırlar (Poroy ve Arsoy, 2008, s.17).

Ticari sır niteliğindeki ve henüz kamuya açıklanmamış bilgiler hariç olmak üzere, şirket ile ilgili finansal ve finansal olmayan bilgilerin, zamanında, doğru, eksiksiz, anlaşılabilir, yorumlanabilir, düşük maliyetle kolay erişilebilir bir şekilde kamuya duyurulması yaklaşımıdır. Bu ilke, faaliyet öncesini, faaliyetlerin devam ettiği süreci ve faaliyetler sonrasında kapsamaktadır (Pamukçu, 2011).

Kurumsal yönetim felsefesi; mali durum, performans, mülkiyet ve şirketin yönetimi dahil, şirketle ilgili bütün maddi konularda doğru ve zamanında açıklama yapılmasının gereği ve önemi üzerinde durmaktadır. Kamuoyunun zamanında aydınlatılması, açıklanan bilgilerin eksiksiz, güvenilir, anlaşılabilir ve yorumlanabilir olması, açıklanan bilgilere kolay ve mümkün olan en düşük maliyetle erişimin

sağlanması son derece önemlidir. Bu açıklamalar çerçevesinde kamuoyuna açıklanacak bilgilerin şu özelliklerde olması gerekir:

- Bilgi açık ve anlaşılır olmalıdır,
- Açıklanan bilgi doğru olmalıdır,
- Bilginin tam bir tarafsızlık içerisinde sunulması ve bu bilgileri

kullanacakları yanıltmaması gerekir,

- Bilgi eksiksiz sunulmalıdır,
- Bilgi kullanıcılar tarafından analizler yapmaya imkan sağlamalıdır,
- Bilgi, düşük bir maliyetle sunulmalıdır,
- Bilgiye erişim kolay olmalıdır,
- Bilgiye zamanında erişim imkanları olmalıdır.

Öte yandan kamuoyuna açıklanması gereken asgari bilgilerin neler olması gerektiği de önem taşır. Şirketin denetimden geçmiş olarak finansal durum ve faaliyet sonuçları kamuoyuna açıklanmalıdır. Bu çerçevede; ticari hedeflerin yanı sıra iş etikleri, çevre ve benzeri konularda şirket politika ve hedefleri, şirketin büyük ortakları ve oy hakları, yönetim kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticiler, aldıkları ücretler ve diğer ödemeler, sektör ve coğrafi riskler, finansal piyasa riskleri, kur ve faiz riskleri, vadeli işlemlerin taşıdığı riskler, bilanço dışı yükümlülükler, hukuki sorumluluklar gibi bilgilerin kamuoyuna açıklanması son derece önemlidir.

Sunulacak bilgiler mutlaka denetlenerek muhasebe standartlarına, mali ve mali olmayan beyan ve denetime uygun olarak açıklanmalıdır (Aktan, 2006, ss.15-16).

Mevcut durum ve olaylar hakkındaki bilginin ulaşılabilir, somut ve anlaşılabilir olmasını ifade etmektedir. Şeffaflık ilkesi, katılımcıların piyasa beklentileri hakkında bilgilendirme gerekliliğine vurgu yaparak, belirsizlik

zamanlarında piyasalarda istikrarın sağlanmasına yardımcı olmaktadır (Dinç ve Abdioğlu, 2009).

Şeffaflık ilkesinin bir gereği olarak, işletmeler pay sahiplerine yönelik olarak bilgilendirme politikası oluşturmalı, dünyadaki son güncel gelişmelerin ülke koşulları göz önünde bulundurularak değerlendirmesi yapılmalı, periyodik mali tablolar ve raporlarda yer alacak bilgilerin bir standarda bağlanıp işlevsellik ön planda tutularak ayrıntılı olması sağlanmalıdır. Özetle şeffaflık ilkesi, bilginin ulaşılabilir olmasını sağlama amacına yönelik düzenlemeleri içermektedir (Dinç ve Abdioğlu, 2009).

1.2.1.4.Hesap Verebilirlik

Yönetim ilkelerinden bir diğeri “hesap verme sorumluluğu” ya da “hesap verme yükümlülüğu” olarak bilinmektedir. Hesap verme sorumluluğu, kısaca bir kimsenin yaptıklarından dolayı başka bir otoriteye açıklamada bulunması olarak tanımlanabilir. Hesap verme sorumluluğu, “kendilerine kaynak tahsis edilenlerin ya da yetki verilenlerin bu kaynakları ve yetkileri ne kadar iyi kullandıklarını sergileme sorumluluğunu ifade eder”(Aktan, 2006, s. 16).

Kurumsal yönetim çerçevesi, şirketin stratejik rehberliğini, yönetim kurulu tarafından yönetimin etkin denetimini ve yönetim kurulunun, şirkete ve hissedarlara karşı hesap verme yükümlülüğu taşımasını sağlamalıdır.

Hesap verebilirlik ilkesi şirketin faaliyet sonrasında kapsamaktadır. Bu ilke, yönetim kurulunun tepe yönetim performansını bağımsız bir şekilde izlemesini ve tepe yöneticilerin hissedarlara karşı hesap verebilirliğinin temin edilmesini gerektirmektedir. Bunun sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi için, yönetim kurulu ve tepe yönetim arasında sorumlulukların ne şekilde paylaşıldığı netleştirilmelidir. Aksi

takdirde, karar verme gücünün hangi mercide olduğu, dolayısıyla bu kararlar için hesap verme yükümlülüğünün kimde olduğu belirsiz kalacaktır (Aydın, 2010).

Bu ilke yönetim kurulunun yasal ve ahlaki sorumluluklarını belli bir metot içinde uygulamasıdır. Yönetim kurulu belli bir stratejiyi göz önünde bulundurmalıdır (Shil, 2013, pp. 185-189).

Hesap verilebilirlik; şirket tüzel kişiliğine ve ortaklara karşı yönetim kurulu üyelerinin kendini ibra etmesidir, lehinde açıklanabilir.

Yönetim kurulu üyelerinin esas itibariyle anonim şirket tüzel kişiliğine ve dolayısıyla pay sahiplerine karşı olan hesap verme zorunluluğunu ifade etmektedir. Şeffaflık ilkesinin aksine, hesap verebilirlik ilkesi sadece faaliyet sonrasında kapsamaktadır (Pamukçu, 2011).

Bu ilkede şirket yönetimiyle ilgili sorumlulukların, kuralların açık bir şekilde tanımlanması gerekirken, yönetici ve paydaşların ortak çıkarlarının yönetim kurulu tarafından kollanmasını ifade etmektedir. Bu kavram şirkette yetkiyi ve otoriteyi elinde tutan ve kullanan kişilerin nasıl bir yol izlediklerini hangi yöntemlere başvurduklarını bunları nasıl kullandıklarının değerlendirilmesi için geleneksel mekanizmaları güçlendirmek amacıyla ön plana çıkmıştır. Hesap verebilirlik ilkesi aslında yetkili kişilerin hareketlerini ve bunların sonucu olarak ortaya çıkan performanslarını paydaşlara açıklama zorunluluğunu ifade etmektedir. Bu bağlamda bu ilkenin hukuki ya da mali sorumlulukla herhangi bir ilgisi bulunmamaktadır. Bu ilke için bir raporlama faaliyeti olduğunu da söylemek mümkündür (Sönmez ve Toksoy, 2011, s.65).

Hesap verebilirlik ilkesi alınan kararların doğruluğunu kanıtlama ve sorumluluğunu kabullenme gerekliliğine işaret etmektedir. Yönetim işlevinin ve sorumluluklarının açıklanmasını, hissedar ve yöneticilerin taleplerinin sıraya

konulmasını ve nesnel kararlar alındığının yönetim kurulları tarafından izlenmesini öngörmektedir. Hesap verilebilirlik ilkesi, menfaat sahipleri ile ilgili hususlara değinmekte ve işletme ile menfaat sahipleri arasındaki ilişkilerin düzenlenmesine yönelik kuralları açıklamaktadır. İşletme ile ilgili menfaat sahipleri; pay sahipleri ile birlikte çalışanları, alacaklıları, müşterileri, tedarikçileri, sendikalar, çeşitli sivil toplum kuruluşları, devlet ve hatta işletmeye yatırım yapmayı düşünebilecek potansiyel tasarruf sahiplerini içermektedir (Dinç ve Abdioğlu, 2009).

1.2.2. Pay Sahipleri

Pay sahibi denilince; söz konusu varlığın kime, hangi kişiye ait olduğunu yani bu varlık üzerinde (bu varlığa istinaden) tasarrufta bulunabilen sahibin kast edildiğini anlıyoruz.

Anonim ortaklığın ihtiyacı olan sermaye; pay sahipleri tarafından ortaya konulduğu için anonim ortaklığın malvarlığının esas sahipleri bunlardır. Anonim şirkette pay sahipleri, meyvedeki çekirdek gibi esas unsurdur. İşte bu nedendir ki anonim şirketlerin yapısı içinde pay sahiplerinin özel bir yeri ve önemi bulunmaktadır(Aydın,2010).

Tabii ki bu önem ve özel olmak ekonomik anlamda şirket malvarlığının mülkiyetine sahipliğin neticesidir. Anonim ortaklığın fon sağlayıcıları bunlar oldukları için ticari risk pay sahiplerinin sırtındadır. Yani anonim ortaklığın faaliyetleri sonucunda en büyük zarar veya kâr bunlara aittir. Bunun bir sonucu olarak malvarlığı hakları ile beraber, malvarlığı haklarının kullanımını sağlamak bakımından yönetsel hakları da bulunmaktadır.

Pay sahiplerinin iş yapısı içindeki önemine karşın, kurumsal yönetime ilişkin çeşitli ülkelerin düzenlemeleri (kod, rehber, rapor vb.) incelendiğinde; pay sahiplerine ilişkin haklarından ziyade, bilgi alma, genel kurula etkin bir şekilde

katılım ve pay sahiplerinin eşit işleme tabi tutulması konu başlıkları altında ele alındığı görülmektedir. Bununla birlikte bazı düzenlemelerde pay sahiplerine yer verilmediği, yalnızca yönetim kurulunun yapısı, hesap verebilirliği ve sorumluluğu konularına değinildiği görülmektedir.

Anonim şirketlerin yapısı içinde, pay sahibinin sermayedar olarak ekonomik anlamda şirket malvarlığının mülkiyetine sahip olması nedeniyle, özel bir yeri ve önemi bulunmaktadır (SPK, 2005, s. 7).

Pay sahiplerinin şirket yapısı içindeki önemli bir kurumda bulunmalarına karşın ülkemizde haklarını kullanmakta etkin olmadıkları, şirket yönetimi ile yeterli düzeyde iletişim ve etkileşim içinde bulunmadıkları genel olarak kabul edilmektedir. Bu eksikliklerin giderilmesiyle ilgili prensipler aşağıda yer almaktadır;

- Pay sahiplerinin bilgi alma hakkının kapsamı genişletilmiş; bu hakkın daha etkin hale getirilebilmesi amacıyla esas sözleşmeye hüküm konulması, bilgi alma talebinin ancak ticari sır ve şirket menfaati gerekçe gösterilerek yönetim kurulunca reddedilebilmesi, soru sorma hakkının açıkça tanınması, özel denetçi atanma talebinin bireysel hak haline getirilmesi, genel kurul toplantı gündeminin internet ortamında gösterilmesi, yönetim ile pay sahibinin sürekli iletişim halinde olması, oy kullanma prosedürüne ilişkin bilginin önceden ilan edilmesi,

- Genel kurulun etkinliği artırılmış ve önemli kararların ancak genel kurulda alınması yönünde düzenleme yapılması,

- Oy hakkının etkinliği artırılmış, oy imtiyazının sınırlandırılmasına yönelik prensiplere yer verilmesi,

- Payın serbestçe dolaşımı, önündeki engelleri giderici nitelikte prensipler belirlenmesi,

- Pay sahipliğine ilişkin kayıtların güvenli bir şekilde tutulması ve periyodik olarak güncellenmesinin sağlanması tavsiye edilmiştir (SPK, 2005, ss. 7-8).

1.2.3. Menfaat Sahiplerinin Rolü

Şirketin başarılı performansının sürdürülebilir kılınması menfaat sahipleri ile şirket arasında güven artırıcı iş birliğinin gelişmesiyle mümkündür. Kurumsal yönetim; menfaat sahiplerinden meydana gelen takımın üyeleri arasında aktif işbirliğini teşvik edip rekabet gücü kazanarak şirketin planlanan hedefleri için katkı sağlamaktadır (Aydın, 2010).

Menfaat sahipleri dar anlamıyla şirketle bağlantısı olan üçüncü kişileri ifade etmektedir. Menfaat sahibi; işletmenin hedeflerine ulaşmasında ve faaliyetlerinde ilgisi olan herhangi bir kimse, kurum veya çıkar grubu olarak nitelendirilmektedir. Bu kişi veya grupların işletme ile sözleşmeye dayalı bir ilişkisi olabileceği gibi, ilişkinin sözleşmeye dayanmadığı durumlar da olabilir.

Firma ilgili menfaat sahipleri: pay sahipleri ile birlikte çalışanları, alacaklıları, müşterileri, tedarikçileri, sendikaları, çeşitli sivil toplum kuruluşlarını, devleti ve hatta şirkete yatırım yapmayı düşünebilecek potansiyel tasarruf sahiplerini de içerir. Kurumsal yönetim; firmalar ile doğrudan çıkar sahipleri arasında etkin bir işbirliği kurarak, yeni iş alanları, servet ve mali olarak güçlü işletmelerin ayakta kalmasını teşvik etmelidir. Menfaat sahipleri şirketin iyi bir şekilde yönetilmesinden ve sermayenin korunmasından yarar sağlarlar. Firma faaliyetlerinin, kamuyu aydınlatma ilkeleri çerçevesinde dürüst, güvenilir ve kamuya açık olması da, menfaat sahiplerinin şirketin durumu hakkında bilgilenmelerini temin eder. Bu anlamda kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanması, menfaat sahipleri için önem arz etmektedir.

Menfaat sahibi, işletmenin hedeflerine ulaşmasında ve faaliyetleri ile ilgisi olan herhangi bir kimse, kurum veya çıkar grubu olarak nitelendirilmektedir. Bu grupların işbirliği içerisinde olmasının uzun dönemde şirketin kendi menfaatine olacağı dikkate alınarak, menfaat sahiplerinin mevzuat, karşılıklı anlaşma ve sözleşmelerle elde ettikleri haklar korunmalıdır (SPK, 2005, s. 32).

1.3. Dünya’da ve Türkiye’de Kurumsal Yönetim

Kurumsal yönetimin önemini vurgulamak adına dünyadaki ve ülkemizdeki gelişmelerden de söz edilebilir. ABD’de Temmuz 2002 de yürürlüğe giren Sarbanes-Oxley Kanunu, kurumsal yönetime ilişkin en önemli düzenlemenin başında gelmektedir. Söz konusu kanun, yöneticilerin ve şirket çalışanlarının şirkete ilişkin görevlerinde sadakat ve bağlılık ilkelerine uygun hareket etmelerini sağlamayı ve buna uygun davranmayanları ağır şekilde cezalandırmayı amaçlamaktadır (Cansızlar, 2003).

ABD yanında, Almanya kurumsal yönetim ilkelerini yasallaştırmış, Japonya şirketler hukuku alanında kurumsal yönetim ilkelerine paralel düzenlemeleri yürürlüğe koymuş, Rusya kurumsal yönetim ilkelerini kamuya duyurmuştur. Yunanistan dahil Avrupa Birliği üyesi ülkeler kurumsal yönetim düzenlemelerini yapmış, Brezilya, Güney Kore ve Güney Afrika gibi, gelişmekte olan piyasalar arasında önde gelen ülkeler, kurumsal yönetim ilkelerini belirlemişlerdir.

Türkiye de ilkelerin oluşturulmasında, dünyadaki uygulamalara paralel bir yöntem izlemiştir. Bu çerçevede, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) koordinasyonunda bir komite oluşmuş; bu komiteye kurul uzmanlarının yanı sıra, Borsa İstanbul ve Türkiye Kurumsal Yönetim Forumu’nun temsilcileri de iştirak etmiştir. İlkelerin hazırlanmasında birçok ülkenin düzenlemeleri incelenmiş, başta 1999 yılında yayınlanan “ OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri” olmak üzere, dünyada benimsenmiş

ve tavsiye edilen genel esaslar ile ülkemizin kendine özgü koşulları dikkate alınmıştır. Bu ilkelerin Türkiye sermaye piyasasına katkısı bu piyasada faaliyet gösteren şirketlerin faaliyetlerinin; kanunlara, düzenlemelere ve toplumun beklentilerine uygunluğunu sağlayabilecek bir anlayışın benimsenmesini sağlamaktır (Cansızlar, 2003).

Hukuki altyapı ne kadar gelişmiş olursa olsun, düzenleme süreci ne kadar esnek ve gelişmelere duyarlı olursa olsun, zaman içerisinde mevzuat ile uygulamalar arasında bir boşluk olması kaçınılmazdır. Bu boşluk yeni yasal düzenlemelerle giderilmeye çalışılmakta, ancak bu da zaman almaktadır. Özellikle köklü ve radikal değişikliklerin söz konusu olduğu durumlarda bu süreç daha da uzayabilmektedir. Kurumsal yönetim düzenlemelerinin bu boşluğun giderilmesinde önemli işlevleri olduğu iddia edilmektedir. Kurumsal yönetim düzenlemeleri var olan bu gri alanda, şirketler, yasa katılımcıları ve şirket ile ilgili diğer kesimler için adeta bir pusula görevi üstlenmektedir. Dolayısıyla, doğası gereği mevcut yasal düzenlemelerin her zaman bir adım ilerisinde olmak zorundadır. Diğer taraftan yasaların zaman zaman kaçınılmaz olarak genellemelere yönelmesi ve bazı durumlarda ayrıntılı düzenlemelere yer vermemesi, şirketlerin en iyi kurumsal yönetim uygulamalarına yönelmesini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Kurumsal yönetim düzenlemeleri ise bu genellemeler ile en iyi uygulamalar arasındaki boşlukları doldurmaya çalışmaktadır. Bir diğer hususta, yasalar ile düzenlenemeyecek veya düzenlense dahi uygulamada etkinlik sağlamayacak konuların varlığıdır.

Örneğin şirket yönetim kurullarının oluşturulması, çalışma yöntemlerinin belirlenmesi ve performans değerlendirmesi ile ödüllendirme gibi konuların yasalar ile düzenlenmesinde, her şirketin kendine özgü koşullarının varlığı nedeniyle verim alınması pek mümkün görünmemektedir. Buna karşılık doğası gereği kurumsal

yönetim düzenlemeleri esnektir. Bu düzenlemeler iş hayatının gerçeklerine ve piyasalardaki gelişmelere bağlı olarak periyodik bir şekilde gözden geçirilebilir ve yeniden tasarlanabilir. Bu konuda verilebilecek en güzel örnek OECD'nin yürütmekte olduğu çalışmadır (Aktan, 2006, ss. 41-42).

Kurumsal yönetimin uygulanmasının birçok nedenleri ve gerekçeleri bulunmaktadır. Kurumsal yönetimin başlıca amaçlarını maddeler halinde şu şekilde açıklayabiliriz (Aktan, 2006, ss. 9-10).

- Şirket üst yönetiminin sahip olduğu güç ve yetkilerin keyfi kullanımının engellenmesi; bir başka ifadeyle yönetimin güç ve yetkilerini kötüye kullanarak kendilerine özel menfaatler sağlamalarının ortadan kaldırılması,
- Yatırımcı haklarının korunması,
- Şirket hissedarlarının adil ve eşit muameleye tabi tutulmasının sağlanması,
- Şirketle doğrudan ilişki içerisinde bulunan menfaat sahiplerinin haklarının korunması ve güvence altına alınması, bu çerçevede örneğin, azınlık haklarının korunması,
- Şirket faaliyetleri ve finansal durumu ile ilgili olarak kamuoyunun aydınlatılması ve şeffaflığın sağlanması, bu çerçevede hisse senetleri borsada işlem gören şirketlerin şeffaf olmaları ve kurumsal yatırımcılar ve diğer paydaşlar için önem taşıyan bilgiyi zamanında ve eksiksiz kamuoyuna açıklamaları,
- Yönetim kurulunun sorumluluklarının açık olarak belirlenmesi,
- Şirket üst yönetiminin karar ve eylemleri dolayısıyla hissedarlara ve diğer paydaşlara hesap verme yükümlülüğünün temin edilmesi,
- Vekalet maliyetlerinin azaltılması,
- Şirket kazancının pay sahiplerine ve daha genel olarak tüm menfaat sahiplerine hakları oranında geri dönüşümünün sağlanması,

- Büyük hissedarların azınlık hisselerine el koyma tehlikesinin önüne geçilmesi,
- Uzun vadeli yatırım yapan kurumsal yatırımcılar açısından güven tesis edilmesi ve sermaye maliyetinin düşürülmesi, şirketin hisse senedi ihracı yoluyla finansman kaynaklarına kolay erişim imkanlarının artırılması,
- Risk alan sermayedar ile karar veren profesyonelin çıkar çelişkisinin kurallara bağlanarak kontrol altına alınmaya çalışılması,

Anlaşıldığı üzere kurumsal yönetimin uygulanmasının pek çok nedeni ya da gerekçeleri bulunmaktadır. Kurumsal yönetimin temel amacı, şirketle doğrudan ve dolaylı ilişki içerisinde olan tüm paydaşların haklarının korunmasıdır.

1.3.1.Dünyada Kurumsal Yönetim

2000’li yılların başında Enron, Worldcom ve Parmalat gibi dev şirketlerin batması, şirketlerdeki yönetim ve denetim eksikliklerini gündeme getirmiş ve kurumsal yönetimin önemi ve gereği daha da belirgin olarak ortaya çıkmıştır.

OECD, 1998 yılında üye ülkelerin kurumsal yönetim konusunda görüşlerini değerlendirmek ve bağlayıcı olmayan bir takım ilkeler belirlemek üzere bir çalışma grubu oluşturmuştur. OECD kurumsal yönetim ilkelerinin belirlenmesindeki amaç, üye ülke hükümetlerinin yapacakları kurumsal yönetime ilişkin yasal düzenlemeler ve diğer düzenleyici çalışmalar için bir temel oluşturmak ve yönlendirici olabilmektir.

OECD raporundaki temel amaçlardan biri, tek tip düzenlemenin her ülkeye uygun olmayacağı prensibinden hareketle, ülkelerin kendi özelliklerini dikkate alarak düzenlemeler hazırlamalarıdır. OECD çalışmasında üzerinde durulan bir diğer konu da belirlenen ilkelerde zaman içinde değişiklikler yapılabilecek olmasıdır. Belirlenen ilkelerin öncelikle halka açık şirketlerde uygulanması esası benimsenmiş, ancak bu

ilkelerin borsada işlem görmeyen şirketler ile kamu kurumlarında da uygulanmasının yararlı olacağı vurgulanmıştır.

OECD Kurumsal Yönetim ilkeleri, OECD Bakanlar Kurulu tarafından 1999 yılında onaylanarak bu tarihten sonra dünya genelindeki karar alıcılar, yatırımcılar, şirketler ve diğer paydaşlar açısından uluslararası bir referans kaynağı haline gelmiştir. Onaylandığı tarihten itibaren bu ilkeler, kurumsal yönetim anlayışını gündemde tutarken, hem OECD üyesi ülkeler, hem de diğer ülkelerdeki yasama ve düzenleme girişimleri için bir yol gösterici olmuştur.

OECD ilkeleri, 2002 yılında OECD Bakanlar Kurulu'nun gözetiminde OECD Kurumsal Yönetim Yönlendirme Grubu tarafından gözden geçirilmiştir. Bu gözden geçirme çalışmasında, üye ülkelerin kurumsal yönetim uygulamalarında karşılaştıkları sorunlar ve getirilen çözümler özellikle üzerinde durulan konular olmuştur. Uluslararası kuruluşlar, özel sektör, sendika, sivil toplum ve OECD üyesi olmayan ülkelerden de temsilcilerin katılımıyla yapılan toplantılarda bir taslak oluşturulmuştur. Bu taslak, internet üzerinden kamuoyu görüşüne sunulmuş ve 2004 yılında revize ilkeler yayınlanmıştır (TKYD ve Deloitte, 2006, s.1).

1.3.2. Türkiye’de Kurumsal Yönetim

Çalışma Grubu Üyeleri, 2003 yılında Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği (TKYD)’nin kuruluşunu gerçekleştirerek, kurumsal yönetim anlayışının Türkiye’de daha iyi tanınması ve gelişmesine katkı sağlamışlardır.

OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri esas alınarak Türkiye’de ilk çalışma Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) tarafından başlatılmıştır. TÜSİAD çatısı altında oluşturulan Kurumsal Yönetim Çalışma Grubu 2002 yılında “Kurumsal Yönetim-En iyi Uygulama Kodu” çalışmasını hazırlamış ve aynı yıl yayınlamıştır.

2003 yılında Sermaye Piyasası Kurulu, Kurumsal Yönetim İlkeleri'ni hazırlamış ve halka açık şirketler için tavsiye niteliğinde olmak üzere yayınlamıştır. 2004 yılında SPK'nın Uyum Beyanı düzenlemesi ile halka açık şirketler, kurumsal yönetim ilkelerine ne ölçüde uymakta olduklarını ve uymadıkları hususlar ile ilgili gerekçelerin neler olduğunu faaliyet raporlarında açıklamakla yükümlü tutulmuştur. OECD Kurumsal Yönetim İlkelerinin 2004 yılında revize edilmesinden sonra, SPK 2005 yılında ek bir düzenleme ile ilkelere değişiklikler yapmış ve yayınlamıştır.

Türkiye'de kurumsal yönetimi teşvik edici nitelikte diğer bir önemli gelişme de İMKB Kurumsal Yönetim Endeksinin oluşturulması olmuştur. Yönetim Kurulu, 2005 yılında Kurumsal Yönetim İlkeleri'ni uygulayan şirketlerin dâhil olacağı Kurumsal Yönetim Endeksi'nin hesaplanmaya başlanmasına karar vermiş ve bu endeksin hesaplanmasına 31.08.2007 tarihinde başlanmıştır.

Borsa İstanbul (BIST) Kurumsal Yönetim Endeksi'nin amacı, hisse senetleri BIST pazarlarında işlem gören ve kurumsal yönetim ilkelerine uyum notu 10 üzerinden en az 7 olan şirketlerin fiyat ve getiri performansının ölçülmesidir. Kurumsal Yönetim İlkelerine uyum notu, SPK tarafından belirlenmiş derecelendirme kuruluşları listesinde bulunan derecelendirme kuruluşlarınca, şirketin tüm kurumsal yönetim ilkelerine bir bütün olarak uyumuna ilişkin yapılan değerlendirme sonucunda verilmektedir (www.borsaistanbul.com, 2010).

İKİNCİ BÖLÜM

KURUMSAL YÖNETİMİN İŞLETMELERİN FİNANSAL RAPORLARININ KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ

2.1. Finansal Raporlama Kavramı

Muhasebe sürecinin en son aşamasında raporların hazırlanması gelmektedir. Raporlamada süreç içerisinde elde edilen, işlenen ve çeşitli süzgeçlerden geçirilen veriler anlamlı bir sonuca dönüştürülmektedir.

Günümüzde küreselleşmenin getirdiği ve müdahale şansımızın çok sınırlı olduğu olgular, şiddetli rekabeti ortaya çıkarmaktadır. Bu rekabet, piyasaya kolayca ayak uydurabilen işletmelere ayakta durma şansı verirken, ayak uyduramayanların yok olmasına neden olmaktadır. İşletme sorunlarının çözümünde sayısal bilgilere duyulan ihtiyaç günümüzde artarak, söz konusu bilgilerin zamanında ve eksiksiz olarak elde edilip değerlendirilmesi etkin bir işletme yönetiminin temelini oluşturmaktadır (Özdemir, 2007).

İşletme içerisinde finansal raporlamayı sağlayan sistem muhasebe bilgi sistemidir. Muhasebe bilgi sistemi genel olarak yönetimin varlıklar üzerindeki yönetim sorumluluğunu yerine getirmek, işletme eylemlerinin kontrolünü yapmak, geleceğe ilişkin işletme eylemlerini planlamak için gerekli bilgileri sağlamaya yönelik bir bilgi sistemidir. Muhasebe bilgi sistemi temel olarak küçük, büyük bütün işletmeler için geçerlidir. Ancak sistemde kullanılan bilgi işlem donanımları ve bunlara bağlı olarak bilgi işleme yöntemleri işletmenin koşullarına göre farklılık gösterir. Muhasebe bilgi sistemi; finansal muhasebe, maliyet muhasebesi, sorumluluk muhasebesi, nakit ve sermaye bütçelemesi, işletmenin varlıkları, borçları, sermayesi,

gelirleri ve giderleri ile ilgili mali nitelikteki tarihi ve ileriye dönük bilgileri sağlayan bir bilgi sistemidir (Özdemir, 2007).

İşletme faaliyetleri muhasebe fonksiyonu vasıtasıyla parasal ifadelerle ve sayısal değerlerle izlenmektedir. Muhasebe; kendi içerisinde bir dizi fonksiyonu içermektedir. Muhasebenin içerdiği fonksiyonlar özetle şunlardır(Özdemir,2007);

- İşletmenin dönem başı varlık, borç ve sermaye durumunu tespit etmek,
- İşletmenin dönem içinde varlık, borç ve sermaye durumunda meydana gelen değişimleri tespit etmek ve göstermek,
- Bir dönem içerisinde elde edilen gelirler ile yapılan giderleri karşılaştırmak suretiyle faaliyet sonucunu tespit etmek ve göstermek,
- İşletmenin dönem sonundaki varlıklarını, borçlarını ve sermayesini tespit etmek,
- Kıt üretim faktörlerinin verimli kullanımını sağlamak amacı ile gerekli bilgileri diğer bölümlere zamanında sunmak,
- Kanuni mükellefiyetleri yerine getirmek, ana fonksiyonlarının yanında şöyle ek fonksiyonları da vardır;
 - Hukuki anlaşmazlıklarda ispat vasıtası olma,
 - Vergi matrahının tespiti için gerekli bilgileri sağlamaktır

Yukarıda sıralanmış olunan muhasebe fonksiyonları ile işletme faaliyetleri yürütülmektedir.

2.1.1. Finansal Raporlamanın Amaçları

Genel olarak finansal raporlar, çeşitli kullanıcıların ekonomik kararlar verirken faydalanmaları için işletmenin finansal durumu, performansı ve finansal durumundaki değişiklikler hakkında bilgi sağlamaktadır (Nuriyev, 2009, s. 6).

Finansal raporların amacı, çeşitli kullanıcıların ekonomik kararlar verirken faydalanmaları için işletmenin finansal durumu, performansı (faaliyet sonuçları) ve finansal durumundaki değişiklikler hakkında bilgi sağlamaktır.

Finansal durum, faaliyet sonuçları ve finansal durumundaki değişiklikler finansal raporları kullananlarca verilen ekonomik kararlar işletmenin nakit ve nakit benzeri kaynakları yaratma kabiliyetinin, bu kaynakları yaratmasının zamanlamasının ve gerçekleşme olasılığının değerlendirilmesini gerektirir. Nakit ve nakit benzeri kaynakları yaratma kabiliyeti sonuç itibarıyla işletmenin çalışanlarına ve satıcılarına ödemelerini yapması, faizleri ödemesi, aldığı kredileri geri ödemesi ve ortaklarına kar payı dağıtımını yapma kabiliyetini belirler. Kullanıcılar, kendilerine işletmenin finansal durumu, faaliyet sonuçları ve finansal durumundaki değişikliklere ilişkin bilgiler sağlanırsa, işletmenin nakit ve nakit benzeri kaynakları yaratma kabiliyetini daha iyi değerlendirebilirler (Gökün, 2005).

İşletmenin para ile ifade edilebilen ve muhasebe tarafından kaydedilen, sınıflandırılan, özetlenen bilgilerinin kullanıcılara sunulması muhasebenin ürettiği finansal raporlar yoluyla gerçekleşmektedir. Muhasebe bölümü ve bu bölüm tarafından hazırlanan finansal raporlar; işletme sahip veya yöneticilerinin uyguladıkları kararlar sonucunda işletmenin varlıkları ve kaynakları üzerinde ortaya çıkan değişimleri izlemelerine ve görmelerine yardımcı olur. Çünkü finansal raporların da temel amacı işletmeyle ilgili taraflara faydalı ve güvenilir bilgiler sağlamaktır.

Finansal raporlar işletmeler ile finansal piyasalar arasında bir köprü vazifesi gördüğü için, sağlıklı bir finansal piyasanın oluşması, sunulan bilgilerin şeffaf, güvenilir ve karşılaştırılabilir bir bilgi olması halinde mümkün olacaktır. Muhasebe raporları uzun bir süreç sonunda işletmenin geldiği noktayı sınıflandırılmış ve

özetlenmiş bilgiler olarak kullanıcılara sunar. Muhasebe raporları işletme faaliyetleri hakkında anlaşılabilir bilgiler verir ve muhasebe bilgilerini ortaya çıkararak kullanıcılara bu bilgileri öğrenme fırsatı sağlar. Fakat bu bilgiler geçmiş faaliyetler ile ilgili bilgilerdir. Raporlanan bilgiler sadece geçmiş faaliyetler ve ana hesapların kalanları ile oluşturulduğu için işletme faaliyetlerinin de tam olarak anlaşılmasını sağlayamazlar. Geleceğe yönelik öngörüler ise geçmiş verilerin çeşitli yöntemler kullanılarak ortaya çıkardığı verilere göre gerçekleştirilebilir (Gençtürk, 2008, s. 57).

Finansal raporlamada temel amaç işletme ile ilgili tarafların bilgi ihtiyaçlarının karşılanmasıdır. Yatırımcılar, kreditorler, çalışanlar, satıcı veya alıcılar için işletme ile ilgili alacakları kararlarda gerekli olan bilgilerin sunulması finansal raporlamanın en genel amacıdır. Finansal raporlama amacının gerçekleştirilmesinde kullanılan temel araçlar, finansal raporlardır. Finansal raporların hazırlanış ve sunuluş amacı, aynı zamanda finansal raporlamanın amacı ile örtüşmektedir. Finansal raporların amaçları aşağıdaki gibi açıklanabilir:

- İşletmeyle ilgili bilgi kullanıcılarına karar almalarına dayanak oluşturacak doğru ve güvenilir bilgiler sunmaktır,
- İşletmenin gelecekteki nakit giriş ve çıkışlarını en iyi şekilde tahmin edebilmek için gerekli bilgileri sağlamak,
- İşletmenin varlık ve mali yapısındaki değişiklikler ile faaliyet sonuçları hakkında bilgi sunmak.

Finansal raporlar; işletmelerin finansal durumu ve finansal performansını yansıtır. Genel amaçlı finansal raporların amacı, işletmenin finansal durumunu, faaliyet sonuçları ve nakit akışı hakkında bilgi vererek, bu bilgileri tüm finansal tablo kullanıcılarına sunmaktır. Genel amaçlı finansal raporlar, özel bilgi ihtiyaçlarını karşılamak için isteğe göre hazırlanmış raporları talep etme durumunda olmayan

geniş bir kullanıcı kitlesinin ekonomik kararlar almalarına yardımcı olmak işletmenin finansal durumu, finansal performansı ve nakit akışları hakkındaki bilgi gereksinimlerini karşılamaya yönelik tablolardır (Akdoğan ve Tenker, 2007,ss.30-31).

Finansal raporların ekonomik kararların alınmasını sağlayacak bilgiler vermek, ortaklara işletmenin parasal olanaklarındaki artış ve azalışı ve yeterli kâr dağıtımını yapıldığına ilişkin bilgi vermek, vergi tutarının belirlenmesini sağlamak, işletmenin denetlenmesine olanak vermek, halka açılımda potansiyel yatırımcılara bilgi vermek gibi amaçları da vardır (Nuriyev, 2009, s.7).

Finansal raporlar ayrıca yönetimin emrine verilen kaynakları nasıl ve ne etkinlikte kullandığını gösterir. Bu amaca ulaşmak için finansal tablolar, işletmeye ilişkin varlıklar, yabancı kaynaklar, öz kaynaklar, gelir ve kârlar ile gider ve zararlar, nakit akışları ile ilgili bilgileri sağlar. Bu bilgiler finansal tablo dipnotlarıyla birlikte kullanıcılarına işletmenin gelecekteki nakit akışları ile nakit ve nakit benzeri varlıkların oluşmasıyla ilgili tahminlerin gerçekleşme ve zamanlamasına ilişkin hususları açıklar. Maliye bakanlığı tarafından 1992 yılında yayımlanan Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde de finansal tabloların amaçları üç noktada toplanmıştır (Akdoğan ve Tenker, 2007, s. 31).

Finansal raporların amaçları değişmez değildir. Bu amaçlar finansal raporlamanın yer aldığı ekonomik, yasal, politik ve sosyal çevre tarafından etkilenmektedir. Finansal raporlar, işletme dışında olup ihtiyaç duyduğu bilgiye müdahale şansı olmayan ve ona nakledilen bilgiye güvenmek zorunda olanların ihtiyaçlarını karşılama gereksiniminde ortaya çıkmaktadır.,

Birçok tarafın, işletmelerle ilgili bağlarını ve kanaatlerini oluşturmada finansal raporlama tarafından sağlanan bilgiler esas alınmaktadır. Bu taraflar

arasında, işletme sahipleri, borç verenler, tedarikçiler, potansiyel yatırımcılar, kreditorler, çalışanlar, yönetim kademesi, yönetici, müşteriler, finansal analistler, danışmanlar, brokerler, sigortacılar, hukukçular, ekonomistler, vergi otoriteleri, kanun koyucular, finansal basın ve bilgi ajansları, işçi birlikleri, ticari birlikler, işletme araştırmacıları, öğretmen, öğrenciler ve kamu yer alabilmektedir.

İşletme yöneticisi, işletmenin kârlı bir şekilde çalışıp çalışmadığını, mali sorumluluklarını yerine getirip getirmeyeceğini muhasebe verilerine dayanarak öğrenmektedir. İşletmeler faaliyetlerini gerçekleştirirken piyasada tek başlarına değildirler. Piyasadaki rakiplerin yanı sıra birçok baskı unsurları da işletmenin faaliyetleri ile yakından ilgilidir. Bu baskı unsurları da işletme hakkında doğru, güvenilir ve sağlıklı bir karar alabilmek için muhasebe verilerine ihtiyaç duyacaklardır. Bu muhasebe verileri ne kadar doğru, dürüst ve gerçeği yansıtırsa alınan kararlarda o oranda gerçekçi olacaktır. Muhasebe fonksiyonunun üretmiş olduğu muhasebe verilerinden yararlanan işletmenin paydaşlarını şu şekilde özetlemek mümkündür;

Sendikalar, işçilerin ve işverenlerin iş, kazanç, toplumsal ve kültürel konular bakımından çıkarlarını korumak ve daha da geliştirmek için aralarında kurdukları birliktir. Sendikalar çalışanlar için ücret artışı veya diğer istemleri söz konusu olduğunda muhasebe verilerini dayanak alırlar. İşletmeler ile sendikalar arasındaki uyuşmazlıklar ortaya çıktığında Yüksek Hakem Kurulu' da gerekçe yazımında muhasebe verilerini dayanak alır (Özdemir, 2007).

İşletme sahipleri; günümüzde işletmelerinin yönetimlerini profesyonel yöneticilere bırakmaktadır. İşletme sahipleri işletmelerin ve dolayısıyla yöneticinin başarısını muhasebe verileri ve raporları vasıtasıyla incelemektedirler (Özdemir, 2007).

İşletme sahip veya sahipleri işletmeye tahsis ettikleri sermayenin ne derece etkin kullanıldığını, ortak oldukları işletmenin finansal durumunu, performansını ve nakit akışları hakkında bilgi sahibi olmak isterler. Günümüzde, ortaklarla yöneticiler aynı kişiler değildir. Dolayısıyla yönetim emrine verilen kaynakların nasıl ve ne etkinlikte kullanıldığının bilinmesi önem taşımaktadır. Kuşkusuz işletme sahipleri genel amaçlı finansal raporların yanında arzu ettikleri ve ihtiyaç duydukları her bilgiyi yönetimden isteme hakkına sahiptirler. İstemeleri durumunda her bilgiye ulaşmaları mümkündür. Bu özellikleri ile diğer finansal rapor kullanıcılarından ayrılırlar (Akdoğan ve Tenker,2007,s.33).

Yatırımcılar ve borç verenler; finansal raporların en önemli kullanıcılarından biri yatırımcılar olmaktadır. Finansal raporların işletme sonuçlarının yansıtılmasında bugün sahip olduğu önem, bu tablolardaki bilgilerin yatırımcılar tarafından kullanılmasıyla başladığı söylenebilir. Büyük işletmelerin oluşturulması ve bunların ihtiyaç duyduğu büyük sermayenin küçük sermaye sahiplerinden karşılanabilirliği, yatırımcılar grubunun ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu oluşum, yatırımcıların gerek korunması ve gerekse yeni yatırımcıların işletmeye çekilebilmesi için işletme sonuçları hakkında daha fazla bilgi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır (Akdoğan ve Tenker, 2007, ss. 33-34).

Yatırımcıların amacı işletmeye koymuş oldukları sermayenin korunması ve konulan bu sermayenin beklenen getiri oranında artmasını sağlamaktır. Sermaye sahipleri mümkün olduğu kadar fazla kazanç, borç verenler ise fazla faiz elde etmek isterler. Yatırımcıların satın alma, elde tutma veya satma kararlarını vermelerine yardımcı olacak bilgilere ihtiyaçları vardır. Bir işletmenin ortakları aynı zamanda bu işletmenin kendilerine kar payı ödeme gücünü anlamalarını sağlayacak bilgileri de muhasebe verilerinden sağlayabilir (Özdemir, 2007).

Satıcılar ve diğer ticari tedarikçiler; satıcılar ve diğer ticari tedarikçiler işletmenin kendilerine olan borçlarını zamanı geldiğinde ödeme gücünün olup olmadığını bilmek, eğer satıcılar işletmeyle kısa süreli ticari ilişkide bulunuyorsa işletmenin kısa vadedeki performansını, uzun süreli bir ticari ilişki planlanıyorsa daha geniş kapsamlı durumunu incelemek için finansal tablolardan yararlanılır.

Müşteriler; müşteriler, özellikle uzun süredir iş yaptıkları ve kendi işleri için devamlılığına ihtiyaç duydukları işletmelerin, faaliyetlerinde kesinti olmamasını istemektedirler. Bu yüzden ilgili işletmenin finansal bilgilerine ihtiyaç duymaktadırlar ve bu bilgileri finansal raporlardan temin edebilmektedirler.

Hükümet ve kamu kuruluşları; ekonomik ve sosyal hayata yön veren devlet izlediği ekonomik, mali, sosyal ve kültürel politikaların başarılı olabilmesi için muhasebe verilerini kullanma gereği duyarlar. Devlet kaynak tahsisi konusunda da işletmelerle yakından ilgilenir. İşletmenin faaliyetlerine ilişkin yasal düzenleme yapmak, vergi politikasını belirlemek, milli gelir ve diğer istatistiki hesaplamaları yapmak için kamu kuruluşları muhasebe bilgilerini kullanırlar.

Kamuoyu; bir işletmenin yapmış olduğu faaliyetler işletmenin bulunduğu çevreyi çok değişik şekillerde etkilemektedir. Örneğin bir işletme bulunduğu bölgenin ekonomik yaşamına o bölgenin insanlarını çalıştırmak ve bölgesel satıcılardan mal veya hizmet almak gibi çeşitli şekillerde katkı sağlayabilir. Finansal tablolar işletmenin başarıları ile ilgili geçmişteki eğilimleri, en son gelişmeler ve işletmenin faaliyet konuları hakkında bilgi sunarak kamuoyuna yardımcı olabilir.

Açıklamalardan da görüleceği üzere finansal tabloların genel amacı, tüm finansal tablo kullanıcılarına işletmenin varlık, kaynak durumu, kazanma gücü ve nakit akışları ile ilgili bilgileri sunmaktır. Finansal rapor kullanıcıları, finansal

raporlardan yararlanarak, işletme hakkında aşağıdaki bilgileri elde ederler (Akdoğan ve Tenker, 2007, ss. 31-32).

- Ekonomik kararların alınmasını sağlayacak bilgiler,
- İşletmenin kazanma gücünü öngörmek, karşılaştırmak ve değerlendirmek için gerekli bilgiler,
- İşletmenin hedeflerine ulaşmada ve kaynaklarının etkin kullanılmasında yöneticilerin başarısını ölçmek için gerekli bilgiler,
- İşletmenin parasal olanaklarındaki artışı (azalışı) ve yeterli kâr dağıtım yapıp yapılmadığına ilişkin bilgiler,
- Devlet payı olan vergi tutarının belirlenmesini sağlamak üzere gerekli bilgiler,
- Makroekonomik kararlara yardımcı olarak istatistiksel bilgiler,
- İşletmenin denetlenmesine olanak verecek bilgiler,
- Halka açılmalarda potansiyel yatırımcılara sunulacak bilgiler,
- İşletme yöneticilerinin ileriye dönük kararlar almasına olanak verecek bilgilerdir.

Finansal raporlamanın temel amacı, işletmeyle ilgili tarafların ve yatırımcıların bilgi ihtiyaçlarının karşılanmasıdır. Finansal tablolar, işletmenin geleceğine ilişkin karar alınması ve geçmişte verilen kararların değerlendirilmesine yardımcı olmalıdır. Bu amaç doğrultusunda Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (UMSK) tarafından yayımlanan Uluslararası Muhasebe Standartları/Uluslararası Finansal Raporlama Standartları(UMS/UFRS) Avrupa Birliği listesindeki borsada işlem yapan tüm şirketler tarafından 2005 yılında kullanılmaya başlanmış, aynı tarih itibarıyla birçok ülke ile birlikte Türkiye’de de Uluslararası Muhasebe Standartlarına uyum çalışmaları başlatılmıştır. Ülkemizde

Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi işletmeler UMS/UFRS ile uyumlu olan Sermaye Piyasası Kurulu Seri:XI, No: 25 Tebliğini 01.01.2005-09.04.2008 tarihleri arasında uygulamışlardır. Daha sonra bu işletmelerin finansal raporlarını UMS/UFRS veya ilk kez Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) tarafından UMS/UFRS'lerin tercümesi olarak hazırlanan ve Resmi Gazete'de yayımlanan, daha sonra ise 2011 yılında TMSK'nın görevlerini devralan ve tüm yetkilere sahip olmak üzere oluşturulan Kamu Gözetimi Kurumu(KGK) tarafından revize edilen TMS / TFRS'lere göre hazırlamaları zorunluluğu getirilmiştir. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu(TTK), TMS/TFRS'lere göre raporlama yapacak olan işletmelerin kapsamını genişletmiş, Kamu Gözetimi Kurumu'nun 17 Kasım 2012 tarihli 28470 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan kararına göre, kamu yararını ilgilendiren kuruluşların, Bakanlar Kurulu kararıyla bağımsız denetime tabi kuruluşların ve TTK'nda sayılan TMS/TFRS'leri uygulayacak işletmelerin finansal tablolarının hazırlanmasında, Türkiye Muhasebe Standartlarını uygulamasına, bu kapsama dahil olmayanlar için Kurumca bir belirleme yapıncaya kadar yürürlükteki mevzuatın uygulanmasının devamına, karar verilmiştir (Gençoğlu, Özerhan ve Karabınar, 2013).

Finansal raporlar bütün bu sıraladığımız amaçları ile işletme, işletme sahiplerine ve geniş bir kullanıcı kitlesine ekonomik kararlar almasında yardımcı olmaktadır.

2.1.2. Finansal Raporların Sınırları

Finansal raporlamanın başlıca odaklandığı konu kazanç ve onun oluşumu ile ilgili bilgidir. Finansal raporlamadan, bir dönem boyunca işletmenin finansal başarısı hakkında ve sahipleri tarafından vekâlet sorumluluğu devredilen işletme yönetimi hakkında bilgi sağlaması beklenir. Finansal raporların içerdikleri bilgiler, önemli ölçüde sonuçlandırılmış olay ve işlemlerin işletmeler üzerindeki finansal etkilerinin

yaklaşık olarak ölçülmesi esasına dayanan bilgilerdir. Finansal raporlarla sağlanan bilgiler:

- Bir endüstri ile veya bir bütün olarak ekonomi ile ilgili değil, daha çok belirli bir işletmeyle ilgilidir,
- Tam değil, daha çok yaklaşık ölçümleme ve değerlemelerden elde edilir,
- Büyük ölçüde hali hazırda tamamlanmış işlem veya olayların finansal sonuçlarını yansıtırlar,
- İşletmeler hakkında karar vermek durumunda olanlar tarafından ihtiyaç duyulan bilginin sadece bir kaynağını teşkil ederler,
- Bir maliyete katlanılarak hazırlanılır ve kullanırlar.

Finansal raporlamadan sağlanan bilgiler, genellikle para birimi ile ölçülünerek ifade edilen bilgilerdir. Finansal olmayan bilginin ölçümü (örneğin işçilikler, üretim ve satış miktarı gibi) ve ölçülemeyen bilgi (örneğin faaliyet tanımlamaları, politikaların açıklanması gibi) genellikle finansal bilgiye bağlı olarak veya onun temelini oluşturacak şekilde ayrıca raporlanmaktadır. Finansal raporlamadan sağlanan bilgi kesin ölçümlerden ziyade yaklaşık değerlerdir. Ölçümler genellikle çeşitli tahminler, sınıflandırmalar, özetlemeler, muhakemeler ve dağıtımlardan oluşmaktadır. Dinamik bir ekonomideki ekonomik bir işlemin sonucu kesin değildir ve birçok faktörün birleşiminin bir sonucudur. Kesin tutarlardan ziyade kurallar ve herkesçe kabul görmüş ilkeler temeline dayanan, genelde finansal raporlamayı özelde de finansal tabloları kapsar gibi görünen tamlık izlenimin aksine, birkaç istisna haricindeki ölçümler yaklaşık değerlerdir.

2.1.3.Finansal Raporlamanın Bilgi Kullanıcıları Açısından Önemi

Anonim ortaklıklarda küçük pay sahipleri yatırım kararı alırken, genel kurula katılarak oy kullanma ve yönetime katılma haklarından çok, kâr payı alma haklarına yoğunlaşmaktadır. Bu durum genel kurulda çoğunluğu sağlayan kişi veya grubun yönetime de hakim olmasını kolaylaştırmaktadır.

Pay ve menfaat sahipleri şirketin yönetimi, finansal ve hukuki durumu ile ilgili olarak düzenli ve güvenilir bilgiye erişim ihtiyacı duyarlar. Ortaklık yönetimine fiilen katılmayan, ortaklığın işlemleri konusunda doğrudan bilgi sahibi olması mümkün olmayan küçük pay sahiplerinin ve diğer potansiyel yatırımcıların ortaklığın faaliyetleri hakkında bilgi almalarını sağlayan en önemli kaynak finansal tablolar ve raporlar olmaktadır. Kamuoyunu aydınlatma ilkesi çerçevesinde ortaklara yapılacak tüm açıklamaların gerçeği yansıtması ve güvenilir olması gerekmektedir. Bu durum ancak adil bir yönetim, şeffaflık, hesap verebilirlik ile mümkün olacaktır (Pamukçu, 2011, s.38).

Finansal raporların hazırlanması bir makinenin yerine getirebileceği mekanik bir görev değildir. Finansman; tıp, hukuk, eczacılık ve benzeri uzmanlık gerektiren meslekler gibi kendine has belirli özellikleri olan, kendine özgü mesleki kararlar vererek pek çok problemi çözebilme yeteneğine sahip uygulayıcılara ihtiyaç duymaktadır. Fakat bu mesleki kararlar her zaman hata yapma veya hatalı olma riski içermektedir. Kararlardaki hataların bazıları, karar verenin dikkatsizliğinden veya tecrübesizliğinden, bazıları da gelecekte olması beklenen olayların önceden tahmin edildiği gibi gerçekleşmemesi sonucu ortaya çıkmaktadır (Gençtürk, 2008, s. 59).

İşletmelerin ilgili kişi ve gruplara sundukları finansal bilgilerin doğru ve güvenilir olması gerekmektedir. Bu bilgilerde çeşitli yanlışlıklar olabileceği için güvenilirliğin her zaman ve her koşulda mevcut olduğu söylenemez. Finansal

raporlardaki yanlışlıklar, raporları hazırlayanların bilerek ve isteyerek yaptıkları hileler ve bilmeden kasıt olmaksızın yapılan hatalardan ortaya çıkmaktadır (Pamukçu, 2011, s. 67).

Hile ve usulsüzlük; “İşletme yönetimindekiler ile yönetimden sorumlu kişilerin, işletme çalışanlarının veya üçüncü şahısların kasıtlı olarak adil olmayan yasadışı bir menfaat sağlamak amacıyla aldatma içeren davranışlarda bulunmalarını ifade eder. Bağımsız denetçi finansal raporlarda önemli yanlışlıklara sebep olabilecek hileli ve usulsüz işlemlerin olup olmadığını göz önünde bulundurmalıdır. Varlıkların kötüye kullanılmasından ve hileli finansal raporlamadan kaynaklanan iki tür hile ve usulsüzlük söz konusudur”. Bunlardan biri hileli finansal raporlama, ikincisi ise varlıkların kötüye kullanılmasıdır. Hileli finansal raporlamada, kasıtlı olarak, finansal raporlarda olması gereken tutarların veya açıklamaların yer almaması veya yanlış beyan edilmesi suretiyle finansal tablo kullanıcıları yanıltılır.

Varlıkların kötüye kullanılması ise, bir işletmenin varlıklarının çalınması eylemini içermekle beraber, genellikle şirketin çalışanları tarafından nispeten küçük ve önemsiz miktarlarda gerçekleştirilir. Ancak kötüye kullanma işletme yönetimi tarafından da gerçekleştirilebilir, bu takdirde bu işlemlerin ortaya çıkarılması iyi gizlenebilecek olması nedeniyle çok daha güçtür (Pamukçu, 2011, s. 138).

Finansal raporlama kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanması açısından iyi bir araç olarak kullanılabilir. Kurumsal yönetim ilkelerinden hesap verebilirlik ilkesinin hayata geçirilebilmesi için belli dönemlerde şirket faaliyetleri hakkında kamuoyunun aydınlatılması gerekir ki bu da ancak finansal raporlama ile sağlanabilir. Yine şeffaflık ilkesi gereği şirketin performans ve strateji beklentilerinin paydaşlar ile paylaşılması finansal raporlama araçları ile sağlanabilmektedir. Finansal raporlama ile ilgili tüm gruplar doğru bilgilendirildiği takdirde hem kurum

içi hem de kurum dışı çıkar çatışmaları önlenmiş ve azınlık haklarının korunması da sağlanmış olur. Şirket içindeki bilgi akış süreçlerinin iyi organize edilmiş olması, bu süreçlerin sonucunda oluşan finansal raporların da sağlıklı olmasını sağlamaktadır. Kurumsal yönetim sistemi kurulmuş ve kurumsal yönetim ilkeleri benimsenmiş şirketlerde bunu gerçekleştirmek çok daha kolay olacaktır (Pamukçu, 2011, ss. 138-139).

2.1.4.Finansal Raporlarda Şeffaflık ve Açıklık

Tüm işletmelerin kamunun aydınlatılması ile ilgili olarak bir bilgilendirme politikası oluşturmaları ve kamuya açıklamaları gerekmektedir. Bilgilendirme politikası, mevzuat ile belirlenenler dışında pay sahipleri ile diğer finansal bilgi kullanıcılarının kararlarını etkileyebilecek her türlü önemli bilginin açıklanmasını da kapsamaktadır. Bu çerçevede bilgilerin ne şekilde, hangi sıklıkla ve hangi yollardan kamuya duyurulacağı, yönetim kurulunun veya yöneticilerin basın ile hangi sıklıkta görüşeceği, kamunun bilgilendirilmesi için hangi sıklıkta toplantılar düzenleneceği, şirkete yöneltilen soruların yanıtlanmasında nasıl bir yöntem izleneceği vb. hususlar şirketler tarafından açıkça belirlenerek kamuya duyurulacak ve uygulama bu çerçevede yürütülecektir. Eğer kamuya açıklanacak bilgiler arasında geleceğe yönelik bilgiler yer alıyorsa bunların dayandığı gerekçelerin ve sayısal verilerin de birlikte sunulması gerekir. Daha önce finansal raporlarda açıklanmış olan tahminlerin gerçekleşmemesi veya gerçekleşmeyeceğinin anlaşılması durumunda bu konu hemen kamuoyuna açıklanmalıdır. Değişikliğe uğramış olan bilgiler varsa bunlara ait raporların tekrar açıklanması gerekmektedir. SPK tarafından belirlenmiş olan kurumsal yönetim ilkelerinde, kamuyu aydınlatma ve şeffaflığın sağlanmasında uyulması gereken esaslar ve açıklanması gereken bilgiler belirlenmiştir. Bu esaslar ve bilgiler şöyle özetlenebilir.

Kamuoyunu Aydınlatma Esasları ve Araçları: Bu bölümde kamuoyuna hangi bilgilerin açıklanması gerektiği ve açıklamaların hangi yollarla yapılacağına ilişkin esaslar belirlenmiştir.

İşletme İle Pay Sahipleri, Yönetim Kurulu Üyeleri ve Yöneticiler Arasındaki İlişkilerin Kamuya Açıklanması: Ortaklık ve yönetime iliksin mevcut bilgiler ile ortaya çıkan değişiklikler kamuya açıklanmalıdır.

Kamunun Aydınlatılmasında Periyodik Mali Tablo ve Raporlar: Tablo ve raporlar ihtiyaç duyulan tüm bilgileri verecek kadar ayrıntıyı içermelidir.

Bağımsız Denetimin İşlevi: Finansal tabloların ve raporların güvenilirliğinin ve şeffaflığının sağlanmasında önemi tartışmasız olan bağımsız denetime iliksin esaslar belirlenmiştir.

Ticari Sır Kavramı ve İçerden Öğrenenlerin Ticareti: İşletme şeffaflığı ile çıkarların korunması arasındaki dengenin korunması gerekir.

Kamuya Açıklanması Gereken Önemli Olaylar ve Gelişmeler: İşletmenin finansal durumuna ve faaliyet sonuçlarına olan etkisi ile birlikte diğer durumlar da kamuya açıklanmalıdır (Pamukçu, 2011, ss. 140-141).

2.1.5.Finansal Raporlamanın Geleceği

2001-2002 yıllarında Standart & Poor's tarafından 1500 şirket üzerinde şeffaflık ve açıklık (kamuyu aydınlatma) üzerine, dünya çapında bir çalışma yapılmıştır. 98 adet açıklık/kamuyu aydınlatma prensibi üç ayrı kategoride toplanmıştır. Bunlar:

- İşletmenin sahiplik yapısı, yatırımcı hakları
- Mali konularda şeffaflık ve bilginin açıklanması
- Yönetim kurulları, üst yönetimin yapısı ve işleyiş şeklidir.

Araştırmanın sonunda, kamuoyunu aydınlatıcı en fazla bilgiyi, ABD ve İngiliz şirketlerinin sundukları, Latin Amerika, Asya ve gelişmekte olan ülkelerdeki şirketlerin kamuyu aydınlatmada minimum bilgi sağladıkları ortaya çıkmıştır.

Bununla paralel olarak ABD şirketlerinin piyasa risklerinin çok az, defter değeri/ piyasa değeri oranlarının da çok yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırma bulguları ayrıca göstermiştir ki şeffaflık ve kamuyu aydınlatma arttıkça şirketlerin sermaye maliyetleri düşmekte, daha ucuz sermaye temin edebilmektedirler (Manisalı, 2004).

Uluslararası finansal raporlama standartları (UFRS) ilgili son gelişme, UFRS ile ilgili olarak geliştirilen, extensible Business Reporting Language (XBRL)'dir. Küreselleşmenin bir sonucu olarak şirketler için internet ortamında bir raporlama dili geliştirilmiştir. Burada amaç, gerek kullanıcılara, gerekse derleyenlere, mali verileri güvenilir, kesin, etkin yöntemlerle ulaştırıp tasarruf sağlamaktır. Bu yazılım dilini 250 firma, resmi ve gayri resmi kuruluşlardan oluşan bir konsorsiyum geliştirmiştir. Bu çalışma, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu'nun (IASB) himayesinde ve desteği ile oluşturulmuştur. XBRL kullanımını hiçbir şekilde finansal raporlamada zorunluluk haline gelmeyecektir. Ancak anlaşılmalıdır ki uygulamada uluslararası şirketler veya uluslararası hale gelmek isteyenler bu sistemi bir şekilde kullanmak zorunda kalacaklardır (Manisalı, 2004).

2.2. Finansal Raporlar

Finansal raporlar işletmenin finansal durumunun ve finansal performansının biçimlendirilmiş sunumudur. Genel amaçlı finansal raporların hedefi, geniş bir kullanıcı kitlesinin ekonomik kararlar almalarına yardımcı olan işletmenin finansal durumu, finansal performansı ve nakit akışları hakkında bilgi sağlamaktır. Ayrıca finansal raporlar, yöneticilerin kendilerine emanet edilen kaynakları ne etkinlikte kullandıklarını da gösterir.

İşletmede meydana gelen finansal olayların işletme ilgililerine sunulmasında finansal araç olarak kullanılan finansal raporların; kapsadığı bilgilerin, bilgi kullanıcılarına yararlı ve anlaşılabilir olması için bazı özelliklerinin olması gerekir. Finansal tablolarda yer alan bilgiler her şeyden önce kanıtlanabilir, tarafsız, olayı temsilde doğruluk özelliklerini taşıyarak güvenilir nitelikte olmalıdır. Söz konusu bilgilerin alınacak kararlarda yararlı olabilmesi için, ihtiyacı karşılayan ve kararla ilgili olması gerekir. Bilgilerin tahmin ve geri besleme değerinin bulunması ve zamanında sunulması gereklidir. Bunun yanı sıra yer alan bilgiler karşılaştırılabilir ve önemli olmalıdır (Akdoğan, 2008, s.35).

İşlemlerin ekonomik karakterlerine göre geniş gruplar içinde sınıflandırılmasına finansal tabloların unsurları denir. Finansal durumun ölçümlenmesi ile doğrudan ilgili unsurlar bilançoda varlıklar, yabancı kaynaklar ve özkaynaklar olarak yer alır. Gelir tablosundaki faaliyet sonuçlarının ölçümlenmesi ile doğrudan doğruya ilgili unsurlar ise gelirler ve giderlerdir(Göksün,2005).

Tam bir finansal raporlar seti aşağıdaki bölümleri içerir:

- (a) Dönem sonu finansal durum raporu,
- (b) Döneme ait kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu,
- (c) Döneme ait özkaynak değişim raporu,
- (d) Döneme ait nakit akış raporu,
- (e) Önemli muhasebe politikalarını özetleyen dipnotlar ve diğer açıklayıcı notlar,
- (ea) 38 ve 38A Paragraflarında belirtildiği şekilde bir önceki döneme ait karşılaştırmalı bilgi ve
- (f) İşletme bir muhasebe politikasını geriye dönük olarak uyguladığında, finansal tablo kalemlerini

geriye dönük olarak düzeltildiğinde ya da finansal rapor kalemlerini yeniden sınıflandırdığında,

40A-40D Paragrafları uyarınca bir önceki dönemin başındaki finansal durum tablosu (www.kgk.gov.tr, 2013).

Kullanıcılarına sağladığı bilgilerin tam ve eksiksiz olması için bir finansal raporda bulunması gereken en temel özellikler bu maddelerden oluşmaktadır.

2.2.1. Dönem Sonu Finansal Durum Tablosu

Bilanço; bir işletmenin belirli bir tarihte sahip olduğu varlıklar ile bu varlıkların sağlandığı kaynakları gösteren tablodur. Bir işletmenin varlıkları ile bu varlıkların sağlandığı kaynaklar arasında eşitlik olması doğaldır. Bu eşitlikten dolayı işletmenin kaynakları ile bu kaynakların kullanım yerlerini gösteren tabloya terazi anlamındaki bilanx sözcüğünden gelen, bilanço adı verilmiştir. Eşitliğin sol yanı sahip olunan varlıkları, sağ yanı ise bunların sermaye koyma veya borçlanma yolu ile karşılandığını anlatır.

2.2.2. Döneme Ait Kâr veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu

Gelir tablosu bir işletmenin belli bir döneme ait faaliyet sonuçlarını gösteren tablodur. Gelir tablosu bilanço gibi statik değil dinamik bir özelliğe sahiptir. Gelir tablosunun kapsamı, gelir ve giderlerden oluşmaktadır. Gelir tablosunda bilançodaki gibi bir denklik söz konusu değildir. Tüm gelir unsurları işletmenin öz kaynaklarını artırıcı bir etkiye sahipken, tüm maliyet ve gider unsurları ise öz kaynakları azaltıcı bir etkiye sahiptir.

2.2.3. Döneme Ait Özkaynak Değişim Tablosu

Özkaynaklar değişim tablosu; ilgili dönemde öz kaynak kalemlerinde meydana gelen artış veya azalışları bir bütün olarak gösteren tablodur. Özkaynaklar değişim tablosunun düzenleniş amacı özellikle sermaye şirketlerinde dönem içinde

Özkaynak kalemlerinde meydana gelen değişmelerin topluca gösterilmesini sağlamaktadır. Özkaynaklar değişim tablosu cari dönem ve önceki dönem verilerini içerecek biçimde sunulur. Tablo; ödenmiş sermaye, sermaye yedekleri, kâr yedekleri ve geçmiş dönemler kârı (zararı) ve dönem net kârı (zararı) kalemlerinin her birinin dönem başı tutarını, dönem içinde kalemlerde meydana gelen azalışları, artışları ve dönem sonu kalanını ayrı ayrı gösterecek biçimde düzenlenir.

2.2.4. Döneme Ait Nakit Akış Tablosu

Finansal durumda dönem başından dönem sonuna kadar oluşan değişmelerin nedenlerini fon hareketleri şeklinde açıklayan tablolardır (Saraç, 2007). İşletmenin belirli bir hesap döneminde sağladığı fonları ve bunların kullanımlarını gösteren bir tablodur.

Nakit akış tablosu, işletmenin nakit kaynaklarını ve bu kaynakların nasıl kullanıldığı bilgisini sunan tablodur. İşletme faaliyetlerinden, yatırım faaliyetlerinden ve finansman faaliyetlerinden mali dönemde ortaya çıkan nakit akışlarını sınıflandıran, nakit ve nakit benzerlerindeki değişikliklere ilişkin bilgileri yatırımcılar, kredi kuruluşları, hissedarlar ve yöneticiler gibi finansal tablo sunmayı amaçlayan bir finansal tablodur (Karğın ve Aktaş, 2011, s.2).

2.3. Finansal Raporların Genel Özellikleri

İşletmede meydana gelen finansal olayların işletme ilgililerine sunulmasında finansal araç olarak kullanılan finansal tablolar, normal olarak işletmenin devamlılığı ve öngörülebilir bir gelecekte de faaliyetlerini sürdürebileceği varsayımına dayanılarak ve muhasebenin tahakkuk esasına göre hazırlanırlar. Finansal tabloların kapsadığı bilgilerin, bilgi kullanıcılarına yararlı ve anlaşılabilir olabilmesi için bazı özellikleri bulunması gerekir. Finansal tablolarda yer alan bilgiler, her şeyden önce,

kanıtlanabilir, tarafsız, olayı temsilde doğruluk özelliklerini taşıyarak güvenilir olmalıdır (Akdoğan ve Tenker, 2007, s. 38).

Diğer taraftan söz konusu bilgilerin alınacak kararlarda yararlı olabilmesi için, ihtiyaca uygun ve kararla ilgili olması gerekir. Bunun için de; bilgilerin tahmin ve geri besleme değerinin bulunması ve zamanında sunulması gereklidir. Ayrıca finansal tablolarda yer alan bilgiler karşılaştırılabilir ve önemli olmalıdır. Ancak bu özellikleri taşıyan bilgiler finansal tablo kullanıcıları için yararlı olabilir (Akdoğan ve Tenker, 2007, s. 38).

Finansal raporların taşınması gereken belli başlı taşınması gereken özellik ve amaçlar aşağıdaki gibi sıralanabilir (Akdoğan ve Tenker, 2007,s.39);

- Rasyonel yatırım, kredi ve benzeri kararların verilmesinde, mevcut ve muhtemel yatırımcılara kredi verenlere ve diğer kullanıcılara yararlı bilgiler sağlamalıdır. Bu bilgiler iş hayatı ve ekonomik faaliyetleri makul derecede anlayabilen ve bilgileri makul ölçüde inceleyebilecekler tarafından kavranabilir olmalıdır.
- Yatırımcılara, kredi verenlere ve diğerlerine, ilgili işletmeye, muhtemel net nakit akımlarının miktarını zaman ve belirsizliğini değerlendirmede yardımcı olacak bilgileri sağlamalıdır.
- İşletmenin ekonomik varlıkları, bu varlıklar üzerindeki talepleri, varlık ve varlık üzerindeki talepleri değiştiren işlemler, olaylar ve koşullar hakkında bilgi vermelidir.
- İşletmenin bir dönem içindeki finansal başarı derecesi hakkında bilgi sağlamalıdır. Diğer bir anlatımla finansal tablolar, kâr ve kâr öğelerinin ölçülebilmesi ile ilgili bilgileri sağlamalıdır.

- İşletmenin nakti nasıl kazanıp harcadığı hakkında borç para alma ve borçlarını ödemesi hakkında, işletmenin sahiplerine dağıttığı nakit kâr payı ve diğer varlıkları hakkında, işletmenin likiditesini ve iflasını etkileyebilecek diğer faktörler hakkında bilgi sağlamalıdır.

- İşletme yöneticilerinin, işletme sahiplerinin kendisine emanet edilen işletme varlıklarının kullanımını konusunda “vekillik” sorumluluğunu nasıl yerine getirdiği hakkında bilgi sağlamalıdır. Finansal raporların yukarıda özetle belirtilen amaçlara hizmet edebilmesi için, kapsadığı bilgilerin yeterince güvenilir ve bilgi kullanıcılarının ihtiyacı ile ilgili olması gerekir.

Böylece bilgi kullanıcıları finansal tablolarda yer alan bilgilerin kullanılmasıyla işletmenin durumu ve geleceği hakkında bilgi sahibi olabilecektir. Finansal raporların yardımı ile;

- İşletmenin ekonomik varlıkları borçları ve öz kaynağı hakkında güvenilir bilgi sağlanabilecektir. Bu bilgi sayesinde işletmenin kuvvetli ve zayıf tarafları ortaya konabilecek, böylece borçların geri ödeme olasılığı da öğrenilebilecektir.

- İşletmenin faaliyetlerinin başarısı ölçülebilecektir. İşletme ortakları, devlet, kredi verenler işletmenin başarısı ile yakından ilgilidirler. Bu nedenle finansal tablolar işletmenin kârlılığını saptamak konusunda temel bilgi kaynağı olacaktır.

- Finansal tablolar, işletmenin başarısının ölçülmesinde yardımcı olacağı gibi, işletmenin kazanma gücünün ne olduğunun ortaya konmasına da yardım edecektir. Bu konuda öngörü yapılabilmesinde finansal tablolar ile sunulan geçmiş ve hali hazırdaki bilgiler birinci derecede yardımcı olacaktır.

- Kâr sağlama amaçlarının dışında finansman ve yatırım faaliyetleri ile diğer faaliyetler hakkındaki bilgilerde finansal tablolardan elde edilecektir.

- Öğrenilmek istenen diğer hususlar da finansal tablolar aracılığı ile finansal tablo kullanıcılarına iletilecektir.

Görüldüğü gibi, finansal tablolardaki bilgiler işletmeyi tanımaya, değerlendirmeye ve işletme hakkında bir yargıya varmaya yaramaktadır. Ancak hangi bilgilerin finansal bilgi kullanıcılarının kararlarında fayda yaratacağının belirlenerek tablolara alınması, maliyet- fayda ilişkisinin analizine ve önemlilik kriterlerinin belirlenmesine bağlıdır. Finansal tablolarda sunulan bilgilerin finansal bilgi kullanıcılarının kararlarında sağlayacağı yarar, bu bilgilerin elde edilmesi için katlanılacak maliyet den fazla olmalıdır (Akdoğan ve Tenker,2007,s.40).

2.3.1. Fayda –Maliyet İlişkisi

Finansal tablolarda sağlanan bilgilerin hazırlanmasının ve kullanımının bir maliyeti vardır ve genel olarak hazırlanan bilginin, yararının maliyetinden fazla olması veya en azından maliyetine eşit olması beklenir. Maliyetler; yalnız bilgiyi sağlamak için doğrudan harcanan varlıkları değil; bilgiyi sağlamaktan dolayı işletme veya ortaklar (hissedarlar) üzerindeki olumsuz etkilerini de içerir (Akdoğan, 2008).

2.3.2.Önemlilik

Yatırımcılar, kredi verenler ve diğer bilgi kullanıcıları kararlarını etkileyebilecek bilgilerle ilgilenirler. “Önemlilik; finansal rapor bilgilerinin bilgiyi kullanacakların etkilenebileceği kadar anlamlı ve önemli olmasını” ifade eder. Buna göre; içinde bulunan koşulların ışığı altında makul ölçüde bilgili bir kişinin yargısının, bu bilginin verilmemesi veya yanlış ifade edilmesinden dolayı değişmesi veya etkilenmesi sonucu doğuyorsa bu bilgi önemlidir. Önemlilik kavramı temel ilkelerine göre, önemli olduğu kabul edilen her bir kalem finansal tablolarda ayrı ayrı sunulur. Buna karşın, benzer işlemler ya da nitelikli diğer önemsiz tutarlarla birleştirilir ve finansal tablolarda ayrı bir kalem olarak sunulmaz. Finansal raporlarda

ayrı bir kalem olarak gösterilmesini gerektirecek kadar önemli olmayan tutarlardan bir kısmı, dipnotlarda açıklanması gerekecek önemde olabilir. Bu durumda söz konusu bilgiler dipnotlarda açıklanır (Akdoğan ve Tenker,2007,s.40).

2.3.3.Muhasebe Bilgilerinin Niteliksel Özellikleri

Muhasebe bilgilerinin niteliksel özellikleri finansal tablolardan elde edilen bilgilerin, yöneticiler, yatırımcılar, kredi verenler ve diğer finansal bilgi kullanıcılarının ihtiyaçlarına yararlı olabilmesi için, sahip olması gereken özellikleri ifade eder. Muhasebe bilgilerinin sahip olması gereken özellikleri; anlaşılabilirlik; ihtiyaca uygun olması, güvenilirlik ve karşılaştırabilirlik olmak üzere dörde ayrılır.

İç ve dış bilgi kullanıcılarına muhasebe bilgisi sağlaması da özellikleri arasında yer almaktadır. Teknoloji, bilgi ve yönetsel yaklaşımlarla muhasebenin bütünleşmesini de sağlamaktadır. Ayrıca işletmenin faaliyetleri, borçları ve finansal varlıklarını da tanımlamaktadır (Akgün ve Kılıç, 2013, s.22).

2.3.3.1.Anlaşılabilirlik

Finansal raporlarda sunulan bilgilerin yöneticilere, yatırımcılara, kredi verenlere ve diğer kullanıcılara yararlı olabilmesi için; bu bilgilerin anlaşılabilir olması gerekir. Bilgiyi kullanan kişilerin, sunulan bilgileri anlayamaması, bilginin yararını ortadan kaldırır (Akdoğan ve Tenker,2007,s.41).

Finansal raporlardan sağlanan bilgiler, iş ve ekonomik faaliyetleri makul derecede anlayabilen ve bilgilerin makul özenle incelemeye istekli olanların kavrayabilecekleri şekilde olmalıdır.

Finansal raporlar ve bu tablolarda sunulan bilgilerin anlaşılabilir olma özelliği bu bilgilerin anlamlı olmasına olanak verir. Anlaşılır olma önemli bir özelliktir. Çünkü, finansal bilgiler yararlı olacaksa kullanıcılar açısından anlaşılabilir olmalıdır.

Ancak, finansal raporların anlaşılabilir oluşunu bu tablonun herkes tarafından kolayca anlaşılacak ölçüde basit olması gerektiği biçiminde anlaşılmalıdır. Mali tablo kullanıcılarının muhasebe terminolojisi ve yöntemleri, işletme hayatı ve ekonomik olaylar hakkında azda olsa bilgi sahibi olduğu varsayımı ile hazırlanır. Aslında, ekonomik olayların basitleştirilerek sunulması, bu olayların anlaşılmasına değil ekonomik gerçeklerin gözden kaçmasına neden olur. Bu nedenle anlaşılır olma özelliği basitlik olarak anlaşılmalıdır.

Kısaca ifade etmek gerekirse, finansal raporların ve bu tablolardaki bilgilerin anlaşılabilir olma özelliği, finansal tablo kullanıcılarının finansal bilgilerin kolaylıkla anlamalarını sağlayacak bir mali bilgi sunuş şeklini gerekli kılar (Akdoğan ve Tenker, 2007, s. 43).

2.3.3.2.İhtiyaca Uygun Olma

Finansal raporlardan elde edilen bilgilerin yararlı olabilmesi için; söz konusu bilgilerin, yöneticilerin, ortakların yatırımcıların, kredi verenlerin ve diğer bilgi kullanıcılarının kararları ile ilişkili olması ve kullanım amacına uygun olmasını ifade eder.

Diğer bir ifade ile finansal tablo kullanıcılarının karar verme ihtiyaçlarını karşılayabilecek nitelikte olmalıdır. İhtiyaca uygun olma, finansal tabloların en önemli özelliklerinden biridir. İhtiyaca uygun olma özelliği; finansal bilgileri değerlendirerek ekonomik kararlar alacak olan kullanıcılara yararlı olabilecek mali raporlama ve değerlendirme yöntemlerinin saptanmasına yardımcı olur. Bu nedenle uyumlu olma özelliği, finansal raporların özel amaçlı değil fakat genel amaçlı olmasını gerekli kılar. Finansal raporlarda kullanıcıların ortak ilgileri belirlenerek, finansal tablolardaki bilgilerle kullanıcılar arasında bir uyum sağlanmalıdır. Diğer bir deyişle finansal raporlar ile kullanıcılar bir bütünü oluşturmalıdırlar. Aksine hareket

finansal raporların amaçlarına ters düşecektir. Nitekim bugün finansal raporların toplumun bir kesimi yerine tümüne hitap etmesi gerekliliği ileri sürülmektedir.

Bilginin faydalı olabilmesi için kullanıcıların karar vermeleri sırasındaki ihtiyaçlarına uygun olması gerekir. Eğer kullanıcıların ekonomik kararlarını geçmişteki, bugünkü ve gelecekteki olayları değerlendirmelerine yardımcı olmak ya da geçmişteki olayları algılamalarını teyit etmek veya düzeltmek suretiyle etkiliyorsa, bilgi, uygunluk kalitesini taşır (www.ufrsturk.com).

2.3.3.3.Geri Besleme ve Tahmin Değeri

Finansal raporlardaki bilgilerin yöneticilerin, yatırımcıların, kredi verenlerin ve diğer kullanıcıların gelecekteki olay veya sonuçları hakkında beklentilerinin oluşturulması, doğrulanması veya değiştirilmesinde yararlı olması için bir tahmin ve geri besleme değerinin olması gerekir. Finansal tablolarda açıklanması gereken bilgiler; hem tahmin etmeye yardımcı olmalı hem de daha önceki tahminlerin doğrulanması veya düzeltilmesine imkân vermelidir. Muhasebe bilgilerinin tahmin değerinin olması, bu bilgilerin bizzat bir tahmin olmasını gerektirmez. Tahmin değeri; kullanıcılara geçmişteki veya şimdiki olayların sonuçlarını doğru olarak tahmin etme olasılığını artırmada yardımcı olan bilginin sahip olduğu bir niteliktir (Akdoğan ve Tenker, 2007, s. 44).

Bilgi kullanıcılarına, gelecekteki gelirin, nakit akışının tahminine olanak veren bilgiler, tahmini değerlerdir. Her ne kadar finansal tablolardaki bilgiler normalde tahmini veriler değiller ise de; bu bilgiler aracılığı ile tahmini verilerin saptanması mümkündür.

2.4. Finansal Tablolarda Yer Alan Bilgilerin Taşınması Gereken Özellikler

Finansal tabloların temel amacı, bir işletme hakkında ekonomik kararlar alınırken yararlı olabilecek bilgiler sunmaktır. Yatırımcılar, kredi verenler, finansal

analistler, ekonomistler, hükümetteki politika belirleyicileri ekonomiyi şekillendiren kararlar alırken finansal tablolar ve diğer muhasebe raporlarına güvenmeleri gerekir. Bu nedenle finansal tablolarda yer alan bilgilerin bazı niteliklere sahip olması hayati önem taşımaktadır.

Yüksek kaliteli finansal raporlamanın sağlanabilmesi için, finansal tablolarda yer alan bilgilerin; ilgililik, zamanlılık, güvenilirlik, kanıtlanabilirlik, doğru temsil, tarafsızlık, karşılaştırılabilirlik ve tutarlılık, önemlilik, yarar-maliyet ve uygulanabilirlik ile şeffaflık özelliklerine sahip olması gereklidir.,

Finansal tablolarda yer alan bilgilerin kalite özelliklerinin amacı, bu bilgileri kullanıcıları için daha kullanışlı (faydalı) hale getirmektedir. Finansal tablolarda yer alan bilgilerin taşınması gereken özellikler aşağıdaki şekilde açıklanabilir(Akdoğan ve Tenker, 2007, s. 47).

2.4.1.Uygunluk

İhtiyaca uygun finansal bilgi, kullanıcılar tarafından verilen kararları etkileme gücüne sahiptir (Aktaş, 2013).

Bu ilke gereği finansal tablolar, kullanıcıların ortak ilgileri göz önünde tutularak hazırlanmalı ve gereksinimleri arasında bir uyum sağlanmalıdır. Uyumlu olma, finansal tabloların genel amaçlı olmasını gerektirir. Burada sözü edilen amaç, işletmeyle ilgili grupların her birinin gereksinimine ayrı ayrı cevap verilmesi olmayıp, mümkün olan en geniş çaptaki kullanım alanının sağlanmasıdır. Kurumsal yönetim ilkelerinden biri olan şeffaflığın hayata geçirilebilmesi için, kurumsal yönetim bu bilgilerin ihtiyaca uygun nitelikte olmasını istemektedir. Finansal raporlamada yer alan bilgilerin, finansal raporlamaya göre de ihtiyaca uyum olması gerekir (Akdoğan ve Tenker, 2007).

2.4.2.Zamanlılık

Bilgi ancak doğru zamanda eksiksiz bir biçimde kullanıcılara ulaştırılırsa değer taşır. Bilginin değerlendirilmesinde zamanlama çok önemlidir. Bilginin gecikerek kullanıcılara ulaşması halinde bilgi ne kadar açık ve anlaşılır olsun istenilen yararı sağlamayacaktır. Yatırımcılar ve kredi verenler yatırım kararları alırken; mevcut finansal tablolarda yer alan tarihi bilgilerin, zamanlı ve ilgili bilgiler sağlayamayacağı tartışılmaktadır. Finansal bilgilerin zamanlılık özelliğini geliştirmek için online, gerçek zamanlı, elektronik finansal raporlar önerilmektedir. İnternet-Tabanlı Finansal Raporlar (XBRL), zamanlılık özelliğini arttırabilmek için kullanılmaktadır.

2.4.3.Güvenilirlik

Finansal raporlarda yer alan bilgiler her şeyden önce güvenilir olmalı ki, güvenilir olabilmesi için, olayı doğru temsil etmelidir. Aynı zamanda güvenilirlik özelliğinin gereği olarak bu bilgilerin tarafsız, kanıtlanabilir, yeterli, karşılaştırılabilirlik özelliklerine sahip olması gereklidir. Bilgiler maddi hata ve önyargıdan uzak olduğu zaman güvenilir kabul edilir ve bilgi kullanıcıları tarafından dürüst bir şekilde gerçekleri yansıtıyor olarak algılanır. Güvenirlik değerlemesi yapılırken, öngörülebilirlik ve bütünlük özellikleri de dikkate alınmalıdır.

Faydalı olması için bilginin güvenilir de olması gerekir. Bilgi önemli hatalar içermiyorsa, önyargılı değilse ve belli bir konuyu makul bir şekilde açıklamış olduğu kabul edildiği ya da açıklamış olduğu beklendiği için kullanıcılar tarafından bu bilgiye dayanılacaksa bilginin güvenilirlik özelliği vardır. Bilgi uygun olabilir fakat içerik olarak güvenilir olmayabilir ya da anlaşıldığı şekliyle yanıltıcı olabilir. Örneğin, işletme aleyhine açılan bir zarar tazmini davasında davanın dayanağının geçerliliği ve tazminat talebi rakamı konusunda anlaşmazlık varsa, işletmenin

bilançosunda tazminat talebinin tamamına karşılık ayırması uygun değildir, durumun ve rakamların finansal tablolara ilişkin notlarda açıklanması daha doğrudur (www.ufrsturk.com).

2.4.4.Kanıtlanabilirlik

Aynı ölçme ve raporlama yöntemlerini kullanan ve birbirinden bağımsız tarafların aynı sonuçlara ulaşabilmesidir. Muhasebe bilgilerinin güvenilir olabilmesi için, açıklamayı amaçladığı veya makul bir şekilde açıklanmış olduğunun beklendiği işlemleri doğru olarak yansıtması gereklidir.

2.4.5.Tarafsızlık

Finansal tablolarda yer alan bilgilerin seçimi ve sunumu açısından, bilgi kullanıcılarının karar vermelerini ve kanaat sahibi olmalarını etkileyerek, önceden belirlenmiş, istenen sonuçlara ve algılamalara ulaşmalarını sağlamak için hazırlanmış olursa bu tür mali tablolarda yer alan bilgiler tarafsız olmayacakları için güvenilir olamaz. Finansal tablolarda yer alan bilgilerin herhangi bir kişi veya grubun çıkarlarını korumak amacıyla değil tarafsız olarak hazırlanması gerekir.

2.4.6.Karşılaştırılabilirlik ve Tutarlılık

Finansal bilgi kullanıcıları, bir ekonomik birimin finansal durumu ve performansının zaman içinde nasıl bir eğilim gösterdiğini anlayabilmek için, finansal tablolarını karşılaştırabilmelidir. Farklı şirketler aynı muhasebe ilkelerini uyguladıkları zaman karşılaştırılabilirlik gerçekleşebilir. Tutarlılık ise aynı şirketlerin yıllar itibariyle aynı muhasebe ilke ve metotlarını kullanması ile gerçekleşebilir. Bir şirketin tutarlılık özelliğine uygun finansal raporlama yapabilmesi için her yıl aynı muhasebe ilke ve metotlarını uygulaması gereklidir, bununla birlikte uygulanan muhasebe metotlarında değişiklik olduysa, finansal tablo dipnotlarında açıklanmalıdır.

Kullanıcıların bir işletmenin belli bir zaman içerisinde finansal durumundaki ve faaliyetlerindeki değişimleri takip edebilmeleri için işletmenin finansal tablolarını karşılaştırma imkânları olmalıdır. Böylece, benzer işlemlerin ve diğer olayların finansal etkilerinin hem bu işletmede hem de diğer işletmelerde nasıl ölçümlendiği ve gösterildiği zaman içerisinde, istikrarlı bir şekilde takip edilebilir (www.ufrsturk.com).

2.4.7.Önemlilik

Önemlilik kavramı bir hesap veya mali bir olayın nispi ağırlık ve değerinin mali tablolara dayanarak yapılacak değerlemeleri veya alınacak kararları etkileyebilecek düzeyde olmasını ifade eder.

İşletmeyi etkileyen veya etkileyecek olan bazı olayların mali tablolarda yer almaması durumunda analiz sonucunu kullanacak olanlar yanıltılmış olur (Aktifonline.net, 2014).

Finansal tablo kullanıcıları, kararlarını etkileyecek bilgilerle ilgilenirler. Bu nedenle bilgilerin, kullanıcıları etkileyecek derecede önemli ve anlamlı olması gerekmektedir. Önemlilik göreceli bir kavramdır. Ancak bu kavramı daha somut bir biçimde ifade etmek gerekirse; içinde bulunulan koşullarda genel bilgi düzeyindeki bir kişinin yargısı, bu bilginin verilmemesi veya yanlış verilmesinden dolayı değişiyorsa o bilgi önemlidir. Önemlilik özelliği taşıyan bilgilerin mutlaka finansal tablolarda yer alması gereklidir. Borçluluk oranlarını daha düşük gösterebilmek için, şirketler faaliyet veya hizmet kiralaması yoluna giderek bilanço dışı finansman sağlayabilmektedirler (Akdoğan, 2008, s. 60).

Bu tür bilgiler işletmeye kredi sağlayacak olan bilgi kullanıcıları için önemli olduğundan, bilanço dip notlarında detaylı ödeme planları şeklinde gösterilmelidir.

2.4.8.Şeffaflık

Mevcut koşullar altında piyasa katılımcılarının tamamının aynı bilgilere ulaşmasına imkân tanıyacak bir ortamın oluşturulması şeffaflık olarak tanımlanabilir. Şeffaflığın sağlanabilmesi için, piyasa katılımcılarının ekonomik kararlarını etkileyebilecek tüm bilgilerin tam açıklama kavramı kapsamında mali tablolar ve eklerinde yer alması gereklidir.

2.4.9.Anlaşılabilirlik

Finansal tablolarda yer alan bilgilerin finansal tablo kullanıcıları tarafından hâlihazırda anlaşılır olması esastır. Bilgilerin nitelikli olarak tanımlanabilmesi için, öncelikle bilginin kullanıcıları için açık ve anlam ifade ediyor olması gerekmektedir. Açıklayıcı gücü olmayan bilginin kullanıcılar için bir fayda sağlamayacağı ortadadır.

2.5. Finansal Raporlama ve Kurumsal Yönetim

Kurumsal yönetim, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri ve denetim standartları başta olmak üzere yönetim alanında kabul edilen standartların şirketler tarafından uygulanmasını teşvik ederek finansal raporlamanın kalitesini artırılmasına katkı sağlamaktadır. Bu durum, bilgi kullanıcılarının finansal raporlamaya olan güvenini artıracaktır.

İyi kurumsal yönetim, iyi finansal raporlamaya bağlıdır. Yönetim kurulu ve yatırımcılar doğru kararlar alabilmek için, doğru bilgiye ihtiyaç duyarlar yöneticiler ve yatırımcılar kendileri ile ilgili doğru bilgiler talep ettikleri zaman, iyi kurumsal yönetim finansal raporlamayı geliştirir. Kurumsal yönetim başarısızlıkları durumunda, iyi raporlama ve kurumsal yönetim için gerekli olan bilgilerin çok az bir kısmı raporlanacak bunun sonucunda piyasa etkinliği düşecek, hisse senedi fiyat dalgalanmaları artacak ve muhasebe skandalları ortaya çıkmaya devam edecektir. Bu skandallar da finansal raporlara olan güveni zayıflatacaktır.

Üstünlük etkisi yaklaşımı; aile şirketlerinin fırsatçı bir şekilde şirket gelirlerini manipüle ederek, düşük kaliteli gelir raporlama yolunu seçerek diğer dışarıdaki hissedarların zenginliklerini sömürdüklerini öngörmesi; yetersiz kurumsal yönetim ortaya çıkarabilecektir. Sıraya koyma etkisi yaklaşımı ise, aile şirketlerinin; saygınlıklarını korumak, işletmenin gelecek nesillere aktarılmasını sağlamak için; yüksek kaliteli gelir raporlama yolunu seçeceğini öngörmektedir. Açık iletişim ve anlaşılır finansal tablolara sahip olan, daha şeffaf şirketlerin değerlendirilmesi, işletme dışındaki yatırımcılar açısından daha kolay yapılabilir. Böylece, yöneticilerin ve hissedarların görüşlerinin alındığı, piyasa ile anlaşılır ve güvenilir iletişim kurmuş olan bir şirketin büyük ölçüde yüksek kaliteli kurumsal yönetime sahip olduğu düşünülür. Bu durum etkin kurumsal yönetim yapılarının oluşturulması ve uygulanması, kaliteli finansal raporlama yapılması sonucunu doğuracak, dolayısı ile finansal raporlamanın güvenilirlik algılaması da olumlu yönde gelişecektir (Arı, 2008, s. 49).

İşletme yöneticileri yönetim kurullarına başkanlık yaparak gündem ve yeni yönetim kurulu üyelerinin belirlenmesinde etkin olmamalı, bütün bu faaliyetler şirket dışından gelen bağımsız yöneticiler tarafından yerine getirilmelidir. Yönetim kurulu üyeliklerini yürüttükleri şirketin hisse senetlerine sahip olmaları yasaklanmalıdır. Yönetim kurulu üye ve başkanlarının belirlenmesinde etkin rol alan şirket yöneticileri, finansal raporlama skandallarının ortaya çıkmasına uygun bir ortam oluşturmak açısından katkı sağlamışlardır.

Sonuç olarak finansal raporlama kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanması açısından iyi bir araç olarak kullanılabilir. Önceki bölümde bahsedilen kurumsal yönetim ilkelerinden hesap verebilirlik ilkesinin hayata geçirilebilmesi için belli dönemlerde şirket faaliyetleri hakkında kamuoyunun aydınlatılması gerekir ki bu

finansal raporlama ile sağlanabilir. Yine şeffaflık ilkesi gereği şirketin performans ve strateji beklentilerinin paydaşları ile paylaşılması finansal raporlama araçları ile sağlanabilmelidir. Kurum içi ve kurum dışı çıkar çatışmalarının dengelenmesi için ve azınlık haklarının korunabilmesi için de ilgili grupların doğru bir şekilde bilgilendirilmesi gerekir ki bu da yine finansal raporlama ile sağlanabilmektedir. Bu açıdan finansal raporlama bilgi asimetrisinin ortadan kaldırılmasına katkıda bulunarak, kaynakların etkin kullanılmasına hizmet edebilecektir. Finansal raporlamada yer alan bilgiler şirket içerisinde çeşitli süreçlerden geçerek gelmektedir. Bu süreçlerin de sağlıklı olması gerekir ki bu durum şirketlerin kurumsal yönetim ilkelerini benimsemiş ve kurumsal yönetim sistemini oluşturmuş olmalarına bağlıdır (Arı,2008,s.49-50).

2.5.1. Hileli Finansal Raporlamanın Engellenmesinde Kurumsal Yönetimin Rol ve Sorumlulukları

Globalleşen iş dünyası, ekonomik koşullardaki dengesizlikler, krizler, rekabet koşulları, teknolojik gelişmeler ve çıkar gruplarının artan beklentileri günümüz sermaye piyasalarının her zamankinden daha çok yatırımcıya güven verecek şekilde organize olmasını gerektirmektedir. Böyle bir amaca ulaşabilmek için, sermaye şirketlerinin ilgili ihtiyaç duyduğu güvenilir bilgiyi zamanında sunması gerekmekte, aynı zamanda bu bilginin çıkar gruplarının işine yarayacak nitelikte olması bir zorunluluk göstermektedir. İşte bu noktada söz konusu nitelikteki bilginin ilgili taraflara sağlıklı bir şekilde akışını sağlayacak uygun bir yapının oluşturulması gereği ortaya çıkmaktadır.

Son dönemlerde dünya kamuoyunu yansıyan büyük ölçekli muhasebe skandalları, söz konusu yapının acilen en etkin bir şekilde oluşturulması gereğini vurgular niteliktedir. Ancak çoğu zaman ABD’de olduğu gibi, hükümetler ile medya

kuruluşlarının muhasebe skandallarındaki sorumluluğu sadece muhasebe ve denetim olgusu çerçevesinde değerlendirme yanlışlığına düştükleri de görülebilmektedir. Hâlbuki bu sorun; kurumsal yönetim unsurları veya katılımcıları arasındaki ilişkinin ve bütünlüğünün keşfedilmesi yoluyla kurulacak etkin bir kurumsal yapının oluşturulması yoluyla çözülebilir. İşletmelerde bu yapı; bilgi akışının sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesini sağlayan unsurların uyumlu bir bütünlük oluşturması halinde kurulabilir. Bu unsurlar; muhasebe, denetim ve iyi bir şekilde geliştirilmiş kurumsal yönetimidir. Muhasebe ve denetimi, daha geniş bir sistem olan kurumsal yönetimin unsurları olarak da görmek mümkündür. Bu nedenle bilgi akışında meydana gelen aksaklıkları sadece şirket başarısızlığına, muhasebe hilelerine veya dış denetim firmalarına başvurarak sorunu çözüme kavuşturmak mümkün olmayacaktır. Bu olaylarda öncelikle kurumsal yönetim yapısının zayıflığı göz önünde tutulmalı, bahsedilen unsurlar arasındaki uyumun sağlanıp sağlanmadığı sorgulanmalıdır. Söz konusu zayıflıkların giderilmesi ve muhasebe ve denetim faaliyetlerinin kalitesinin artırılması halinde, sermaye piyasalarının etkinliğinin artacağı düşünülmektedir.

Kurumsal yönetim bağlamında yapılacak değerlendirmelerde; yönetim kurulu, denetim komitesi, tepe yönetimi, iç ve dış denetçiler ve hükümet organları gibi kurumsal yönetim sistemine ilişkin unsurları da konu bağlamında ele almak gerekir.

Öyle ki kurumsal yönetimi, bu yapıyı oluşturan katılımcıların oluşturduğu bir etkileşim olarak görmek mümkündür. Bu etkileşim yönetim fonksiyonu (yönetim), gözetim fonksiyonu (Yönetim Kurulu ve Denetim Komitesi), denetim fonksiyonu (iç ve dış denetçiler), izleme fonksiyonu (SPK, ilgili mevzuat gibi) ve kullanıcı fonksiyonu (yatırımcı, kredi verenler ve diğer pay sahipleri) arasında gerçekleşmektedir. Bu yapıyı iç ve dış katılımcılar olarak da sınıflamak mümkündür.

Yönetim kurulu, denetim komitesi, yönetim ve iç denetçiler yapının iç mekanizmasını oluşturur. Dış Denetçiler, düzenlemeler, standart koyucu organlar ve işletme tablolarını kullanan tüm piyasa katılımcıları sistemin dış mekanizmasını meydana getirir.

2.5.1.1.Kurumsal Yönetimin Rol ve Sorumluluğu

İyi bir kurumsal yönetim mekanizması için işletme performansını yükseltmek gerekir. Bunu gerçekleştirebilmek için hem bazı öncelikli şirket katılımcıları arasındaki ilişkiler hem de hesap verilebilirlik olgusu geliştirilmelidir. Bu durum yönetimin yönetim kuruluna, yönetim kurulunun ise pay sahiplerine karşı sorumlu tutulmasını gerektirmektedir. Yönetim kurulunun izleme görevinin temel unsuru; yönetimin şirketin yasal zorunlulukları ile ahlaki değerleri arasında bir uyum sağlama amacı doğrultusunda gayret göstermesine bağlıdır. Bu tarz bir izleme sorumluluğu; kaliteli muhasebe politikaları, iç kontroller, bağımsız ve objektif dış denetçilerin varlığıyla yerine getirilebilir. Bunların amacı; hilelerin engellenmesi, finansal risklerin değerlendirilmesi; önemli bilgilerin (finansal ve/veya finansal olmayan) yüksek kalitede ve zamanında yönetim kuruluna, sermaye piyasalarına ve pay sahiplerine iletilmesini sağlamaktır. Kurumsal yönetimin izleme sorumluluğunu ilişkin olarak üç sonuca ulaştığı söylenebilir

Kaliteli bir finansal raporlamaya; yönetim kurulu, denetim komitesi, yönetim, iç ve dış denetçiler arasında açık ve samimi bir iletişime ek olarak, bunlar arasında yakın bir çalışma ortamının oluşturulması yoluyla ulaşılabilir. Kurumsal yönetim mekanizmasının güçlendirilmesi sayesinde halka açık şirketlerin finansal raporlama sürecindeki gözetleme ve inceleme faaliyetleri Hileli Finansal Raporlama (HFR) olaylarını azaltacaktır. Finansal raporların doğruluğu, kalitesi ve şeffaflığı

yatırımcıların sermaye piyasasına olan güvenini artırırken, HFR olayları bu güveni azaltmaktadır.

Görüldüğü gibi kurumsal yönetim, işletmelerin etkinliği ve verimliliği, kazançların ve istihdamın artırılması ve doğru ve kaliteli finansal raporların sunulmasındaki rolü sayesinde sermaye piyasasının etkinliğinin geliştirilmesinde önemli bir rol üstlenmektedir.

2.5.1.2.Kurumsal Yönetimin Etkinliği Bağlamında Ele Alınan Bazı Faktörler

Kurumsal yönetim mekanizmasında HFR'lerin engellenmesi bağlamında iki faktörün üzerinde durmak gerekmektedir. Birincisi; işletme sahipleri arasında güçlü kurumsal yatırımcıların bulunmasıdır. İşletme sahipliği açısından kurumsal yatırımcıları ikiye ayırmak mümkündür. Buna göre; yatırım, bireysel emeklilik ve emeklilik sandığı gibi fonları uzun dönemli kurumsal yatırımcı; özel fonlar ve yatırım bankası gibi fonları kısa dönemli kurumsal yatırımcı olarak kabul etmek gerekir. Kurumsal yatırımcılar, işletme CEO'sunu muhasebe standartlarının da içinde bulunduğu kanun, düzenleme ve kurallara uyma yönünde teşvik eden bir faktördür. Kurumsal yönetim sistemindeki güçlü etkilerinden dolayı, kurumsal yatırımcıların kaliteli finansal raporlar üretilmesine olumlu anlamda katkıda bulunduğu söylenebilir.

İkincisi; menkul kıymet borsalarına kayıtlı olan şirketlerin hisse senetlerinin değerleri üzerinde finansal analistlerin yaptığı etkilerdir. Finansal analistler, hisse senetleri üzerinde bazı öneri ve değerlendirmelerde bulunarak sermaye piyasası katılımcılarını etkilemekte ve bu şekilde hisse senetleri fiyatları üzerinde etkide bulunabilmektedir. Bu durumdan faydalanmak isteyen bazı şirket yöneticileri, bazı analistleri kendi tarafına çekebilmek için piyasaya açıklanmamış bilgileri söz konusu

analistlerin kullanımına sunabilmektedir. Analistler bir taraftan şirket içerisinde bilgi almaya çalışırken, diğer taraftan bunun karşılığında daha olumlu rapor yayınlama yönünde gittikçe büyüyen bir baskıyla karşılaşmaktadır. Bazı durumlarda şirket yönetimi ile analistlerin çıkar çatışmasının taraflarını oluşturmaları da mümkündür. Bunun nedeni; analistlerin şirketin kazançlarının kalitesi, miktarı ve büyümeyle ilgili bilgi edinmek isterken, yöneticilerin sadece şirketle ilgili olumlu bilgileri duyurma eğiliminde olmasıdır.

2.5.1.3.HFR'nin Engellenmesinde Kurumsal Yönetimin Rolü

HFR'nin önlenmesinde daha çok dış denetçilerin rolü olduğuna ilişkin geleneksel bir algılamanın olduğu söylenebilir. Nitekim muhasebe skandallarının kamuoyunda yoğun olarak gündemi işgal ettiği ilk zamanlarda, yapılan yorumların büyük bir çoğunluğu sorumluluğu büyük ölçüde dış denetim firmalarına yüklemiştir. Son dönemlerde konuyla ilgili bilinç seviyesinin de artışıyla birlikte HFR'nin engellenmesine ilişkin dikkat ve vurgunun bir bütün olarak kurumsal yönetim mekanizmasına yöneldiği söylenebilir. Artık güvenilir, doğru ve kaliteli finansal raporların kurumsal yönetim mekanizmasını oluşturan katılımcıların uyumlu ve etkili bir bütünlük oluşturması yoluyla oluşturulabileceği fikri kabul görmüş, bu konuya ilişkin sorumluluk, kurumsal yönetim mekanizmasına havale edilmiştir.

Bu bağlamda HFR'nin engellenmesi ve yatırımcıların korunmasına yönelik olarak işletmelerde benimsenmesi gereken ilkeleri birkaç başlık altında toplamak mümkündür.

1.Üst Kademenin HFR'ye Karşı Almış Olduğu Tavrın, Davranışlar ve İletişim Kanalları Yoluyla İşletmeye Yansıtılması: HFR'nin önlenmesi ve tespit edilmesinde belki de dikkate alınması gereken en önemli faktörlerden biri; üst kademe yönetimin konuya ilişkin tavrının açıkça ortaya konmasıdır. Bu tavrın açıkça

ortaya konabilmesi için üst kademe yönetimin takındığı tavrın davranışlar ve işletme içi iletişim kanalları yoluyla işletmenin tüm çalışanlarına yansıtılması gerekir.

Yönetimin ahlaki değerlere ve mevcut kurallara uyulmasına ilişkin kararlılığı, bu hassasiyetin işletmenin önemli bir kültür ögesi haline gelmesine katkı sağlayacaktır.

Bu durumun işletme personeline beklenen bir davranışın nasıl olacağına ilişkin bir model oluşturacağı açıktır.

2. Yönetim Kurulunun Bağımsızlığı, Kalitesi ve Adanmışlığı: HFR'nin engellenmesi ve etkin bir kurumsal yönetim yapısının oluşturulması; yönetim kurulu üyelerinin gayreti, bilgisi, finansal konulardaki derinliği ve bağımsızlığı gibi faktörlerle yakından ilişkilidir. Bu nedenle üyelerin üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmede istekli olması, gerekli olan zaman ve enerjiyi harcama yönündeki adanmışlığının güçlü olması gereklidir.

3. Hile Riskinin Öncelikli Olarak Değerlendirilmesi: Genel anlamda hilenin, dar anlamda özellikle de HFR'nin tespiti ve önlenmesi, kurumsal yönetim mekanizmasının öncelikli temel konularından birisi olmalıdır. Hile riskinin açık bir şekilde ve doğrudan değerlendirilmesine yönelik çabalar; yönetim kurulundan denetim komitesine, tepe yönetiminden denetçilere kadar tüm katılımcıların ortak ve öncelikli uğraş alanlarından birisi haline gelmelidir.

4. Etkili Bir İletişim Süreci: Başarılı bir kurumsal yönetim mekanizmasının gereklerinden birisi de, uygulamanın katılımcıları arasında etkili ve çift yönlü bir iletişimin var olmasıdır. Özellikle yönetim kurulu, denetim komitesi, yönetim, denetçiler ve diğer personel arasında kurumsal sürekliliği sağlanmış açık bir iletişimin sağlanması halinde, HFR'nin gerçekleşme ihtimalinin önemli derecede azalacağı söylenebilir.

5.İşletmeye Yönelik Uygun Davranışı Kurallarının Oluşturulması: Bu kurallar, işletmelerde ahlâklı ve hukuka uygun davranışı teşvik edecek ve istenmeyen davranışları engelleyecek bir ortamın oluşmasına katkı sağlayacaktır. Uygun davranış kurallarının oluşturulması; ahlaki politika ve prosedürlerin oluşturulması yoluyla istenmeyen davranış ve faaliyetlerin işletme personeline net olarak iletilebilmesini sağlamaktadır.

2.5.2. Kurumsal Yönetimin Finansal Raporların Güvenilirliğinin Artırılmasındaki Rolü

Kurumsal yönetim uyum faaliyetleri ile ilgili tüm çalışmaların temel amacı hisse senedi piyasasında “yatırımcılara güven telkin etmektir”. Küçük yatırımcıların, yatırımlarının büyük hissedarlar veya yöneticiler tarafından sömürüleceği algılamasına sahip olamayacağı şartların sağlanması ile sermaye piyasasına fon kaynak arzı artacak, şirketlerin sermaye maliyetleri düşecek, kaynak temininde süreklilik sağlanmış olacaktır. Finansal tablo hilelerinin ortadan kaldırılması geleneksel olarak bağımsız denetçilerin rollerine bağlanmasına karşın son yıllarda finansal raporların kalitesi, doğruluğu ve güvenilirliğinin sağlanması tüm kurumsal yönetim sorumluluğuna bağlanmaya başlanmıştır. Çünkü finansal raporlama süreci şirketin bütün birimlerinden etkilenmektedir. Doğal olarak finansal raporların gerçekleri yansıtıp yansıtmaması açısından sorumluluk finansal raporlama sürecini etkileyen bütün birimlerin oluşturduğu yapı olması gerekir ki, bu da şirketin kurumsal yönetim yapısıdır.

Kurumsal yönetim yatırımcıların güvenini artırmanın yanında ekonomik etkinlik ve verimliliğin artırılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Üst yönetim takımı, yönetim kurulu, ortaklar ve diğer paydaşlar arasındaki ilişkiler seti ile ilgili olan kurumsal yönetim, işletme hedeflerinin belirlenmesi ve bu hedeflere ulaşılması

açısından çok önemli rol üstlenmektedir. Etkin kurumsal yönetim altında hissedarların değerlerini artırmak için, üst yönetim takımı yönetim kuruluna, yönetim kurulu da hissedarlara hesap verebilir nitelikte yapılandırılmalıdır. Kurumsal yönetim, kredi verenler ve yatırımcıların şirketteki sermaye yatırımlarıyla ilgili değerlemesi yaparak, haklarını korumalıdır.

Finansal tabloların kalite, doğruluk, şeffaflık ve güvenilirliğin sağlanabilmesi için kurumsal yönetim sorumluluğunun yerleştirilmesi gereklidir. Kurumsal yönetimde, finansal raporların doğruluğunu, kalitesini, şeffaflığını, güvenilirliğini artırıp; iş kontrol yapısının yeterlilik ve etkinliğinin sürekli gözetimini sağlayıp denetim fonksiyonlarının kalitesini artırarak, şirket ile ilgili tarafların çıkarlarının korunmasını sağlamaktadır.

İyi kurumsal yönetim uygulamalarının finansal raporlama dolayısı ile finansal tabloların güvenilirlik algılamalarını olumlu yönde geliştirebileceği yaklaşımı bu çalışmalar ile de doğrulanmış olmaktadır. Bu nedenle Türkiye de dâhil dünya çapındaki gelişmiş ve gelişmekte olan sermaye piyasalarına sahip ülkelerin çoğunda “kurumsal yönetim indeksleri” oluşturulmuştur. Burada kurumsal yönetim ilkeleri ile ilgili olarak şirketlerden istenen “uygula, uygulamıyorsan açıkla” ilkesine uymalarının sağlanmasıdır.

Bağımsız denetçilerin şirket yöneticilerini, özellikle üst yöneticileri şirketle ilgili en önemli kişiler olarak düşünebilme olasılığında kaynaklanan tehlikenin anlaşılması kurumsal yönetim alanında çok önemli gelişmelerin olmasını sağlamıştır. Bu durum, özellikle denetim komitesinin değişen gözetim rolü ile birlikte yönetimde yer almayan kişilerden oluşması gerekliliği için geçerlidir. Kamu Üst Gözetim Kurulu (PCOB) güvenilir finansal raporlar üretebilmesi için, şirket yönetim kurullarının öncelikli olarak hissedarlara karşı hesap verebilme sorumluluklarının

farkına varmaları, bağımsız denetçilerin müşteri ve muhatap olarak şirket yönetim kurullarını görmeleri ve bağımsız denetçinin şirket finansal raporlarının kalitesi konusunda dürüst bir iletişim geliştirmesi gereklilikleri vurgulanmıştır(Arı 2008,ss. 51-52).

2.5.3.Finansal Raporların Güvenirliliğinin Artırılmasında Kurumsal Yönetim Mekanizmalarının Kullanılması

Yöneticilerin yetkilerini kısıtlayarak hissedar servetlerinin yöneticilere transfer edilmesini engelleyen yönetim kurulu, ücret komitesi, denetim komitesi, ileri derecede kamuyu aydınlatma, ortaklık yoğunlaşması gibi şirket içi ve şirketi düşmanca satın almaya yönelik tehditler, başarısız yöneticilerin iş bulmasını engelleyecek yönetsel iş gücü piyasası ile hissedar haklarını tanımlayan, koruyan yasal düzenlemeler gibi şirket dışı kurumsal yönetim mekanizmalarının mevcut olduğu düşünülmektedir.

Kurumsal yönetim şirket yönetimindeki tüm birimlerin rollerini belirler ve bunlar arasında bir denge ve kontrol mekanizması sunar. Yönetim fonksiyonlarını üst yönetim takımı; gözetim fonksiyonlarını yönetim kurulu ve denetim komitesi; denetim fonksiyonlarını iç denetçiler ve dış denetçiler; izleme fonksiyonlarını sermaye piyasası kurulları, standart koruyucular ve diğer düzenleyici kurullar; bilgi kulanı fonksiyonlarını, yatırımcılar, kredi verenler ve diğer paydaşların yerine getirdiği yapı, kurumsal yönetim olarak ele alınmalıdır. Kurumsal yönetimin unsurları olarak da ele alınabilecek olan kurumsal yönetim mekanizmalarının finansal raporların güvenirliliğinin arttırılması açısından hangi fonksiyonları yerine getireceği aşağıda incelenecektir (Arı 2008, s. 52).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KURUMSAL YÖNETİM VE KURUMSAL YÖNETİMİN İŞLETMELERİN FİNANSAL RAPORLARININ KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ: KAYSERİ'DE FAALİYET GÖSTEREN BÜYÜK ÖLÇEKLİ İŞLETMELER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Kurumsal yönetim başlıklı ilk bölümde kurumsal yönetim, kurumsal yönetim ilkeleri, kurumsal yönetimin özellikleri ve amacı, kurumsal yönetimin ortaya çıkışı kavramlarından bahsedilmiştir. İkinci bölümde ise finansal raporlama, özellikleri ve ilkeleri ayrıntılı olarak incelenmiştir. Çalışmanın son kısmını oluşturan bu bölümde ise kurumsal yönetimin işletmenin finansal raporları kalitesi üzerine olan etkisini irdelemek için yapılan araştırmanın bulgularına yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Amacı

Sanayi devrimi sonrası işletmelerin yaptıkları işlerin sadece kendilerini değil aynı zamanda çevresini, çalışanlarını, müşterilerini ve diğer paydaş gruplarını etkilemesinden dolayı işletme literatüründe yer alan ve son yıllarda yaşanan ekonomik krizler ve şirket skandalları sonrası önemi artan “Kurumsal Yönetim” kavramı günümüzde tüm işletmelerde bir ihtiyaç haline gelmiştir. 1999 yılında “OECD Prensipleri” olarak uluslararası bir anlam kazanan bu prensipler, 2003 yılında Türkiye Sermaye Piyasasına uygun şekilde “SPK Kurumsal Yönetim Prensipleri” adı altında yayınlanmış ve tüm anonim şirketlerin bu prensiplere uyması tavsiye edilmiştir.

Günümüzde ülkemizde birçok orta ve büyük ölçekli işletmelerin aile yönetiminden uzaklaşıp kurumsal yönetimin ilkelerini ön plana çıkararak işletme

yönetimini yürütmeye çalıştıklarını görmek mümkündür. Kurumsal yönetimin hesap verebilirlik, eşitlik, şeffaflık, sosyal sorumluluk ve müşteri odaklılık olmak üzere bu beş ana ilkenin işletmenin bütün fonksiyonları üzerinde etkisi görülmektedir.

Kurumsal Yönetim ilkelerinin işletmeler tarafından bütün organları üzerinde uygulanmasının sonucunda işletmeye sağlayacağı faydalar şüphesiz tartışılmazdır.

Bu ilkelerin tam anlamıyla uygulanması halinde işletme şeffaf, hesap verebilir, dürüst ve kaliteli yönetim anlayışıyla uluslararası standartlarını sağlamış herkes tarafından özellikle yabancı firmalar tarafından tercih edilen duruma gelecektir.

Bu bağlamda Kayseri’de faaliyet gösteren büyük ölçekli sanayi işletmelerinin kurumsal yönetim ve kurumsal yönetim uygulamalarının finansal raporların kalitesi üzerine etkileri ile ilgili farkındalık düzeyleri ve etkileyip etkilemediği konusundaki görüşleri tez çalışmasının konusunu oluşturmaktadır.

3.2. Araştırmanın Kapsamı

SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri’ne uygun olarak hazırlanan araştırma soruları Kayseri’de faaliyet gösteren 64 farklı büyük ölçekli işletmeler üzerine uygulanmıştır.

Özellikle Kayseri Organize Sanayi Bölgesi’nde faaliyet gösteren büyük ölçekli işletmelerde çalışanlarla iletişime geçilerek anket çalışanların kendilerine bizzat ulaştırılmıştır. Araştırmanın amacı ve yöntemi kendilerine açıklanarak araştırma sorularını cevaplamaları istenmiştir. Sorular genellikle işletmenin idari kısmında çalışan personele yönelik olduğu için anketlerin tamamı eksiksiz bir şekilde tam olarak işletmelerin yönetim kurulu başkanı, yönetim kurulu başkan yardımcısı, yönetim kurulu üyesi, genel müdür, genel müdür yardımcısı, departman müdürü ve diğer departman çalışanları tarafından cevaplanmıştır.

3.3. Araştırmanın Kısıtları

Bu araştırma İç Anadolu Bölgesinde yer alan Kayseri ilinde faaliyet gösteren büyük ölçekli işletmelere uygulanmıştır. Anketler Kayseri’de faaliyet gösteren 150 büyük ölçekli işletmeler tesadüfi yöntemle seçilmiş 69 işletmeden yanıt alınmıştır.

3.4. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümü kurumsal yönetimin ilkeleriyle ilgili 59 ifade, ikinci bölümü kurumsal yönetimin işletmenin finansal raporlarının kalitesi üzerindeki etkisini ölçmek üzere hazırlanmış olan 10 ifadeden oluşmaktadır. Bu ifadeler oluşturulurken Türkiye’de İşletmelerde Kurumsal Yönetim Bilincinin Ölçülmesine İlişkin Batı Akdeniz Bölgesi’nde Bir Araştırma konulu yüksek lisans tez çalışmasından, SPK’ nın 2004 yılında yapmış olduğu bir uygulamanın sonuçlarından ve financial reporting quality and idiosyncratic return volatility adlı makaleden yararlanılmıştır.

Üçüncü bölüm ise demografik özellikleri öğrenmeye yönelik ifadelerden oluşmaktadır. Anketin ilk iki bölümündeki sorular Likert Ölçek tipine uygun olarak hazırlanmış olup 1’den 5’e kadar “kesinlikle katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “ne katılıyorum”, “ne katılmıyorum”, “katılıyorum”, “kesinlikle katılıyorum” şeklinde ölçeklendirilmiştir. Üçüncü bölüm ise çoktan seçmeli seçeneklerden oluşan sekiz ifadeden oluşmaktadır.

3.4.1. Araştırma Sonucu Elde Edilen Bulgular

Tablo 3.1. Araştırma Sonucu Elde Edilen Demografik Özellikler

<i>Demografik özellikler</i>		Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	7	10,9
	Erkek	57	89,1
Medeni Durum	Evli	48	75,0
	Bekar	14	21,9
Yaş	21-30 arası	12	18,8
	31-40 arası	30	46,9
	51-60 arası	16	25,0
	61 ve daha fazla	6	9,4
Eğitim	Lise	5	7,8
	Meslek Yüksekokulu	7	10,9
	Fakülte	50	78,1
	Yüksek Lisans/Doktora	2	3,1
İş Deneyimi	1-5 yıl arası	8	12,5
	6-10 yıl arası	19	29,7
	10 yıldan daha fazla	35	54,7
Çalışan Sayısı	10 ve daha az	2	3,1
	11-25 arası	1	1,6
	26-50 arası	4	6,3
	51 ve daha fazla	56	85,9
Kurumdaki Pozisyon	Yönetim Kurulu Başkanı	1	1,6
	Yönetim Kurulu Murahhas Üyesi	5	7,8
	Yönetim Kurulu Üyesi	1	1,6
	Genel Müdür	1	1,6
	Genel Müdür Yardımcısı	6	9,4
	Departman Müdürü	34	53,1
	Diğer	14	21,9

Yukarıdaki tablo3.1’de araştırma sonucu elde edilen demografik özelliklere ilişkin frekans dağılımları verilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre çalışmaya toplam

64 işletmeden yanıt alınmıştır. Araştırmaya yanıt verenlerin %10,9 kadın iken, %89,1 erkektir. Tablo'ya göre araştırmaya katılanların medeni durumlarına baktığımızda %75 evli iken 21,9 bekadır. Yine tablodaki sonuçlara bakarak çalışmaya katılanların yaş dağılımına baktığımızda %18,8 21-30 yaş arası, % 46,9 31-40 yaş arası, %25,0 51-60 yaş arası, %9,4' ünü de 61 ve üzeri yaş grubu oluşturmaktadır. Tabloya göre eğitim durumlarına baktığımızda %7,8 ini lise mezunları, %10,9 unu meslek yüksekokulları, %78,1 ini fakülte mezunları oluştururken % 3,1 ini ise yüksek lisans ve doktora mezunları oluşturmaktadır. Çalışmaya katılanların iş deneyimlerine baktığımızda ise; %12,5 ini 1-5 yıl arasında çalışanlar, %29,7 sini 6-10 yıl arasında çalışanlar, %54,7 sini ise 10 yıldan daha fazla çalışanların oluşturduğunu görüyoruz. Araştırmaya katılan işletmelerin çalışan sayısına baktığımızda ise; %3,1 ini çalışan sayısı 10 ve daha az çalışanı olan, %1,6 sını 11-25 arası çalışanı olan, % 6,3 ünü 26-50 arası çalışanı olan ve 85,9unu da 51 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler oluşturmaktadır. Anket çalışmasına katılanların kurum içerisindeki pozisyonlarına baktığımızda % 1,6 sını yönetim kurulu başkanı, %7,8 ini yönetim kurulu murahhas üyesi, % 1,6 sını yönetim kurulu üyesi, % 1,6 sını genel müdür, % 9, 4 ünü genel müdür yardımcısı, % 53, 1 ini departman müdürü ve geri kalan % 21, 9 unu da kurumda diğer pozisyona sahip olanlar oluşturmaktadır.

3.4.2. Araştırmaya İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi

Araştırmaya katılanların araştırmada sorulan önermelere verdikleri cevaplar kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, ne katılıyorum ne katılmıyorum, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum şeklinde değerlendirilmiştir. Önermelerin standart sapmaları hesaplanmış, ortalama sorulara verilen cevaplara göre soruların öncelik sıraları bulunmuştur.

Tablo 3.2.Kurumsal Yönetim İlkelerinin Önem Düzeylerine İlişkin Ortalama ve Standart Sapmalar

İşletmelerde Kurumsal Yönetim İlkelerinin Önem Düzeyleri		
Hesap Verebilirlik	Ortalama	Standart Sapma
Genel Kurul Toplantıları ile ilgili olarak pay sahiplerinin hazırlık yapmaları sağlanmaktadır.	3,7031	,77007
Paydaşların şirket yönetimine katılımını destekleyici mekanizmalar uygulanmaktadır.	3,7500	,64242
Pay sahiplerimiz paylarını kolaylıkla transfer edebilmekte ya da devredebilmektedir.	3,3906	1,07817
Paydaşlar haklarının korunmasıyla ilgili şirket politikaları ve prosedürleri hakkında yeterli şekilde bilgilendirilmektedir.	3,8906	,91056
Kurum içinde karar alma sistemini düzenleyen yazılı politikalar mevcuttur.	3,5625	1,06719
Yönetim kurullarında oylama sistemini düzenleyen yazılı politikalar mevcuttur.	3,4844	1,03881
Toplantılarda alınan kararların hepsi yazılı olarak kayıt altına alınmaktadır.	3,8750	1,06160
Yönetim kurulu tarafından hazırlanan ve kurumun kendi faaliyetlerini kapsayan resmi bir kurum bülteni bulunmaktadır.	3,6094	1,00186
Yönetim Kurulu hissedarların denetimlerine açıktır.	3,6563	1,02692
İç kontrol raporları yönetim kurulu üyelerine doğrudan sunulmaktadır.	3,8594	1,02147
Yönetim kurulu karar ve faaliyetlerine ilişkin değerlendirmeler, bir rapor halinde ilgili paydaşlara açıklanır.	3,8281	,84618
Kurumun ödediği tazminat, verdiği ödül ve ücret harcamalarının özet raporları bulunmaktadır.	4,0312	,77600
Yönetim Kurulu üyelerinin bireysel performansı belirli aralıklarla değerlendirilmektedir.	3,5079	,99795
Farklı görevleri yerine getiren üst düzey yöneticinin görevleri ve sorumlulukları ile ilgili olarak ayrıntılı raporlar hazırlanmaktadır.	3,6719	1,00877

Kurum raporlarında, kurumsal yönetim haberlerine ve ilerleme durumuna yer verilmektedir.	3,7813	,96722
Adillik / Eşitlik		
Şirket çalışanlarının görev tanımları ve dağılımları belirlenmiştir.	4,1746	,97616
Şirket çalışanlarının performans ve ödüllendirme kriterleri belirlenmiş ve çalışanlara duyurulmuştur.	4,1562	,82074
Yönetim kuruluna sağlanacak mali hakların tespitinde performansa göre ödüllendirme sistemi uygulanmaktadır.	3,8571	1,07549
Şirket de finansal imkanlar ve ücret gibi konularda çalışanlara yönelik bilgilendirme toplantıları yapılmaktadır.	4,1563	,99553
Toplantılarda tüm paydaşların istek ve ricaları göz önünde bulundurulmakta ve kayıt altına alınmaktadır.	3,9844	,98387
Tüm paydaşların isteklerine yönelik olarak bulunan çözüm önerileri kayıt altına alınmaktadır.	3,7031	1,04926
Yönetim kurulu üyeleri kurum uygulamalarıyla ilgili olarak üst düzey yöneticilerle direkt iletişime geçebilmektedir.	3,8281	,93528
Kurum üst düzey yöneticileri farklı cinsiyet ve eğitim düzeylerine sahip kişilerden oluşmaktadır.	3,5556	1,02827
Kurum, tüm çalışanlar için düzenli ve sistematik bir eğitim programları sürdürmektedir.	3,5397	1,02902
Şirket de yönetim kurulu üyelerinin oy hakları eşittir.	3,4355	1,18212
Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık		
Katılımcı bir yönetim anlayışının yansıması olarak çalışanlar, ilgili konularda (ücret, kariyer, eğitim vs.) bilgilendirilirler.	3,9063	,83035
Şirket sahip olduğu etik ilkeleri doğrultusunda sosyal sorumluluklarına karşı duyarlı bir politika izlemektedir.	3,8125	,95743
İş tanımları, performans ve ödüllendirme kriterleri belirlenerek çalışanlara duyurulmaktadır.	3,8906	,79915
Kurum dışı teftiş kuruluşlarından gelen denetçiler kurumla ilgili bilgilere sahiptirler.	3,6250	,98400

Paydaşlara, kurum faaliyetleri ile ilgili dönemsel raporlar ulaştırılmaktadırlar.	3,7344	,91274
Paydaşlar ve kamuoyu için kurum ile ilgili açıklayıcı bilgileri içeren bir web sitesi bulunmaktadır.	3,3906	1,24234
Paydaşlara ve çalışanlara kurumun büyüme ve gelişme stratejileri ile faaliyet raporları açıklanmaktadır.	3,8125	,87060
Kurum uygulamaları ve kararları hakkında tüm paydaşlara modern iletişim yöntemleri (internet, fax, etc...) vasıtasıyla güncel bilgi verilmektedir.	3,5938	1,06486
Yönetim kurulu toplantılarına katılan üyelerin sayısı ve isimleri kamuya açıklanır.	3,2031	1,12940
Kurumla ilgili kararlara internetten ulaşılabilir.	2,7500	1,14087
Dönem başında ya da sonunda, stratejik amaçlar ve dönemsel sonuçlar ile ilgili sayısal araştırmalar ve değerlendirmeler kamuoyuna açıklanır.	2,8095	1,20292
Dönemsel, detaylı bilgiler (örneğin; kurum bilançosu, kar/zarar durumu, nakit akımları, dönemsel bilançolardaki değişimler, departmanlardaki durumlar vb..) yönetim kurulu üyelerine veya ilgili pozisyonlardaki personele ulaştırılmaktadır.	3,6875	,94070
Yönetim Kurulu üyelerinin şirketle ilgili her türlü bilgiye zamanında ulaşmaları sağlanır.	4,0937	,95483
Genel Kurul Toplantısının gündeminden pay sahipleri haberdar edilmektedir.	4,1406	,81391
Sosyal Sorumluluk		
Şirketimizde pay sahipliği haklarının kullanılmasında mevzuata ve esas sözleşmeye uyulmaktadır.	3,9062	,79120
Pay sahiplerinin Genel Kurul'da şirketin sermaye ve yönetim yapısı ile ilgili kararlara katılımı sağlanır.	4,0469	,65295
Yönetim Kurulu üyelerimiz, yönetiminde bulunduğu diğer şirketlerle iş ilişkisine giremezler.	3,2813	1,06113
Yönetim kurulunun görev ve sorumluluklarını yerine getirmesinde komitelerden yararlanılmaktadır.	3,3438	1,01134

İşletmemizde yerleşik kurallara ve prosedürlere ait yazılı bir el kitapçığı bulunmaktadır.	3,2500	1,16837
Şirket de terfiler, çalışanların işi görme becerilerine göre yapılmaktadır.	4,0156	1,03114
Yönetim kurulu üyelerinin atanma şartlarını ve niteliksel özelliklerini belirten ayrıntılı bir yönetmelik mevcuttur.	3,4063	1,01916
Genel müdür ve üst düzey personelin görev ve sorumluluklarını detaylı olarak açıklayan bir iş tanımı mevcuttur.	3,7500	1,19523
Farklı görevleri yerine getiren üst düzey personeller, yönetim kurulu üyeleri tarafından atanmaktadır.	3,9844	,86359
Yönetim kurulu üyeleri belirli dönemler (3 yıllık gibi) için seçilmektedir.	2,9375	1,34371
Teftiş sorumlusu yönetim kurulu toplantılarına katılmaktadır.	3,0938	1,07966
Yönetim kurulu, üst düzey yöneticiler katılmasa da bir yıl içerisinde bir araya gelebilmektedir.	3,7969	,94490
Yönetim kurulunun, kurumsal yönetim ilkelerine uyarlanmış özel görevleri bulunmaktadır.	3,6875	,92367
Yönetim kurulu üyeleri arasında finansal bilgi açısından iyi yetişmiş personel bulunmaktadır.	3,7969	1,02632
Yönetim kurulu ve üst düzey yöneticiler finansal konularda kendilerini geliştirmek için özel eğitimlere tabi tutulurlar.	3,5625	1,03701
Üst düzey yöneticilerin ve yönetim kurulu üyelerinin, eğitim amaçlı programlara katılım oranları yüksektir.	3,8125	1,00593
Müşteri Odaklılık		
İşletme müşteri görüşleri, önerileri ve memnuniyeti konusunda yazılı bir politikaya sahiptir.	3,8906	,83793
İşletme müşteri ihtiyaç ve şikâyetleri sistematik olarak değerlendirilmektedir.	3,9375	,75330
Paydaşlara (çıkar gruplarına) kurum faaliyetleri ile ilgili dönemsel özetler ulaştırılmaktadır.	3,7937	,95307
Yönetim kurulunda paydaş veya çalışan temsilcilerinin bulunması beklenen bir durumdur.	3,7969	1,04167

1:“Kesinlikle Katılmıyorum”, 2:“Katılmıyorum”, 3:“Ne Katılıyorum Ne Katılıyorum”

4:“Katılıyorum”, 5:” Kesinlikle Katılıyorum”.

Tablo3.3. Kurumsal yönetimin İşletmelerin Finansal Raporlarının Kalitesi Üzerine Etkisi İle İlgili Önem Düzeylerinin Ölçülmesi

Kurumsal Yönetimin İşletmelerin Finansal Raporlarının Kalitesi Üzerine Etkisinin Ölçülmesi		
Kurumsal yönetimin şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri finansal raporların kalitesini artırmaktadır.	4,1875	,92367
Kurumsal yönetimin etkinliği hileli finansal raporlama riskini azaltmaktadır.	4,1719	,95210
Güvenilir finansal raporların hazırlanmasında kurumsal yönetim ilkeleri önemli ölçüde etkilidir.	4,0156	1,01563
Finansal bilgilerdeki karmaşıklıkları önlemede genel kurul üyeleri yetersizdir.	3,1250	1,11981
Yönetimin bilgi düzeyinin eksikliği, denetimin etkinliğini ya da kaliteli finansal raporlar hazırlanmasını güçleştirecektir.	4,0952	,97904
Kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanması işletmenin maliyetlerini artırır.	2,4844	1,27232
Şirketin yönetim fonksiyonu açısından kurumsal etik kurallar oluşturulması finansal tabloların güvenilirlik algılamasını etkiler.	3,8219	,84148
Kurumsal yönetim gereğince şirketlerin iç denetim sistemleri finansal raporlama standartlarının uygulanması için yeterlidir.	3,1875	1,13913
Kurumsal yönetim ilkeleri gereğince hazırlanan uyum raporu pay sahiplerini etkin bir şekilde bilgilendirir.	3,8906	1,07078
Kurumsal yönetim ilkeleri gereğince hazırlanan uyum raporu şirketin hesapları konusunda üst yönetimin hesap verebilmesine katkı sağlar.	4,0156	1,24074

1:“Kesinlikle Katılmıyorum”, 2:“Katılmıyorum”, 3:“Ne Katılıyorum Ne Katılıyorum” 4:“Katılıyorum”, 5:” Kesinlikle Katılıyorum”.

Önermelere verilen cevapların ortalamalarına baktığımızda hesap verilebilirlik ilkesinde ilk sırayı 4,0312 ortalama ile; kurumun ödediği tazminat, verdiği ödül ve ücret harcamalarının özet raporları bulunmaktadır önermesi alırken son sırayı ise; 3,3906 ortalama ile Pay sahiplerimiz paylarını kolaylıkla transfer edebilmekte ya da devredebilmektedir önermesi almaktadır. Adillik/ Eşitlik ilkesine baktığımızda ise ilk sırayı 4,1746 ortalama ile Şirket çalışanlarının görev tanımları ve dağılımları belirlenmiştir önermesi alırken, son sırayı ise 3,4355 ile Şirket de yönetim kurulu üyelerinin oy hakları eşittir önermesi almaktadır. Kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesinde ise 4,1406 ortalama ile ilk sırayı;genel Kurul Toplantısının gündeminden pay sahipleri haberdar edilmektedir önermesi alırken, 2,7500 ortalama ile son sırayı Kurumla ilgili kararlara internetten ulaşılabilir önermesi almaktadır. Sosyal sorumluluk ilkesinde ise 4,0469 ortalama ile Pay sahiplerinin Genel Kurul'da şirketin sermaye ve yönetim yapısı ile ilgili kararlara katılımı sağlanır önermesi ilk sırayı alırken, son sırayı 2,9375 ortalama ile Yönetim kurulu üyeleri belirli dönemler (3 yıllık gibi)için seçilmektedir önermesi almaktadır. Son ilke olan müşteri odaklılık ilkesine baktığımızda ise ilk sırayı 3,9375 ortalama ile İşletme müşteri ihtiyaç ve şikâyetleri sistematik olarak değerlendirilmektedir önermesi alırken son sırayı 3,7917 ortalama ile Paydaşlara (çıkarcı gruplarına) kurum faaliyetleri ile ilgili dönemsel özetler ulaştırılmaktadır önermesi almaktadır. Kurumsal Yönetimin İşletmenin Finansal Raporlarının Kalitesi Üzerindeki Etkisinin Ölçülmesi bölümündeki ortalamalara baktığımız zaman ilk sırayı4,1875 ortalama ile Kurumsal yönetimin şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri finansal raporların kalitesini artırmaktadır önermesi alırken son sırayı 2,4844 ortalama ile Kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanması işletmenin maliyetlerini artırır önermesi almaktadır.

Araştırmanın hipotezleri;

H₁:“*Kurumsal yönetim ölçeği* alt boyutları *Finansal raporları* pozitif yönde etkilemektedir.

• H_{1a}:“*Kurumsal yönetim ölçeği* alt boyutlarından *Hesap verilebilirlik* *Finansal raporları* pozitif yönde etkilemektedir.

• H_{1b}:“*Kurumsal yönetim ölçeği* alt boyutlarından *Adillik-eşitlik* *Finansal raporları* pozitif yönde etkilemektedir.

• H_{1c}:“*Kurumsal yönetim ölçeği* alt boyutlarından *Kamuyu aydınlatma-şeffaflık* *Finansal raporları* pozitif yönde etkilemektedir.

• H_{1d}:“*Kurumsal yönetim ölçeği* alt boyutlarından *Sosyal Sorumluluk finansal raporları* pozitif yönde etkilemektedir.

• H_{1e}:“*Kurumsal yönetim ölçeği* alt boyutlarından *Müşteri Odaklılık finansal raporlar*’ı pozitif yönde etkilemektedir.

3.5. Veri Analizinde Kullanılan İstatistiksel Teknikler

Araştırmada toplanan anket cevapları SPSS for Windows 20.0 (IBM) programı kullanılarak analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Analiz yöntemleri olarak; Korelasyon ve Regresyon analizleri kullanılmıştır. Demografik özellikler ise grafik halinde sunulmuştur.

3.5.1. Korelasyon Analizi

Korelasyon analizi aralık ve rasyo seviyesinde ölçülmüş iki değişken arasındaki ilişkinin veya bağımlılığın şiddetini belirlemeye yönelik bir analiz tekniğidir. Korelasyon analizinde ölçülmeye çalışılan ilişki, değişkenler arasındaki ilişkinin doğrusal olan kısmı ile ilgilidir.

Korelasyon katsayısı olan r -1 ile +1 değerleri arasındadır. Korelasyon katsayısı 0(sıfır)’dan +1(aynı yönde) ve -1(ters yönde)’e doğru kuvvetleşir. Katsayı

sıfıra ne kadar yakınsa o kadar zayıftır. Korelasyon katsayısının yorumunda aşağıdaki tablo kullanılabilir.

Tablo 3.4. Korelasyon Değerleri İçin Bir Sınıflama (Kalaycı, 2006, s.116)

Korelasyon (r)	Yorumu
0,90-1 Arası	Çok Yüksek
0,70- 0,89Arası	Yüksek
0,50- 0,69Arası	Orta
0,26- 0,49Arası	Zayıf
0,0- 0,25Arası	Çok zayıf

3.5.2. Ölçeklerin Güvenilirlik ve İç Tutarlılık Ölçütü Değerleri

Bir araştırmada kullanılan ölçeğin geçerlilik ve güvenilirliği araştırma sonuçları açısından önemlidir. Bir ölçek kullanılmadan önce güvenilirlik ve geçerlilik açısından sınanmalıdır. Bir ölçeğin güvenilirliği o ölçeğin farklı zamanlarda aynı örnekleme uygulandığı durumda aynı sonuçları verme derecesini göstermektedir. Bu anlamda güvenilirlik, bir değişkeni ölçmek için sorulan soruların ne derecede bilinçli olarak cevaplandırıldığı bir göstergesidir (Özdoğan ve Tüzün, 2007, s.644). Bu araştırmada, Güvenilirlik analizi yapılırken Cronbach's Alpha modeli kullanılacaktır. Cronbach's Alpha sorular arası korelasyona bağlı uyum değeridir. Cronbach's Alpha değeri faktör altındaki soruların Toplamdaki güvenilirlik seviyesini göstermektedir. Cronbach's Alpha değerinin 0,70 ve üstü olduğu durumlarda ölçeğin güvenilir olduğu kabul edilir. Ancak, ifade sayısı az olduğunda bu sınır 0,60 değeri ve üstü olarak kabul edilebilir.

Tablo 3.5. Cronbach's Alpha Değerleri İçin Bir Sınıflama (Kalaycı, 2006, s.405)

Cronbach's Alpha	Yorumu
0,80-1.00 Arası	Yüksek
0,60-0,80 Arası	Oldukça güvenilir
0,40-0,60 Arası	Güvenilirlik düşük
0,40 dan aşağısı	Güvenilir değil

Bir ölçeğin geçerliliği ise o ölçeğin ölçmek istediği değişkeni ne derece ölçtüğüne ilişkindir. Geçerlilik testinin güvenilirlik testinde olduğu gibi dayandığı belli bir katsayı yoktur. Bu nedenle geçerlilik testi kuramsal analizlerle yapılmaktadır.

Tablo 3.6. Kurumsal İletişim Ölçeği ve Finansal Raporlara Etki Ölçeği güvenilirlik değerleri tablosu

Ölçek	\bar{x}	Ss	Madde Sayısı	Cronbach's
Hesap Verebilirlik	3,737	,49061	15	,817
Adillik-Eşitlik	3,838	,61627	10	,809
Kamuyu Aydınlatma-Şeffaflık	3,602	,57283	14	,846
Sosyal Sorumluluk	3,604	,53069	16	,818
Müşteri Odaklılık	3,865	,76177	4	,870
<i>Kurumsal İletişim Total</i>	3,771	,46169	59	,940
Finansal raporlar	3,719	,58333	10	,742

Kurumsal Yönetim Ölçeği'nde toplamda 59 maddeden güvenilirlik katsayısı 0,940 bulunmuştur. Bu katsayı *Kurumsal Yönetim Ölçeği* güvenilirlik seviyesinin “yüksek güvenilirlik” düzeyinde olduğunu göstermektedir.

- Kurumsal Yönetim Ölçeği alt boyutlarından *Hesap Verilebilirlik* boyutunda 15 maddeden hesaplanan güvenilirlik katsayısı, 817 ‘dir. *Hesap Verilebilirlik* boyutunun güvenilirlik seviyesi “yüksek güvenilirlik” düzeyindedir.
- Kurumsal Yönetim Ölçeği alt boyutlarından *Adillik-Eşitlik* boyutunda 10 maddeden hesaplanan güvenilirlik katsayısı, 809 bulunmuştur. *Adillik-Eşitlik* boyutunun güvenilirlik seviyesi “yüksek güvenilirlik” düzeyindedir.
- Kurumsal Yönetim Ölçeği alt boyutlarından *Kamuyu Aydınlatma-Şeffaflık* boyutunda 14 maddeden hesaplanan güvenilirlik katsayısı 846 bulunmuştur. *Kamuyu Aydınlatma-Şeffaflık* boyutunun güvenilirlik seviyesi “yüksek güvenilirlik” düzeyinde olduğu anlaşılmıştır.

- Kurumsal Yönetim Ölçeği alt boyutlarından *Sosyal sorumluluk* boyutunda 16 maddeden hesaplanan güvenilirlik katsayısı 818 bulunmuştur. *Sosyal sorumluluk* boyutunun güvenilirlik seviyesi “yüksek güvenilirlik” düzeyindedir.

- Kurumsal Yönetim Ölçeği alt boyutlarından *Müşteri odaklılık* boyutunda 4 maddeden hesaplanan güvenilirlik katsayısı 0,870 bulunmuştur. *Sosyal sorumluluk* boyutunun güvenilirlik s düzeyi “yüksek güvenilirlik” seviyesinde olduğu anlaşılmıştır.

Finansal Raporlara Etki Ölçeği’inde toplamda 10 maddeden güvenilirlik katsayısı 0,742 bulunmuştur. Bu katsayı Finansal Raporlara Etki Ölçeği güvenilirlik seviyesinin oldukça önemli düzeyde olduğunu göstermektedir.

3.6. Korelasyon analizi

Tablo 3.7. Kurumsal iletişim faktörleri ile Finansal raporlar arasında korelasyon analizi

	Değişkenler	1	2	3	4	5	6
1	Hesap Verilebilirlik	1					
2	Adillik-Eşitlik	,521**	1				
3	Kamuyu Aydınlatma-	,634**	,689**	1			
4	Sosyal Sorumluluk	,679**	,618**	,627**	1		
5	Müşteri Odaklılık	,595**	,465**	,639**	,566**	1	
6	Finansal Raporlar	,554**	,351**	,460**	,326**	,441**	1

* $p < 0,05$

Pearson Korelasyon analizine göre Kurumsal yönetim faktörlerinin finansal raporlar üzerindeki olası etkileri incelenmiştir. Tablodan da izleneceği üzere Kurumsal iletişim faktörlerinin her biri ile Finansal raporlar pozitif yönde ilişkilidir.

Buna göre;

- *Hesap Verebilirlik* ile finansal raporlar arasında pozitif yönde (,554) anlamlı ilişki vardır. *Hesap Verebilirlik* puanı attırıldığında finansal raporlar puanının artacağı görünmektedir.

• *Adillik-Eşitlik* ile finansal raporlar arasında pozitif yönde (,351) anlamlı ilişki vardır. *Adillik-Eşitlik* puanı attırıldığında finansal raporlar puanının artacağı düşünülebilir.

• *Kamuyu Aydınlatma-Şeffaflık* ile finansal raporlar arasında pozitif yönde (,460) anlamlı ilişki vardır. *Kamuyu Aydınlatma-Şeffaflık* puanı attırıldığında finansal raporlar puanının artacağı açıktır.

• *Sosyal Sorumluluk* ile finansal raporlar arasında pozitif yönde (,326) anlamlı ilişki vardır. *Sosyal Sorumluluk* puanı attırıldığında finansal raporlar puanının artacağı anlaşılmaktadır.

• *Müşteri Odaklılık* ile finansal raporlar arasında pozitif yönde (,441) anlamlı ilişki vardır. *Müşteri Odaklılık* puanı attırıldığında finansal raporlar puanının artacağı anlaşılmaktadır.

3.7.Regresyon Analizi: Kurumsal İletişim Faktörlerinin Finansal Raporlara etkisinin Regresyon analizi ile modellenmesi

3.7.1. Hesap Verebilirlik faktörünün finansal raporlar'a etkisinin modellenmesi

Bağımlı değişken (etkilenen değişken) :Finansal Raporlar

Bağımsız değişkenler(etkileyen değişken) :Hesap verebilirlik

Tablo 3.8.Finansal Raporların Hesap Verebilirlik Üzerine Etkisinin Regresyon Katsayıları Tablosu

Bağımsız Değişkenler	Regresyon katsayısı B	Std. Hata	Standartlaştırılmış B	T	p
R. Sabiti	1,259	,478		2,635	,011
Hesap Verebilirlik	,658	,127	,554	5,191	,000*

$R^2=,306$ * $p < 0,05$

Determinasyon Katsayısı R^2 (0,306) olduğundan modelde finansal raporlar değişkeninin bağımsız değişken olan *Hesap Verebilirlik* tarafından yaklaşık % 31'inin açıklandığı görülmektedir. Bu modelde olasılık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlıdır.

Regresyon katsayısının (,658) olduğu göz önüne alınırsa *Hesap verebilirlik* değişkeninin Finansal Raporlar değişkenini aynı doğrultuda etkilediği anlaşılır. *Hesap Verebilirlik*+1 birim arttırıldığında Finansal Raporlar değerinin,658 artacağı açıktır.

3.7.2. Adillik-Eşitlik Faktörünün Finansal Raporlar'a Etkisinin

Modellenmesi

Bağımlı değişken (etkilenen değişken) :Finansal Raporlar

Bağımsız değişkenler(etkileyen değişken) :Adillik-Eşitlik

Tablo 3.9.Finansal Raporların Adillik-Eşitlik Üzerine Etkisinin Regresyon Katsayıları Tablosu

Bağımsız Değişkenler	Regresyon katsayısı B	Std. Hata	Standartlaştırılmış B	t	P
R. Sabiti	2,375	,472		5,033	,000
Adillik-Eşitlik	,348	,121	,351	2,878	,006*

$R^2=,123$ * $p < 0,05$

Determinasyon Katsayısı R^2 (0,123) olduğundan modelde Finansal Raporlar değişkeninin bağımsız değişken olan *Adillik-Eşitlik* tarafından yaklaşık % 12s'inin açıklandığı anlaşılmaktadır. Bu modelde olasılık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlıdır.

Regresyon katsayısının (,348) olduğu göz önüne alınırsa *Adillik-eşitlik* değişkeninin finansal raporlar değişkenini aynı yönde etkilediği anlaşılır. Adillik-eşitlik+1 birim arttırıldığında finansal raporlar değerinin,348 artacağı görülmektedir.

3.7.3.Kamuyu Aydınlatma-Şeffaflık Faktörünün Finansal Raporlar’a

Etkisinin Modellenmesi

Bağımlı değişken (etkilenen değişken) :Finansal raporlar

Bağımsız değişkenler(etkileyen değişken) :Kamuyu aydınlatma-şeffaflık

Tablo 3.10.Finansal Raporların Kamuyu Aydınlatma-Şeffaflık Üzerine Etkisinin Regresyon Katsayıları Tablosu

Bağımsız Değişkenler	Regresyon katsayısı B	Std. Hata	Standartlaştırılmış B	t	p
R. Sabiti	1,926	,453		4,256	,000
Kamuyu Aydınlatma-Şeffaflık	,495	,123	,460	4,010	,000*

$$R^2=,211 * p < 0,05$$

Determinasyon Katsayısı R^2 (0,211) olduğundan modelde finansal raporlar değişkeninin bağımsız değişken olan *Kamuyu Aydınlatma-Şeffaflık* tarafından yaklaşık % 21’inin açıklandığı görülmektedir.. Bu modelde olasılık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlıdır.

Regresyon katsayısının (,495) olduğu düşünülürse *Kamuyu Aydınlatma-Şeffaflık* değişkeninin finansal raporlar değişkenini aynı yönde etkilediği anlaşılır. *Kamuyu Aydınlatma-Şeffaflık*+1 birim arttırıldığında finansal raporlar değerinin,495 birim artacağı söylenebilir.

3.7.4.Sosyal Sorumluk Faktörünün Finansal Raporlar’a Etkisinin

Modellenmesi

Bağımlı değişken (etkilenen değişken) :Finansal raporlar

Bağımsız değişkenler(etkileyen değişken) :Sosyal sorumluk

Tablo 3.11.Finansal Raporların Sosyal Sorumluluk Üzerine Etkisinin Katsayıları Tablosu

Bağımsız Değişkenler	Regresyon katsayısı B	Std. Hata	Standartlaştırılmış B	T	P
R. Sabiti	2,402	,495		4,856	,000
Sosyal Sorumluluk	,364	,135	,326	2,689	,009*

$R^2=,106$ * $p < 0,05$

Determinasyon Katsayısı R^2 (0,211) olduğundan modelde finansal raporlar değişkeninin bağımsız değişken olan *Sosyal Sorumluluk* tarafından yaklaşık % 10,7'sinin açıklandığı görülmektedir. Bu modelde olasılık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlıdır.

Regresyon katsayısının (,364) olduğu dikkate alındığında *Sosyal Sorumluluk* değişkeninin finansal raporlar değişkenini pozitif yönde etkilediği anlaşılır. *Sosyal Sorumluluk*+1 birim arttırıldığında finansal raporlar değerinin,364 birim artacağı açıktır.

3.7.5. Müşteri Odaklılık Faktörünün Finansal Raporlara Etkisinin

Modellenmesi

Bağımlı değişken (etkilenen değişken) :Finansal raporlar

Bağımsız değişkenler(etkileyen değişken) :Müşteri odaklılık

Tablo 3.12.Finansal Raporların Müşteri Odaklılık Üzerine Etkisinin Regresyon Katsayıları Tablosu

Bağımsız Değişkenler	Regresyon katsayısı B	Std. Hata	Standartlaştırılmış B	T	p
R. Sabiti	2,415	,347		6,967	,000
Müşteri Odaklılık	,337	,088	,441	3,833	,000

$R^2=,194$ * $p < 0,05$

Determinasyon Katsayısı R^2 (0,211) olduğundan modelde Finansal raporlar değişkeninin bağımsız değişken olan *Müşteri Odaklılık* tarafından yaklaşık %

19,5'inin açıklandığı görülmektedir. Bu modelde olasılık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlıdır.

Regresyon katsayısının (,337) olduğu düşünülürse *Müşteri Odaklılık* değişkeninin finansal raporlar değişkenini pozitif yönlü olarak etkilediği anlaşılır. *Müşteri Odaklılık*+1 birim arttırıldığında finansal raporlar değerinin,337 birim artacağı bu modelden anlaşılmaktadır.

3.8. Hipotezlerin değerlendirilmesi

H₁: “*Kurumsal yönetim ölçeği* alt boyutları *finansal raporları* pozitif yönde etkilemektedir. Ana hipotezi yapılan korelasyon ve regresyon analizleri sonucu Kurumsal Yönetim Ölçeği alt boyutlarının tümünde finansal raporlara etki istatistiksel olarak anlamlı bulunduğundan kabul edilmiştir.

• H_{1a}: “*Kurumsal yönetim ölçeği* alt boyutlarından *Hesap Verebilirlik finansal raporları* pozitif yönde etkilemektedir.” hipotezi yapılan korelasyon ve regresyon analizleri sonucu *Hesap Verebilirlik* faktörünün finansal raporlara etkisi (,554) istatistiksel olarak anlamlı bulunduğundan kabul edilmiştir.

• H_{1b}: “*Kurumsal yönetim ölçeği* alt boyutlarından *Adillik-Eşitlik finansal raporları* pozitif yönde etkilemektedir.” hipotezi yapılan korelasyon ve regresyon analizleri sonucu *Adillik-Eşitlik* faktörünün Finansal raporlara etkisi (,351) istatistiksel olarak anlamlı bulunduğundan kabul edilmiştir.

• H_{1c}: “*Kurumsal yönetim ölçeği* alt boyutlarından *Kamuyu Aydınlatma-Şeffaflık finansal raporları* pozitif yönde etkilemektedir.” hipotezi yapılan korelasyon ve regresyon analizleri sonucu *Kamuyu Aydınlatma-Şeffaflık* faktörünün finansal raporlara etkisi (,460) istatistiksel olarak anlamlı bulunduğundan kabul edilmiştir.

• H_{1d}: “*Kurumsal yönetim ölçeği* alt boyutlarından *Sosyal Sorumluluk Finansal raporları* pozitif yönde etkilemektedir.” Hipotezi yapılan korelasyon ve regresyon analizleri sonucu *Sosyal sorumluluk* faktörünün Finansal raporlara etkisi (,326) istatistiksel olarak anlamlı bulunduğundan kabul edilmiştir.

H_{1e}: “*Kurumsal yönetim ölçeği* alt boyutlarından *Müşteri Odaklılık finansal raporları* pozitif yönde etkilemektedir.” hipotezi yapılan korelasyon ve regresyon analizleri sonucu *Müşteri Odaklılık* faktörünün finansal raporlara etkisi (,441) istatistiksel olarak anlamlı bulunduğundan kabul edilmiştir.

Tez çalışmasının araştırma bölümünde, uygulama sorularına verilen yanıtlara, yapılan hipotez test sonuçları ve tablo yorumlarına göre; kurumsal yönetimin işletmelerin her alanındaki faaliyetleri üzerine olan etkisi gibi çalışmanın asıl konusunu oluşturan işletmelerin finansal raporlarının kalitesi üzerine olan etkisinin pozitif yönde olduğu görülmektedir. Ayrıca kurumsal yönetim ilkelerinin hepsi ile finansal raporların kalitesi arasındaki ilişkinin güvenilirlik düzeyinin yüksek olduğu yine yapılan testler sonucu ortaya çıkmıştır.

SONUÇ

Kurumsal yönetim anlayışı, son yıllarda bütün dünyada uygulanan kavramlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Kurumsal yönetim, işletmelerin şeffaflık, adil olma, hesap verebilirlik ve sorumluluk ilkeleri çerçevesinde faaliyet gösterebilmelerini sağlamaya yönelik bir kavramdır. Kurumsal yönetim anlayışı, akademik çevrelerde üzerinde en çok araştırma yapılan bir alanı teşkil etmektedir.

Kurumsal yönetim, işletmelerde üst yönetim, çalışanlar, ortaklar, hissedarlar ve diğer menfaat sahiplerinin çıkarlarını koruyarak gerekli kontrol ve dengeyi sağlar. Kurumsal yönetim bir risk yönetimidir diyebiliriz. Ve bu riski en aza indirip yönlendirmek için elimizdeki en iyi ve önemli güçlerden birisi de finansal raporlardır.

Kurumsal yönetim kavramı işletmenin birçok bölümünde etkin bir biçimde kullanılmaktadır. İşletmelerin özellikle muhasebe bölümünde gün geçtikçe kurumsal yönetim kavramının, bütün ilke ve özelliklerinin önem derecesinin arttığını görmekteyiz.

Çünkü; kurumsal yönetim, iç kontrol yapısının yeterlilik ve etkinliğini sağlamak, bağımsız denetim fonksiyonlarının etkinliğini ve güvenilirliğini desteklemek, finansal raporların kullanımı, kalitesi, şeffaflığı ve güvenilirliğini artırmak gibi fonksiyonları yerine getirerek finansal raporlamanın güvenilirliğini artırmaktadır.

İşte bizde bu noktadan hareketle kurumsal yönetimin işletmenin finansal raporlarının kalitesi üzerine etkisini incelemek üzere kendimize çalışma konusu seçmiş bulunmaktayız.

Yapılan çalışmada birinci bölümde kurumsal yönetim, kurumsal yönetimin ortaya çıkışı, kurumsal yönetimin özellikleri ve amacı, kurumsal yönetim ilkeleri gibi ana başlıklı konular hakkında bilgi verilmeye çalışılmıştır. İkinci bölümde ise finansal raporlama kavramı, özellikleri, unsurları, çeşitleri vb. başlıklı konular hakkında detaylı bilgiler verilmiştir.

Son bölümü oluşturan uygulama bölümünde ise; kurumsal yönetimin işletmenin finansal raporları üzerine olan etki düzeyini ölçmek amacıyla Kayseri’de faaliyet gösteren büyük ölçekli sanayi işletmelerine yönelik bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada kurumsal yönetim ve kurumsal yönetim ilkelerinin işletmenin finansal raporlarının kalitesini hangi yönde yani; pozitif ya da negatif olarak etkileyip etkilemediğini ve önem düzeylerini ölçmek amacıyla çeşitli araştırma soruları hazırlanarak katılımcılara yanıtlanması için sunulmuştur. Katılımcıların verdiği yanıtlara göre bulguların analizleri ve yorumları yapılmıştır. Araştırmanın bulgularına baktığımızda kurumsal yönetim ilkelerinin işletmelerinin finansal raporlarını pozitif yönde etkilediğini görmekteyiz. O zaman buradan hareketle kurumsal yönetim ve kurumsal yönetim ilkeleri ile finansal raporlama arasında pozitif bir ilişki vardır. Yani pozitif yönde etkilemektedir. Araştırmadan elde ettiğimiz sonuçlara göre hipotezleri değerlendirdiğimizde kurumsal yönetim ölçeği alt boyutlarının tümünde finansal raporlara etkisi istatistiksel olarak anlamlı bulunduğundan kabul edilmiştir.

KAYNAKÇA

- Akdoğan, A.(2008) “Aile İşletmelerinin Özellikleri ve Aile İşletmelerinde Kurumsallaşma İhtiyacı”, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, S.16, Kayseri, ss.32-33.
- Akdoğan, N ve Tenker, N. (2007). *Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri*, Ankara.
- Akgün, A ve Kılıç, S. (2013). *Muhasebe Bilgi Sisteminin İşletme Yönetiminin Üzerinde Etkisi*, Sayı:2, Manisa.
- Aktan, C.(2006).*Kurumsal Şirket Yönetimi*. Ankara: SPK.
- Aktaş, R.(2005).Muhasebe Standartları ve Yönetişim, *1. Uluslararası Muhasebe Sempozyumu*, İstanbul, 3-4 Kasım.
- Aktaş, R.(2013). *İlke Temelli Finansal Raporlama Standartları Nasıl Öğretilmeli? TFRS-10 Konsolide Finansal Tablolar Standardı Örneği*, Ocak-Şubat.
- Alacaklıoğlu, H.(2002). “Reel Sektörde İletişim ve TÜSİAD”. *İç Denetim Dergisi*, Temmuz.
- _____. (2009). *Kurumsal Yönetim ve Aile Şirketleri*, 1.Baskı, s.112.
- Arı, M.(2008). Kurumsal Yönetim ve Finansal Raporlamamın Güvenirliliği, *Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*,3, ss.43-68
- Aydın, A.(2010). *Türkiye’de Kurumsal Yönetim Uygulamaları ve Öneriler*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul.
- Aysan, M.(2007).*Kurumsal Yönetim ve Risk*, Boyut Yayıncılık, İstanbul.
- Binici, Ö.(2011). *Kurumsal Yönetim İle Finansal Bilgi Manipülasyonu Arasındaki İlişki: İMKB Metal Eşya, Makine Endeksine Yönelik Bir*

Uygulama (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

- Cansızlar, D.(2003). *Büyümenin Anahtarı Kurumsal Yönetim*, İstanbul.
- Çakıldaş, Ö. (2013). *Kurumsal Yönetim İlkeleri*, Marmara Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi, İstanbul.
- Deloitte. (2006). *Nedir Bu Kurumsal Yönetim*, Deloitte Kurumsal Yönetim Serisi, İstanbul.
- Dinç, E ve Abdioğlu, H.(2009,Haziran). *İşletmelerde Kurumsal Yönetim Anlayışı ve Muhasebe Bilgi Sistemi ilişkisi: İMKB-100 Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Araştırma*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dinler, A. (2009). Kurumsal Yönetim, *Dergisi*,21,157-184. *Paradoks, Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, Sayı: 2, ss. 1-7
- Dönmez, N.(2009). *Aile Şirketlerinde Kurumsallaşma ve Yönetimin Devri: Uşak OSB’de Örnek Uygulama* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Gençoğlu, Ü., Özerhan, Y. Ve Karabınar, S. (2013). “Türkiye Finansal Raporlama Standartları” *Sakarya Üniversitesi*, Şubat
- Gençtürk, M.(2008).“İşletmelerin Finansal Tabloları Kullanım Amacı ve Düzeyini Belirlemeye Yönelik Muhasebe Meslek Mensuplarının Tutumları Üzerine Bir Araştırma”, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*,1,56-72.
- Güçlü, H.(2010).*Kurumsal Yönetim Uyum Derecelendirmesi*. İstanbul: İMKB.

- Gürbüz, O ve Erginçan, Y.(2004). *Kurumsal Yönetim: Türkiye’deki Durumu ve Geliştirilmesine Yönelik Öneriler*. İstanbul: Literatür.
- Gökün, E. (2005) Finansal Tabloların Hazırlanma ve Sunulma Esaslarına İlişkin Kavramsal Çerçeve
- Kalaycı, Ş. (2006) *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Asil Yayın Dağıtım, s.116, Ankara
- Karamustafa, O.(2009). *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(17) 2009/1:100–119.
- Karayel, M. (2006). *Türkiye’de İşletmelerde Kurumsal Yönetim Bilincinin Ölçülmesine İlişkin Batı Akdeniz Üniversitesinde Bir Araştırma*(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta
- Kargın, M ve Aktaş, R. (2011). “Türkiye muhasebe Standartlarına Göre Raporlanmış Nakit Akış Tablosu ve Analizi”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ekim, İstanbul.
- Küçük, E.(2009). *Hileli Finansal Raporlama Engellenmesinde Kurumsal Yönetim ve Dış Denetimin Rolü* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Manisalı, G.(2004). *Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Kurumsal Yönetim Üzerindeki Etkileri*, Ticaret Odası, Ankara.
- Nuriyev, B.(2009). *Uluslararası Finansal Raporlama standartlarının İlk Uygulaması UFRS-1 Kapsamında Finansal raporlama Standartlarına Genel bakış* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- OECD. (1999). *Kurumsal Yönetim İlkeleri*

- Özdemir, L. (2007). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde (KOBİ) Kurumsal Yönetişim Sürecinin Gelişimi: Van İli Örneği, 3. *Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi*, 25-26 Kasım, Eskişehir, s.739-749.
- Özdoğan, F. B. ve Tüzün, İ. K.(2007). “Öğrencilerin Üniversitelerine Duydukları Güven Üzerine Bir Araştırma”. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15 (2), 639-650.
- Pamukçu, F.(2011). “Finansal Raporlama İle Kamu Aydınlatma ve Şeffaflıkta Kurumsal Yönetimin Önemi”, *Muhasebe ve Finans Dergisi*,1,ss. 133-148.
- Poroy, A. ve Arsoy, “Bölümsel Raporlamada Yeni Bir Uygulama: IFRS 8”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı: 38, Nisan 2008, s. 182.
- Rajgopal, S. ve Venkatachalam, M. (2011). “Financial Reporting Quality and İdiosyncratic Return Volatility”
- Sakarya, Ş ve Özmen, H.(2008). “Türkiye’de Kurumsal Yönetim sürecinin Gelişimi ve Balıkesir deki İşletmeler Tarafından Algılamaları Üzerine Bir Araştırma”, *Muhasebe ve Denetime Bakış*,26,ss. 103-126.
- Saygılı, Ş.(2003). *Yeni Büyüme Stratejisi ve Finans Sektörü Sunumu*, ODTÜ, Ankara.
- Saygılı, Ş.(2006). *Kurumsal Şirket Yönetimi*, SPK Yayınları, Ankara, ss. 155-170.
- Shill. (2008). N.C. Accounting For Good Corporate Governance, *JOAAG*, Vol.3, No:1
- Shill. (2013). *Internacional Journal of Humanities and Social Science*, vol.3, 185-189.

- Sönmez, A ve Toksoy, A.(2011, Temmuz). “Kurumsal Yönetim İlkelerinin Türkiye’deki Aile İşletmelerine Uygulana Bilirliği”, *Maliyet Finansman*, 92, 51-90.
- SPK (2004). *Sermaye Piyasası Kurulu, Kurumsal Yönetim Uygulama Anketi Sonuçları*, Kasım.
- SPK. (2005). *Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim İlkeleri*, Şubat.
- SPK. (2014). *Kurumsal Yönetim Anket Sonuçları*, Kasım.
- Şehirli, K.(1999). *Kurumsal Yönetim, Sermaye Piyasası Araştırma Raporu*, sayı:14, Ankara.
- Şehirli, K.(2009) *Kurumsal Yönetim*, Sermaye Piyasası Denetleme Kurulu Denetleme Dairesi, Araştırma Raporu.
- Tokgöz, N ve Öce, S.(2009). “Şirket Sürdürülebilirliği, Geleneksel Yönetim Anlayışının Alternatifi”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 1, ss. 249-275.
- Türkiye İç Denetim Enstitüsü. (1995).
- Yılmaz, B ve Alkan, A.(2009). “Muhasebenin Sosyal Sorumluluk Kavramı Açısından Küçük Ve Orta Ölçekli İşletmelerde, Kurumsal Yönetim Anlayışının Algılanma Biçimi Üzerine Bir Araştırma”, *Selçuk Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 2, ss. 730-738.

İNTERNET KAYNAKLARI

www.borsaistanbul.com, 2010. Erişim Tarihi: 05.04.2013

www.kgk.gov.tr, 2013, Erişim Tarihi: 05.04.2013

www.aktifonline.net, 2014. Erişim Tarihi: 05.04.2013

www.ufrsturk.com Erişim Tarihi: 06.06.2012

EKLER

ANKET FORMU

Sayın Yetkili,

Bu anket, "Kurumsal Yönetim ve Kurumsal Yönetimin İşletmenin Finansal Raporları Kalitesi Üzerindeki Etkisi" başlıklı yüksek lisans tez çalışmasına veri toplamayı amaçlamaktadır. Bilimsel nitelikteki araştırmanın amacına ulaşması özenle vereceğiniz cevaplarla sağlanacaktır. Araştırmaya yapacağınız katkılardan dolayı şimdiden teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Yrd. Doç. Dr. Şükran GÜNGÖR TANÇ
Tez Danışmanı
Nevşehir Üniversitesi
E- mail: sgungor@nevsehir.edu.tr

Tuğba PINAR
Nevşehir Üniversitesi S.B.E.
E-mail: tugbaherdem@hotmail.com
Fax: (352) 327 31 32

A. Kurumsal Yönetim ile İlgili İfadeler

	İşletmelerde Kurumsal Yönetim İlkelerinin Uygulanma Düzeyinin Ölçülmesi	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	Hesap Verebilirlik					
1	Genel Kurul Toplantıları ile ilgili olarak pay sahiplerinin hazırlık yapmaları sağlanmaktadır.					
2	Paydaşların şirket yönetimine katılımını destekleyici mekanizmalar uygulanmaktadır.					
3	Pay sahiplerimiz paylarını kolaylıkla transfer edebilmekte ya da devredebilmektedir.					
4	Paydaşlar haklarının korunmasıyla ilgili şirket politikaları ve prosedürleri hakkında yeterli şekilde bilgilendirilmektedir.					
5	Kurum içinde karar alma sistemini düzenleyen yazılı politikalar mevcuttur.					
6	Yönetim kurullarında oylama sistemini düzenleyen yazılı politikalar mevcuttur.					
7	Toplantılarda alınan kararların hepsi yazılı olarak kayıt altına alınmaktadır.					
8	Yönetim kurulu tarafından hazırlanan ve kurumun kendi faaliyetlerini kapsayan resmi bir kurum bülteni bulunmaktadır.					
9	Yönetim Kurulu hissedarların denetimlerine açıktır.					
10	İç kontrol raporları yönetim kurulu üyelerine doğrudan sunulmaktadır.					
11	Yönetim kurulu karar ve faaliyetlerine ilişkin değerlendirmeler, bir rapor halinde ilgili paydaşlara açıklanır.					
12	Kurumun ödediği tazminat, verdiği ödül ve ücret harcamalarının özet raporları bulunmaktadır.					
13	Yönetim Kurulu üyelerinin bireysel performansı belirli aralıklarla değerlendirilmektedir.					
14	Farklı görevleri yerine getiren üst düzey yöneticinin görevleri ve sorumlulukları ile ilgili olarak ayrıntılı raporlar hazırlanmaktadır.					
15	Kurum raporlarında, kurumsal yönetim haberlerine ve ilerleme durumuna yer verilmektedir.					

Adillik/Eşitlik						
1	Şirket çalışanlarının görev tanımları ve dağılımları belirlenmiştir.					
2	Şirket çalışanlarının performans ve ödüllendirme kriterleri belirlenmiş ve çalışanlara duyurulmuştur.					
3	Yönetim kuruluna sağlanacak mali hakların tespitinde performansa göre ödüllendirme sistemi uygulanmaktadır.					
4	Şirket de finansal imkanlar ve ücret gibi konularda çalışanlara yönelik bilgilendirme toplantıları yapılmaktadır.					
5	Toplantılarda tüm paydaşların istek ve ricaları göz önünde bulundurulmakta ve kayıt altına alınmaktadır.					
6	Tüm paydaşların isteklerine yönelik olarak bulunan çözüm önerileri kayıt altına alınmaktadır.					
7	Yönetim kurulu üyeleri kurum uygulamalarıyla ilgili olarak üst düzey yöneticilerle direkt iletişime geçebilmektedir.					
8	Kurum üst düzey yöneticileri farklı cinsiyet ve eğitim düzeylerine sahip kişilerden oluşmaktadır.					
9	Kurum, tüm çalışanlar için düzenli ve sistematik bir eğitim programları sürdürmektedir.					
10	Şirket de yönetim kurulu üyelerinin oy hakları eşittir.					
Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık						
1	Katılımcı bir yönetim anlayışının yansıması olarak çalışanlar, ilgili konularda (ücret, kariyer, eğitim vs.) bilgilendirilirler.					
2	Şirket sahip olduğu etik ilkeleri doğrultusunda sosyal sorumluluklarına karşı duyarlı bir politika izlemektedir.					
3	İş tanımları, performans ve ödüllendirme kriterleri belirlenerek çalışanlara duyurulmaktadır.					
4	Kurum dışı teftiş kuruluşlarından gelen denetçiler kurumla ilgili bilgilere sahiptirler.					
5	Paydaşlara, kurum faaliyetleri ile ilgili dönemsel raporlar ulaştırılmaktadır.					
6	Paydaşlar ve kamuoyu için kurum ile ilgili açıklayıcı bilgileri içeren bir web sitesi bulunmaktadır.					
7	Paydaşlara ve çalışanlara kurumun büyüme ve gelişme stratejileri ile faaliyet raporları açıklanmaktadır.					
8	Kurum uygulamaları ve kararları hakkında tüm paydaşlara modern iletişim yöntemleri (internet, fax, etc...) vasıtasıyla güncel bilgi verilmektedir.					
9	Yönetim kurulu toplantılarına katılan üyelerin sayısı ve isimleri kamuya açıklanır.					
10	Kurumla ilgili kararlara internette ulaşılabilir.					
11	Dönem başında ya da sonunda, stratejik amaçlar ve dönemsel sonuçlar ile ilgili sayısal araştırmalar ve değerlendirmeler kamuoyuna açıklanır.					
12	Dönemsel, detaylı bilgiler (örneğin; kurum bilançosu, kar/zarar durumu, nakit akımları, dönemsel bilançolardaki değişimler, departmanlardaki durumlar vb..) yönetim kurulu üyelerine veya ilgili pozisyonlardaki personele ulaştırılmaktadır.					
13	Yönetim Kurulu üyelerinin şirketle ilgili her türlü bilgiye zamanında ulaşmaları sağlanır.					
14	Genel Kurul Toplantısının gündeminden pay sahipleri haberdar edilmektedir.					
Sosyal Sorumluluk						
1	Şirketimizde pay sahipliği haklarının kullanılmasında mevzuata ve esas sözleşmeye uyulmaktadır.					
2	Pay sahiplerinin Genel Kurul'da şirketin sermaye ve yönetim yapısı ile ilgili kararlara katılımı sağlanır.					
3	Yönetim Kurulu üyelerimiz, yönetiminde bulunduğu diğer şirketlerle iş ilişkisine giremezler.					
4	Yönetim kurulunun görev ve sorumluluklarını yerine getirmesinde komitelerden yararlanılmaktadır.					
5	İşletmemizde yerleşik kurallara ve prosedürlere ait yazılı bir el kitapçığı bulunmaktadır.					

6	Şirket de terfiler, çalışanların işi görme becerilerine göre yapılmaktadır.					
7	Yönetim kurulu üyelerinin atanma şartlarını ve niteliksel özelliklerini belirten ayrıntılı bir yönetmelik mevcuttur.					
8	Genel müdür ve üst düzey personelin görev ve sorumluluklarını detaylı olarak açıklayan bir iş tanımı mevcuttur.					
9	Farklı görevleri yerine getiren üst düzey personeller, yönetim kurulu üyeleri tarafından atanmaktadırlar.					
10	Yönetim kurulu üyeleri belirli dönemler (3 yıllık gibi) için seçilmektedir.					
11	Teftiş sorumlusu yönetim kurulu toplantılarına katılmaktadır.					
12	Yönetim kurulu, üst düzey yöneticiler katılmasa da bir yıl içerisinde bir araya gelebilmektedir.					
13	Yönetim kurulunun, kurumsal yönetim ilkelerine uyarlanmış özel görevleri bulunmaktadır.					
14	Yönetim kurulu üyeleri arasında finansal bilgi açısından iyi yetişmiş personel bulunmaktadır.					
15	Yönetim kurulu ve üst düzey yöneticiler finansal konularda kendilerini geliştirmek için özel eğitimlere tabi tutulurlar.					
16	Üst düzey yöneticilerin ve yönetim kurulu üyelerinin, eğitim amaçlı programlara katılım oranları yüksektir.					
Müşteri Odaklılık						
1	İşletme müşteri görüşleri, önerileri ve memnuniyeti konusunda yazılı bir politikaya sahiptir.					
2	İşletme müşteri ihtiyaç ve şikâyetleri sistematik olarak değerlendirilmektedir.					
3	Paydaşlara (çıkarcı gruplarına) kurum faaliyetleri ile ilgili dönemsel özetler ulaştırılmaktadır.					
4	Yönetim kurulunda paydaş veya çalışan temsilcilerinin bulunması beklenen bir durumdur.					

B. Kurumsal Yönetimin İşletmenin Finansal Raporları Üzerindeki Etkisi

Kurumsal Yönetimin İşletmenin Finansal Raporlarının Kalitesi Üzerindeki Etkinin Ölçülmesi		Kesimlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesimlikle Katılıyorum
1	Kurumsal yönetimin şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri finansal raporların kalitesini artırmaktadır.					
2	Kurumsal yönetimin etkinliği hileli finansal raporlama riskini azaltmaktadır.					
3	Güvenilir finansal raporların hazırlanmasında kurumsal yönetim ilkeleri önemli ölçüde etkilidir.					
4	Finansal bilgilerdeki karmaşıklıkları önlemede genel kurul üyeleri yetersizdir.					
5	Yönetimin bilgi düzeyinin eksikliği, denetimin etkinliğini ya da kaliteli finansal raporlar hazırlanmasını güçleştirecektir.					
6	Kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanması işletmenin maliyetlerini artırır.					
7	Şirketin yönetim fonksiyonu açısından kurumsal etik kuralları oluşturulması finansal tabloların güvenilirlik algılamasını etkiler.					
8	Kurumsal yönetim gereğince şirketlerin iç denetim sistemleri finansal raporlama standartlarının uygulanması için yeterlidir.					
9	Kurumsal yönetim ilkeleri gereğince hazırlanan uyum raporu pay sahiplerini etkin bir şekilde bilgilendirir.					
10	Kurumsal yönetim ilkeleri gereğince hazırlanan uyum raporu şirketin hesapları konusunda üst yönetimin hesap verebilmesine katkı sağlar.					

C. Demografik Özelliklerle İlgili İfadeler

Bu bölümde anketi cevaplayan kişi ve kurum ile ilgili bazı bilgiler yer almaktadır. Lütfen, aşağıdaki ifadelerden size uygun olanı işaretleyiniz.

1. Cinsiyetiniz : Erkek Kadın

2. Medeni Durumunuz : Evli Bekâr

3. Yaşınız : 21-30 arası 31-40 arası 41-50 arası 51-60 arası 61 ve daha fazla

4. Eğitim Durumunuz: İlköğretim Lise Meslek Yüksekokulu Fakülte Yüksek Lisans/Doktora

5. İş Deneyiminiz : 1 yıldan daha az 1-5 yıl arası 6-10 yıl arası 10 yıldan daha fazla

6. Kurumdaki Çalışan Sayısı : 10 ve daha az 11-25 arası 26-50 arası 51 ve daha fazla

7. Kurumdaki Pozisyonunuz: Yönetim Kurulu Başkanı Yönetim Kurulu Bşk. Yrd.
 Yönetim Kurulu Murahhas Üyesi Yönetim Kurulu Üyesi Genel Müdür Genel Müdür Yardımcısı
 Departman Müdürü Diğer (Lütfen belirtiniz).....

8. Kurumun Faaliyet Alanı/Sektör:

Değerli zamanınızı ayırıp anketimizi cevapladığınız için teşekkür ederiz.

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı, Soyadı: Tuğba Pınar

Doğum Tarihi ve Yeri: 25.01.1984 Hacılar/KAYSERİ

Eğitim Durumu

Lisans: Erciyes Üniversitesi Nevşehir İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

İşletme Bölümü

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

İletişim

Yazışma Adresi: Yeni Mah. Tavlusun Yolu Cad. Yaşam Park B/Blok 120/15
Melikgazi/KAYSERİ

E-Posta: tugbaherdem@hotmail.com